

Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi

Työryhmän mietintö



Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi

Työryhmän mietintö

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Oikeusministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-400-385-8

ISSN pdf: 2490-1172

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi Työryhmän mietintö

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:48		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Yhteisötekijä	Oikeusministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	162

Tiivistelmä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakea, jätelakea ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sekä tavaroiden korjaamisdirektiivi.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan muutoksia, jotka koskevat markkinointia sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan muun muassa, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa. Laissa säädettäisiin myös vapaaehtoisesta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta. Jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamiseen liittyviä säännöksiä sekä säännöksiä tavaroiden korjaamisen estävistä kielletyistä sopimusehdoista ja käytännöistä. Näitä säännöksiä sovellettaisiin myös elinkeinonharjoittajien välisessä suhteessa.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 27.9.2026, ja tavaroiden korjaamisdirektiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 31.7.2026.

Asiasanat kuluttajansuoja, kuluttajansuojalaki, vihreä siirtymä, kiertotalous

ISBN PDF	978-952-400-385-8	ISSN PDF	2490-1172
Asianumero	VN/10618/2024	Hankenumero	OM033:00/2024

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-385-8>

Översyn av konsumentkyddslagen för att främja grön omställning Arbetsgruppens betänkande

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:48		Tema	Betänkanden och utlåtanden
Utgivare	Justitieministeriet		
Utarbetad av	Justitieministeriet		
Språk	finska	Sidantal	162

Referat

I propositionen föreslås det ändringar i konsumentkyddslagen, avfallslagen och i lagen om vissa befogenheter för konsumentkyddsmyndigheterna. Genom ändringarna genomförs konsumentkyddsdirektivet avseende den gröna omställningen och direktivet om reparation av varor.

För genomförandet av konsumentkyddsdirektivet avseende den gröna omställningen föreslås ändringar som gäller marknadsföring och näringsidkarens informationsskyldighet innan ett avtal ingås. Genomförandet av direktivet förutsätter också ändringar i statsrådets förordning om otillbörligt förfarande från konsument synpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer.

För genomförandet av direktivet om reparation av varor föreslås det bland annat att tillverkare av vissa varor åläggs en skyldighet att tillhandahålla konsumenterna reparationstjänster i viss omfattning. I lagen föreslås också bestämmelser om ett frivilligt europeiskt formulär för reparationsinformation. I avfallslagen föreslås bestämmelser om tillhandahållande av reservdelar och verktyg samt bestämmelser om förbjudna avtalsvillkor och förbjuden praxis som förhindrar reparation av varor. Dessa bestämmelser ska också tillämpas i förhållandet mellan näringsidkare.

Det föreslås att de bestämmelser som baserar sig på konsumentkyddsdirektivet avseende den gröna omställningen träder i kraft den 27 september 2026 och att de bestämmelser som baserar sig på direktivet om reparation av varor träder i kraft den 31 juli 2026.

Nyckelord konsumentkydd, konsumentkyddslag, grön omställning, cirkulär ekonomi

ISBN PDF	978-952-400-385-8	ISSN PDF	2490-1172
Ärendenummer	VN/10618/2024	Projektnummer	OM033:00/2024

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-385-8>

Sisältö

Oikeusministeriölle	7
Sammanfattning	10
Esityksen pääasiallinen sisältö	13
1 Asian tausta ja valmistelu	15
1.1 Tausta	15
1.2 Valmistelu.....	15
1.2.1 EU-säädösten valmistelu.....	15
1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu.....	19
2 EU-säädösten pääasialliset sisällöt	20
2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi.....	20
2.1.1 Yleistä	20
2.1.2 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi.....	21
2.1.3 Kuluttajaoikeusdirektiivi	25
2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi	28
2.2.1 Yleistä	28
2.2.2 Tavaroiden korjaamista koskevat säännökset	28
2.2.3 Tavarankauppadirektiivin muuttaminen.....	33
2.2.4 Edustajakannedirektiivin ja yhteistyöasetuksen muuttaminen	34
3 Nykytila ja sen arviointi	35
3.1 Nykytila	35
3.1.1 Markkinointia koskeva sääntely, ohjeet ja ratkaisukäytäntö.....	35
3.1.2 Tavarointia koskeva virhevastuu ja tavaroiden korjaaminen	42
3.1.3 EU:n ekosuunnittelua koskeva sääntely.....	46
3.2 Nykytilan arviointi.....	47
3.2.1 Direktiiveistä johtuvat muutostarpeet	47
3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön	47

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	53
4.1 Keskeiset ehdotukset	53
4.1.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi	53
4.1.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi	54
4.2 Pääasialliset vaikutukset	57
4.2.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan	57
4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan	60
4.2.2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi	60
4.2.2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi	64
4.2.3 Ympäristö- ja muut vaikutukset	66
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	68
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	68
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot	71
6 Lausuntopalaute	72
7 Säännökohtaiset perustelut	73
7.1 Kuluttajansuojalaki	73
7.2 Jätelaki	89
7.3 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista	90
8 Voimaantulo	92
9 Lakia alemman asteinen sääntely	93
10 Toimeenpano ja seuranta	94
11 Suhde muihin esityksiin	96
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	98
Lakiehdotukset	101
Lagförslag	117
Asetusehdotukset	133
Förslag till förordningar	142
Valtioneuvoston asetuksen perustelumuihistiolounnos	150

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriö asetti 4 päivänä kesäkuuta 2024 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus

1. *tavaroiden korjaamisdirektiivin* (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1799 tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta) täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä, sekä
2. *vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin* (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/825 direktiivien 2005/29/EY ja 2011/83/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suojaa sopimattomilta menettelyiltä ja parantamalla tiedottamista) täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin lainsäädäntöneuvos Riitta Kokko-Herrala oikeusministeriöstä. Jäseniksi määrättiin erityisasiantuntija Toni Tähtinen oikeusministeriöstä ja kutsuttiin Lauri Wilenius työ- ja elinkeinoministeriöstä, erityisasiantuntija Riikka Yliluoma ympäristöministeriöstä, erityisasiantuntija Fowaa Kyei Kilpailu- ja kuluttajavirastosta, esittelijä Anna Tuomisto kuluttajariitalautakunnasta, pääsihteeri Juha Beurling-Pomoell Kuluttajaliitto ry – Konsumentförbundet rf:stä, johtava asiantuntija Tiina Vyyryläinen Kaupan liitto ry:stä, toimitusjohtaja Jari Perko Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:stä sekä asiantuntija Niko Nurmela Suomen Yrittäjät ry:stä. Työryhmän sihteeriksi määrättiin työryhmän jäsen Toni Tähtinen oikeusministeriöstä.

Lauri Wileniuksen tilalle tuli sittemmin erityisasiantuntija Noomi Saarinen työ- ja elinkeinoministeriöstä, Niko Nurmelan tilalle asiantuntija Sanna Lempiäinen Suomen Yrittäjät ry:stä, Anna Tuomiston tilalle esittelijä Eveliina Ahlsten kuluttajariitalautakunnasta, Juha Beurling-Pomoellin tilalle juristi Julia Lumijärvi ja edelleen Lumijärven tilalle juristi Viivi Kuosa Kuluttajaliitto ry – Konsumentförbundet rf:stä.

Työryhmän puheenjohtajana toimineen Riitta Kokko-Herralan tilalle puheenjohtajaksi määrättiin 1.5.2025 alkaen yksikönpäällikkö Sofia Aspelund oikeusministeriöstä. Työryhmän jäsenenä ja sihteerinä toimineen Toni Tähtisen tilalle jäseneksi ja sihteeriksi määrättiin 1.5.2025 alkaen lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto oikeusministeriöstä. Samalla työryhmän toimikausi pidennettiin 30.9.2025 asti.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi mietinnössä ehdotetaan muutoksia kuluttajansuojalain (38/1978) 2 ja 6 lukuun. Muutokset ja täydennykset koskevat markkinoinnissa annettavia tietoja sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Muutoksilla pyritään yhtäältä lisäämään kuluttajien tietämystä hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja toisaalta puuttumaan totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväärittämien esittämiseen.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi muutoksia ehdotetaan puolestaan kuluttajansuojalain 5 ja 8 lukuun sekä jätelakiin (646/2011). Uutta olisi muun muassa, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavaravikaantumisesta. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan annettavaksi myös oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitettusta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää.

Lisäksi molemmat direktiivit edellyttävät muutoksia kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin (566/2020).

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen (601/2008). Asetuksen sisältämää niin sanottua mustaa listaa, jossa säädetään menettelytavoista, joita aina olisi pidettävä sopimattomina ja harhaanjohtavina ja siten kiellettyinä, on tarpeen täydentää lukuisilla uusilla kohdilla. Asetukseen liittyvien muutostarpeiden laajuus huomioon ottaen työryhmä ehdottaa asetuksen uudistamista kokonaisuudessaan. Koska asetukseen tehtävät muutokset ovat merkittäviä ja joiltakin osin myös tulkinnanvaraisia, työryhmässä on käsitelty poikkeuksellisesti myös asetuksen perustelumuihioluonnosta. Perustelumuihioluonnos on työryhmän mietinnön liitteenä.

Saatuun työhönsä päätökseen työryhmä luovuttaa kunnioittavasti mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2025

Sofia Aspelund

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto

Noomi Saarinen

Riikka Yliluoma

Fowaa Kyei

Eveliina Ahlsten

Viivi Kuosa

Tiina Vyyryläinen

Jari Perko

Sanna Lempiäinen

SAMMANFATTNING

Översyn av konsumentskyddslagen för att främja grön omställning – Arbetsgruppens betänkande

I detta betänkande föreslås det ändringar i konsumentskyddslagen, avfallslagen och lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. Genom ändringarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/825 om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information, nedan *konsumentskyddsdirektivet avseende den gröna omställningen*, samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828, nedan *direktivet om reparation av varor*.

För genomförandet av konsumentskyddsdirektivet avseende den gröna omställningen föreslås det i betänkandet ändringar i 2 och 6 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978). Ändringarna och kompletteringarna gäller den information som ska lämnas vid marknadsföring samt näringsidkarens informationsskyldighet innan avtal ingås. Syftet med ändringarna är dels att öka konsumenternas medvetenhet om nyttigheternas miljökonsekvenser, dels att ingripa i framförandet av osanna eller vilseledande miljöpåståenden.

Redan nu kan det ingripas i osanna och vilseledande påståenden om miljön vid marknadsföringen genom så kallade generalklausuler i konsumentskyddslagen. Nu föreslås att det till lagen fogas mer detaljerade bestämmelser än tidigare om förbjudna påståenden som uttryckligen gäller miljön, samhället eller cirkulär ekonomi. Nytt är bland annat att påståenden om framtida miljöprestanda ska vara tillåtna endast om påståendena grundar sig på tillförlitliga och detaljerade planer, vars framsteg också övervakas.

Ändringar som är betydande för både näringsidkare och konsumenter föreslås också i statsrådets förordning om otillbörligt förfarande från konsument synpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer. Förordningen innehåller en så kallad svart lista, det vill säga en förteckning över förfaranden som alltid ska betraktas som otillbörliga och vilseledande och således förbjudna. Det föreslås att den svarta listan kompletteras bland annat så att det ska vara förbjudet att uppvisa en

hållbarhetsmärkning som inte grundas på ett certifieringssystem eller som inte fastställts av offentliga myndigheter. I fortsättningen ska det också vara förbjudet att göra ett allmänt miljöpåstående utan att näringsidkaren kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda som är relevant för påståendet.

I betänkandet föreslås det att näringsidkarnas informationsskyldighet utvidgas. I fortsättningen ska näringsidkaren innan ett avtal ingås informera konsumenten bland annat om varornas hållbarhet och reparerbarhet. Vid distansförsäljning och hemförsäljning ska konsumenten också ges information om eventuella miljövänliga leveransalternativ.

Enligt förslaget ska näringsidkarna i fortsättningen på varorna eller i anslutning till dem ange information om den hållbarhetsgaranti av ett visst slag som tillverkaren har gett med hjälp av den harmoniserade märkning som Europeiska kommissionen har fastställt. På motsvarande sätt ska information om säljarens lagstadgade ansvar för fel ges med hjälp av det harmoniserade meddelande som kommissionen har fastställt.

För genomförandet av direktivet om reparation av varor föreslås ändringar i 5 och 8 kap. i konsumentskyddslagen och i avfallslagen (646/2011). I förslaget åläggs tillverkare av vissa varor en skyldighet att tillhandahålla konsumenterna reparationstjänster i viss omfattning också när det inte är fråga om fel i varan som säljaren eller tillverkaren ansvarar för. Om tillverkaren är etablerad utanför unionen, ska ansvaret för ordnandet av reparationstjänsten vila på tillverkarens auktoriserade representant i unionen, om en sådan saknas på importören och om dessa saknas på distributören av varan. Den nämnda reparationsskyldigheten gäller endast vissa varaktiga konsumtionsnyttigheter som förtecknas i bilaga II till direktivet, såsom flera hushållsmaskiner samt mobiltelefoner. Också omfattningen av reparations-skyldigheten bestäms i enlighet med de EU-förordningar som gäller dessa varor, och den är således inte obegränsad.

Det föreslås också att det till konsumentskyddslagen fogas bestämmelser om det så kallade europeiska formuläret för reparationsinformation. Det är inte obligatoriskt för näringsidkare som tillhandahåller reparationstjänster att använda formuläret för reparationsinformation, men genom att använda formuläret på korrekt sätt anses näringsidkaren ha fullgjort sin informationsskyldighet enligt vissa direktiv. Närmare bestämmelser om formuläret och dess innehåll utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Tillverkare av varaktiga konsumtionsnyttigheter som nämns i bilagan till direktivet om reparation av varor åläggs också andra skyldigheter, såsom skyldighet att erbjuda de reservdelar och verktyg som de tillhandahåller till ett skäligt pris. Dessutom ska tillverkarna uttryckligen förbjudas att använda sådana avtalsklausuler eller hårdvaru- eller programvarutekniker som hindrar reparation av varorna i fråga. Eftersom bestämmelserna utöver förhållandet mellan näringsidkaren och konsumenten också gäller förhållandet mellan två näringsidkare, föreslås det att bestämmelserna fogas till avfallslagen i stället för till konsumentskyddslagen.

I direktivet om reparation av varor föreskrivs det om inrättande av en europeisk onlineplattform för reparation. Syftet med webbplattformen är att föra samman reparatörer av varor med konsumenter som behöver reparationstjänster. Europeiska kommissionen ansvarar för inrättandet av onlineplattformen, men i direktivet förutsätts det att medlemsstaterna utser nationella kontaktpunkter som ansvarar för uppgifterna i anslutning till förvaltningen av den nationella delen och vid behov för tillsynen över uppgifterna i den nationella delen. I betänkandet föreslås det att Tillstånds- och tillsynsverket, som inleder sin verksamhet vid ingången av 2026, ska vara kontaktpunkt för den nationella delen.

Båda direktiven förutsätter ändringar också i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020), där det bland annat föreskrivs om påförande av påföljdsavgift.

Konsumentskyddsdirektivet avseende den gröna omställningen ska genomföras senast den 27 mars 2026, och de bestämmelser genom vilka direktivet ska genomföras ska tillämpas från och med den 27 september 2026. I enlighet med detta föreslås det att de bestämmelser som baserar sig på det direktivet träder i kraft den 27 september 2026.

Direktivet om reparation av varor ska genomföras senast den 31 juli 2026, och de bestämmelser genom vilka direktivet ska genomföras ska tillämpas från och med samma dag. I enlighet med detta föreslås det att de bestämmelser som baserar sig på det direktivet träder i kraft den 31 juli 2026.

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia, jätelakia ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suojaa sopimattomilta menettelyiltä ja parantamalla tiedottamista (*vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä (*tavaroiden korjaamisdirektiivi*).

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan erinäisiä muutoksia ja täydennyksiä, jotka koskevat markkinoinnissa annettavia tietoja sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Muutoksilla pyritään yhtäältä lisäämään kuluttajien tietämystä hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja toisaalta puuttumaan totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväättämien esittämiseen. Sääntelyn noudattamisen varmistamiseksi muutoksia ehdotetaan myös kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain seuraamusmaksuja koskeviin säännöksiin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavarankorjauksesta. Lisäksi esitetään täsmennyksiä virheen oikaisua tavarankaupassa koskeviin säännöksiin. Uutta olisi myös sääntely eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää. Jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamiseen liittyviä säännöksiä sekä säännöksiä tavaroiden korjaamisen estävistä kielletyistä sopimusehdoista ja käytännöistä. Näillä säännöksillä olisi merkitystä myös elinkeinonharjoittajien välisessä suhteessa.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön 27.3.2026 mennessä, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 27.9.2026 lukien. Tämän mukaisesti mainittuun direktiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 27.9.2026.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi on pantava täytäntöön 31.7.2026 mennessä, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava samasta päivästä lukien. Tämän mukaisesti mainittuun direktiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 31.7.2026.

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen valmistelun taustalla on kaksi kansallista täytäntöönpanoa edellyttävää EU-säädöstä. Esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/825 direktiivien 2005/29/EY ja 2011/83/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suojaa sopimattomilta menettelyiltä ja parantamalla tiedottamista (*jäljempänä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi*). Lisäksi esityksellä pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1799 tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (*jäljempänä tavaroiden korjaamisdirektiivi*). Direktiivit ovat osa komission vihreän siirtymän ohjelmaa, jonka tarkoituksena on kestävä kulutuksen edistäminen.

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädösten valmistelu

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Euroopan komissio antoi 30 päivänä maaliskuuta 2022 ehdotuksen uudeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi (ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2005/29/EY ja 2011/83/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suoja sopimattomilta menettelyiltä ja tiedottamista; COM(2022) 143 final). Ehdotuksella muutettaisiin kahta olemassa olevaa kuluttajansuojadirektiiviä, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2005/29/EY sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista.

Ehdotus oli osa kuluttaja-asioiden toimintaohjelmassa (COM(2020) 696 final) ja kiertotaloutta koskevassa toimintasuunnitelmassa (COM(2020) 98 final) esitettyjä aloitteita, jotka ovat osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Komissio antoi samanaikaisesti vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviehdotuksen kanssa neljä muuta kiertotalouteen liittyvää aloitetta. Kyseisistä aloitteista järjestettiin 21.4.2022

yhteiskokous kilpailukykyjaoston (EU8), energia- ja Euratom-jaoston (EU21) ja ympäristöjaoston (EU23) kesken. U-kirjelmäluonnosta käsiteltiin kirjallisessa menettelyssä 28.4.–3.5.2022 mainituissa jaostoissa.

Ehdotuksesta laadittiin U-kirjelmä 37/2022 vp, jota käsiteltiin eduskunnan talousvaliokunnassa (TaVL 30/2022 vp). Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan kannan mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 79/2022 vp).

Suomi piti tärkeänä direktiiviehdotuksen tavoitetta siitä, että kuluttajat saavat riittävästi luotettavaa tietoa tuotteiden kestävydestä, ympäristöominaisuuksista, elinkaaresta ja korjattavuudesta. Suomi piti pääsääntöisesti kannatettavana sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaan direktiiviin ehdotettuja muutoksia. Suomi suhtautui erityisen myönteisesti siihen, että esityksessä pyrittiin huomioimaan tavaroiden kestävyttä rajoittaviin ominaisuuksiin liittyvät ongelmat sekä siihen, että esityksellä pyrittiin puuttumaan harhaanjohtavien ympäristöväitteiden ja kestävyysmerkintöjen esittämiseen. Suomi suhtautui varauksellisesti useisiin tiedonantovaatimuksia koskeviin ehdotuksen kohtiin. Suomi katsoi, että neuvottelujen kuluessa oli tarkkaan arvioitava, mitkä ehdotetut lisätiedot tuovat aidosti lisäarvoa kuluttajille. Myöskään elinkeinonharjoittajille ei tulisi aiheuttaa tarpeettomasti hallinnollista taakkaa. Ehdotuksessa ei ollut asianmukaisesti huomioitu sitä, että erityisesti tavarankauppadirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/771 tietyistä tavarakauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta sekä direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta) antaa jäsenvaltioille liikkumavaraa muun muassa virhevastuun kestoa ja takuuta sekä aiemman myyntiportaan virhevastuuta koskevassa sääntelyssä.

Kolmikantaneuvotteluja varten laadittiin valtioneuvoston U-jatkokirje (UJ 13/2023 vp). Luonnosta U-jatkokirjeksi käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU 8), energia- ja Euratom-jaoston (EU 21) sekä ympäristöjaoston (EU 23) kirjallisessa menettelyssä 22.6.–29.6.2023. Oikeusministeriö järjesti lisäksi 16.6.2023 keskeisimmille sidosryhmille kuulemistilaisuuden. Suomen kantoja täsmennettiin U-jatkokirjeessä. Suomi katsoi, että kolmikantaneuvottelujen kuluessa oli varmistettava ehdotuksen yhteensopivuus ja johdonmukaisuus erityisesti vihreät väittämät -direktiiviehdotuksen (COM/2023/166 final) ja tavaroiden korjaamista koskevan direktiiviehdotuksen (COM/2023/155 final) kanssa. Päällekkäistä sääntelyä tulisi pyrkiä välttämään seikoista, joista jo säädetään tai tullaan todennäköisesti säättämään muissa vireillä olevissa aloitteissa.

Lisäksi Suomi katsoi, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I (ns. musta lista) kohtien tuli olla riittävän yksiselitteisiä ja selkeitä. Olisi arvioitava, onko kyseinen direktiivi kaikissa ehdotetuissa mustan listan kohdissa oikea sääntelykonteksti, onko kaikissa ehdotetuissa kohdissa perusteltua säilyttää vastuu tavarán tai palvelun kuluttajalle tarjoavalle elinkeinonharjoittajalle ja ovatko ehdotetut kohdat laajuudeltaan perusteltuja suhteessa niillä tavoiteltaviin hyötyihin. Lisäksi Suomi pyrki vaikuttamaan siihen, ettei direktiiviehdotukseen lisätä ns. pimeitä käytäntöjä, vaan että näitä koskeva sääntelykokonaisuus arvioitaisiin komission digitaalista oikeudenmukaisuutta koskevan toimivuustarkastelun yhteydessä. Suomi pyrki myös vaikuttamaan siihen, ettei jäsenvaltiolle tai sen osoittamalle kansalliselle viranomaiselle asetettaisi velvollisuutta todentaa kolmansien osapuolten pätevyyttä ja riippumattomuutta sertifiointijärjestelmien yhteydessä.

Suomi katsoi myös, että kuluttajaoikeusdirektiivin muutosten yhteydessä oli varmistettava siitä, että sopimusta edeltävien tietojen antaminen tai muut tiedonantovaatimukset eivät johda siihen, että elinkeinonharjoittajien tulisi ilmoittaa lakisääteisen virhevastuun täsmällinen kestoaika, sillä Suomessa lakisääteiselle virhevastuulle ei ole asetettu tiettyä kestoaikaa, vaan sen pituus riippuu tavarán ja siinä havaitun virheen laadusta. Suomi suhtautui varauksellisesti siihen, että ennen sopimuksen tekemistä kuluttajalle annettavia tietoja lisättäisiin neuvoston yleisnäkemykseen verrattuna. Suomi piti perusteltuna, että kaupallisesta kestävyystakuusta kertovasta harmonisoidusta graafisesta merkistä säädetään tarkemmin alemman asteisin säädöksin.

Direktiivi julkaistiin virallisessa lehdessä 6.3.2024.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Euroopan komissio antoi 22 päivänä maaliskuuta 2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tavaroiden korjaamista edistävästä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (COM(2023) 155 final).

Direktiiviehdotus oli vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviehdotuksen ohella osa komission vihreän siirtymän ohjelmaa, ja sen tarkoituksena oli edesauttaa saavuttamaan ohjelman kestävän kulutuksen tavoitetta. Ehdotuksen pää tavoitteena oli kannustaa kuluttajia käyttämään kulutustavaroita entistä pidempään korjauttamalla viollisia tavaroita ja ostamalla enemmän käytettyjä ja kunnostettuja tavaroita. Ehdotetussa direktiivissä vahvistettaisiin tavaroiden korjaamista edistävät säännökset, joilla parannetaan unionin sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja samalla varmistetaan kuluttajan- ja ympäristönsuojelun korkea

tasoa. Komission ehdotuksen tarkoituksena oli edistää kestävästä kulutuksesta tuotteen koko elinkaaren ajan, ja sen tarkoituksena oli helpottaa kuluttajia korjauttamaan virheellisiä tavaroita, tehdä korjaamisesta edullisempää, vähentää jätettä ja hiilidioksidipäästöjä sekä edistää korjausalaa.

Oikeusministeriö järjesti komission ehdotuksesta 20.4.2023 kuulemistilaisuuden, johon oli kutsuttu keskeiset viranomaiset sekä elinkeinoelämän edustajia ja kuluttajajärjestöjä. Ehdotus on esitelty ympäristöjaoston (EU 23) kokouksessa 26.4.2023. Ehdotusta koskeva U-kirjelmäluonnos on lisäksi käsitelty kilpailukykyjaoston (EU 8) kirjallisessa menettelyssä 17.–22.5.2023.

Ehdotuksesta laadittiin U-kirjelmä 13/2023 vp, jota käsiteltiin eduskunnan talousvaliokunnassa (TaVL 8/2023 vp) ja lakivaliokunnassa (LaVL 8/2023 vp). Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokuntien lausuntojen mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVEK 41/2023 vp).

Suomi piti tärkeänä direktiiviehdotuksen tavoitetta siitä, että kulutuksesta aiheutuvia kielteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia pyritään vähentämään edistämällä kiertotalouden toimintamallien käyttöönottoa ja tarjoamalla kuluttajille korjauspalveluita ja käytettyjä tavaroita. Suomi kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että sääntelyn piti turvata korkea kuluttajansuojan taso eikä aiheuttaisi kohtuutonta hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajille.

Suomi kiinnitti huomiota korjaustietolomaketta koskevaan ehdotukseen ja katsoi, että lomake voi helpottaa kuluttajaa tarjolla olevien palvelujen vertailussa, mutta toisaalta aiheuttaa eräissä tapauksissa kohtuutonta hallinnollista taakkaa elinkeinonharjoittajalle. Suomi katsoi, että lomakkeen itsessään tulisi olla maksuton, mutta virheen selvittämisestä aiheutuvat kulut tulisi voida osapuolten sopimuksen mukaisesti periä kuluttajalta.

Suomi kannatti pakollisen verkkoalustan sijaan sitä, että jäsenvaltioita kannustettaisiin edistämään verkkoalustojen käyttöönottamista.

Suomi suhtautui varauksella ehdotettuihin tavarankauppadirektiivin muutoksiin ja katsoi, että ehdotukset olivat monilta osin epäselviä ja niitä tulisi selkeyttää. Ottaen huomioon, että sopimusrikkomustilanteissa oli ensisijaista turvata asianmukaisella tavalla kuluttajan oikeusasema, neuvottelujen kuluessa oli pyrittävä vaikuttamaan siihen, että ainakin niissä tilanteissa, joissa korjaamisesta aiheutuisi kuluttajalle kohtuutonta haittaa, tällä säilyisi oikeus saada virheetön tavara siitä huolimatta, että korjaaminen olisi elinkeinonharjoittajalle halvempaa kuin virheettömän tavarantoimittaminen.

Direktiiviehdotuksesta laadittiin U-jatkokirje (UJ 36/2023 vp), joka koski erityisesti tavarankauppadirektiivin ehdotettua muutosta lakisääteiseen virhevastuuseen. Luonnosta U-jatkokirjeeksi käsiteltiin kilpailukykyjaoston (EU 8) kirjallisessa menettelyssä 8.–13.11.2023. Oikeusministeriö järjesti lisäksi 7.11.2023 sidosryhmille kuulemistilaisuuden.

Suomi katsoi jatkokirjeessä, että tavarankauppadirektiiviin ehdotettu muutos, jonka mukaan myyjän virhevastuu tavarasta pidennettäisiin yhden kerran kuudella kuukaudella myyjän oikaistessa tavarantoimen virheen korjaamalla, oli Suomen kannalta erittäin haasteellinen. Ehdotettua muutosta ei voitaisi hyväksyä, sillä se edellyttäisi virhevastuuta koskevan sääntelyn perusperiaatteiden muuttamista Suomessa.

Direktiivi julkaistiin virallisessa lehdessä 10.7.2024.

1.2.2 Hallituksen esityksen valmistelu

Oikeusministeriö asetti vihreän siirtymän kuluttajansuojatyöryhmän valmistelemaan tarvittavat kansalliset säännökset vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin ja tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi. Työryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä sekä muista toimita, esimerkiksi eurooppalaiseen verkkoalustaan ja sitä varten nimettävään kansalliseen yhteyspisteeseen liittyen. Työryhmän toimikaudeksi asetettiin alun perin 4.6.2024–31.5.2025. Sitten työryhmän toimikautta pidennettiin 30.9.2025 asti.

Työryhmässä olivat jäseninä oikeusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, Kilpailu- ja kuluttajaviraston/kuluttaja-asiamiehen, kuluttajariitalautakunnan, Kuluttajaliitto ry – Konsumentförbundet rf:n, Kaupan liitto ry:n, Suomen Yrittäjät ry:n ja Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n edustajat.

[Työryhmän mietintö (xx) julkaistiin x.x.2025, ja se oli lausuntokierroksella xx.–xx. Lausuntopalautetta selostetaan jäljempänä esityksen 6 jaksossa.]

Jäsenvaltioiden täytäntöönpanotyön tukemiseksi perustettiin myös komission asiantuntijaryhmät, jotka koostuivat EU- ja EFTA-maiden viranomaisista. Asiantuntijaryhmät ovat kokoontuneet yhteensä kolme kertaa. Lisäksi kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyn 22 a artiklan mukaisen yhdenmukaistetun ilmoituksen ja yhdenmukaistetun merkinnän laatimisen avustamiseksi perustettu komitea on kokoontunut kaksi kertaa.

2 EU-säädösten pääasialliset sisällöt

2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

2.1.1 Yleistä

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi annettiin 28.2.2024. Sillä muutetaan seuraavia direktiivejä:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (jäljempänä *sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi*);
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (jäljempänä *kuluttajaoikeusdirektiivi*).

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin tavoitteena on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa sekä vihreän siirtymän toteuttamista edistämällä erityisesti kiertotaloutta sekä puhdasta ja vihreää taloutta. Muutosten tavoitteena on, että elinkeinonharjoittajilla on tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla ja että kuluttajat voivat valita tietoon perustuen tuotteita, jotka ovat ympäristön kannalta parempia kuin kilpailevat tuotteet. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä pyritään edistämään kilpailua ja ympäristön kannalta kestävämpien tuotteiden kehittämistä, minkä tulisi vähentää kielteisiä ympäristövaikutuksia. Direktiivin tavoitteena on myös varmistaa EU:n kuluttajansuojasäännösten parempi ja johdonmukaisempi soveltaminen.

Esimerkkeinä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä kiellettävistä sopimattomista kaupallisista menettelyistä ovat tavaroiden ennenaikaiseen vanhenemiseen liittyvät menettelyt, harhaanjohtavat ympäristöväättämät eli niin kutsuttu viherpesu, harhaanjohtavat tiedot tuotteiden tai yritysten yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista sekä läpinäkymättömät kestävyysmerkinnät. Direktiivin

säännöksillä annetaan toimivaltaisille kansallisille elimille mahdollisuus puuttua tehokkaasti mainittuihin menettelyihin. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin muutoksilla kuluttajaoikeusdirektiiviin pyritään edistämään kestävämpien tavaroiden kysyntää ja tarjontaa. Tavaroiden kestävydestä ja korjattavuudesta olisi annettava kuluttajille ennen sopimuksen tekemistä tietoja nykyistä paremmin.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi tulee panna täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026.

2.1.2 Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on lisätty sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklaan uusia määritelmiä, jotka liittyvät ympäristöväättämien käyttämiseen markkinoinnissa. Lisäksi vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on muutettu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklaa harhaanjohtavista toimista sekä 7 artiklaa harhaanjohtavista mainitsematta jättämisistä. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on lisätty edelleen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteeseen I eli niin sanottuun mustaan listaan sellaisia uusia kaupallisia menettelyjä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklaan on lisätty määritelmät tavarasta, ympäristöväättämästä, yleisestä ympäristöväättämästä, kestävyysmerkinnästä, sertifiointijärjestelmästä, tunnustetusta erinomaisesta ympäristösuojelullisesta tasosta, kestävyydestä, ohjelmistopäivityksestä, kuluva osasta ja toimivuudesta.

*Tavar*an, kestävyys ja toimivuuden määritelmät (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan c a, t ja w alakohta) vastaavat tavarankauppadirektiiviin sisältyviä määritelmiä. *Ohjelmistopäivityksellä* (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan u alakohta) tarkoitetaan puolestaan päivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksen mukaisina Euroopan parlamentin ja neuvoston digisopimusdirektiivin (EU) 2019/770 ja tavarankauppadirektiivin mukaisesti, mukaan lukien turvapäivitys tai toimivuuspäivitys.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa o alakohdassa määritellään ympäristöväittäjä. *Ympäristöväittäjällä* tarkoitetaan kaupallisen viestinnän yhteydessä missä tahansa muodossa esitettyä viestiä tai esitystä, joka ei ole unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla pakollinen, mukaan lukien teksti, kuvallinen, graafinen tai symbolinen esitys kuten merkinnät, markkinointinimet, yritysten nimet tai tuotenimet, ja jossa todetaan tai annetaan ymmärtää, että tuotteella, tuoteluokalla, tuotemerkillä tai elinkeinonharjoittajalla on myönteinen vaikutus tai ei ole lainkaan vaikutusta ympäristöön tai että se vahingoittaa ympäristöä vähemmän kuin muut tuotteet, tuoteluokat, tuotemerkit tai elinkeinonharjoittajat taikka että sen vaikutus on ajan kuluessa parantunut.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa p alakohdassa määritellään *yleinen ympäristöväittäjä*, jolla tarkoitetaan mitä tahansa kestävyysmerkintään sisältyvätöntä, kirjallisessa tai suullisessa muodossa, myös audiovisuaalisissa viestintävälineissä esitettyä ympäristöväittäjää, jota ei eritellä selvästi ja helposti havaittavasti samassa välineessä.

Kestävyysmerkinnällä (2 artiklan uusi q alakohta) tarkoitetaan puolestaan mitä tahansa vapaaehtoista julkista tai yksityistä luotettavuusmerkintää, laatumerkintää tai vastaavaa, jonka tarkoituksena on erottaa tuote, prosessi tai yritys muista ja edistää sen myyntiä viittaamalla sen ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin tai molempiin ja joka ei ole mikään unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla vaadittu pakollinen merkintä.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa r alakohdassa määritellyllä *sertifiointijärjestelmällä* tarkoitetaan kolmannen osapuolen varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että tuote, prosessi tai yritys täyttää tietyt vaatimukset, joka mahdollistaa vastaavan kestävyysmerkinnän käytön ja jonka ehdot, mukaan lukien sen vaatimukset, ovat julkisesti saatavilla ja täyttävät seuraavat kriteerit. Järjestelmän tulee ensinnäkin olla avoin läpinäkyvin, oikeudenmukaisin ja syrjimättömin ehdoin kaikille elinkeinonharjoittajille, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä noudattamaan järjestelmän vaatimuksia. Toiseksi järjestelmän omistaja laatii järjestelmän vaatimukset kuullen asiaankuuluvia asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Kolmanneksi järjestelmässä vahvistetaan menettelyt sen varalta, että järjestelmän vaatimuksia ei noudateta, ja säädetään kestävyysmerkinnän peruuttamisesta tai käytön keskeyttämisestä elinkeinonharjoittajalta, jos elinkeinonharjoittaja ei noudata järjestelmän vaatimuksia. Neljänneksi sen valvontaan, että elinkeinonharjoittaja noudattaa järjestelmän vaatimuksia, sovelletaan objektiivista menettelyä, ja valvonnasta vastaa kolmas osapuoli, jonka

pätevyys ja riippumattomuus sekä järjestelmän omistajasta että elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansainvälisiin, unionin tai kansallisiin standardeihin ja menettelyihin.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa s alakohdassa määritetään tunnustettu erinomainen ympäristösuojellinen taso. *Tunnustetulla erinomaisella ympäristösuojellisella tasolla* tarkoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaista tai jäsenvaltioissa virallisesti tunnustettujen kansallisten tai alueellisten EN ISO 14024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkijärjestelmien mukaista ympäristösuojellista tasoa tai muun sovellettavan unionin oikeuden mukaista parasta ympäristösuojellista tasoa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 66/2010 on EU-ympäristömerkistä annettu asetus.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uudessa alakohdassa määritellään edelleen kuluva osa. *Kuluvalla osalla* tarkoitetaan tavaran osaa, jota käytetään toistuvasti ja joka on vaihdettava tai jota on hankittava lisää, jotta tavara toimisi tarkoitetulla tavalla.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on muutettu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklaa, jossa säädetään harhaanjohtavista toimista kaupallisessa menettelyssä. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään niistä tuotteen pääominaisuuksista, joita harhaanjohtavat tiedot voivat erityisesti koskea. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä näihin tietoihin lisätään ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 2 kohtaan on lisätty uusi d ja e alakohta. Uuden d alakohdan mukaan kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana, mikäli se asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet, saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt, ja mikäli siihen liittyy tulevaa ympäristösuojellista tasoa koskevan ympäristöväättämisen esittäminen ilman selkeitä, objektiivisia sekä julkisesti saatavilla ja todennettavissa olevia sitoumuksia, jotka esitetään yksityiskohtaisessa ja realistisessa täytäntöönpanosuunnitelmassa, joka sisältää mitattavissa olevia ja aikasidonnaisia tavoitteita ja muita sen täytäntöönpanon tueksi tarvittavia merkityksellisiä tekijöitä, kuten resurssien kohdentaminen, ja jonka todentaa säännöllisesti riippumaton ulkopuolinen asiantuntija, jonka havainnot asetetaan kuluttajien saataville.

Vastaavasti uuden e alakohdan mukaan harhaanjohtavana voidaan pitää sellaisten etujen mainostamista kuluttajille, joilla ei ole merkitystä ja jotka eivät johdu mistään tuotteen tai yrityksen ominaisuudesta.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on lisätty edelleen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 7 artiklaan uusi 7 kohta harhaanjohtavasta mainitsematta jättämisestä kaupallisessa menettelyssä, joka koskee tietoja kulutushyödykkeiden vertailumenetelmistä vertailtaessa kulutushyödykkeiden ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia ja kiertotalousnäkökohtia. Kyseisen kohdan mukaan jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa palvelua, joka vertailee tuotteita ja antaa kuluttajalle tietoa tuotteiden tai niiden toimittajien ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista tai kiertotalousnäkökohdista, kuten kestävydestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä, olennaisina tietoina pidetään tietoja vertailumenetelmästä, vertailukohteena olevista tuotteista ja näiden tuotteiden toimittajista sekä käytettävistä toimenpiteistä tietojen pitämiseksi ajan tasalla.

Direktiivin I liitteeseen sellaisista kaupallisista menettelyistä, joita on pidettävä aina sopimattomana, on lisäksi lisätty uusia alakohtia. Sopimattomana olisi pidettävä ensinnäkin sellaisen kestävyysmerkinnän esittämistä, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet (uusi 2 a alakohta). Sopimatonta olisi myös sellaisen yleisen ympäristöväittämän esittäminen, jonka osalta elinkeinonharjoittaja ei pysty osoittamaan tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa, joka on merkityksellinen väittämän kannalta sekä ympäristöväittämän esittäminen koko tuotteesta tai elinkeinonharjoittajan koko yrityksestä, jos väittäjä koskee vain tuotteen tiettyä osaa tai elinkeinonharjoittajan yrityksen tiettyä toimintaa (uusi 4 a ja 4 b alakohta). Sopimatonta olisi edelleen esittää kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin perustuva väite siitä, että tuotteella on kasvihuonekaasupäästöjen osalta neutraali, tavanomaista vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön (uusi 4 c alakohta). Direktiivin liitteeseen I lisätyn 10 a alakohdan mukaan kiellettyä olisi puolestaan sellaisten vaatimusten esittäminen elinkeinonharjoittajan tarjouksen ominaisena piirteenä, jotka on lailla asetettu kaikille kyseiseen tuoteluokkaan kuuluville tuotteille unionin markkinoilla.

Edelleen sopimatonta olisi tiedon pidättäminen kuluttajalta siitä, että ohjelmistopäivitys vaikuttaa kielteisesti digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden toimintaan tai digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen käyttöön (uusi 23 d alakohta) sekä ohjelmistopäivityksen esittäminen välttämättömänä, jos se ainoastaan parantaa toiminnallisia ominaisuuksia (uusi 23 e alakohta).

Sopimattomana pidettäisiin kaikkea kaupallista viestintää tavarasta, joka sisältää sen kestävyuden rajoittamiseksi käyttöön otetun ominaisuuden, jos tieto ominaisuudesta ja sen vaikutuksista tavarankäytön kestävyys on elinkeinonharjoittajan saatavilla (uusi 23 f alakohta). Sopimatonta olisi esittää perätön väite, jonka mukaan tavaralla on tavanomaisissa käyttöolosuhteissa tietty kestävyys käyttöajan tai -asteen osalta (uusi 23 g alakohta) sekä tavarankäytön esittäminen korjauskelpoisena, vaikka se ei ole korjattavissa (uusi 23 h alakohta). Edelleen kiellettyä olisi kannustaa kuluttajaa korvaamaan tavarankäytön kulu osat tai hankkimaan niitä lisää aikaisemmin kuin teknisistä syistä on välttämätöntä (uusi 23 i alakohta) sekä tiedon pidättäminen siitä, että tavarankäytön toimivuus heikkenee, kun käytetään kulu osia, varaosia tai tarvikkeita, joita alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut, tai perätön väite, että tällaista heikkenemistä tapahtuisi (uusi 23 j alakohta).

2.1.3 Kuluttajaoikeusdirektiivi

Kuluttajaoikeusdirektiiviin 2 artiklaan on vihreän siirtymän kuluttajansuoja-direktiivillä lisätty uusia määritelmiä. Artiklaan on lisätty ensinnäkin *kaupallisen kestävyystakuun* määritelmä (14 a alakohta), jolla tarkoitetaan tavarankauppa-direktiivin 17 artiklassa tarkoitettua tuottajan kaupallista kestävyystakuuta, jonka mukaan tuottaja on vastuussa suoraan kuluttajalle tavarankäytön korjaamisesta tai vaihtamisesta koko kaupallisen kestävyystakuun voimassaoloajan direktiivin (EU) 2019/771 14 artiklan mukaisesti, jos tavarat eivät säilytä kestävyystään. Artiklaan on lisätty myös *kestävyyden ja tuottajan* määritelmät (14 b ja 14 c alakohta). Määritelmät vastaavat tavarankauppadirektiiviin sisältyviä määritelmiä.

Artiklaan on lisätty edelleen *korjattavuuspistemäärän* sekä *ohjelmistopäivityksen* määritelmät. Korjattavuuspistemäärällä tarkoitetaan pistemäärää, joka ilmaisee tavarankäytön kestävyys ja joka perustuu unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin (14 d alakohta). Ohjelmistopäivityksellä tarkoitetaan maksutonta päivitystä, myös turvapäivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina direktiivien (EU) 2019/770 ja (EU) 2019/771 mukaisesti (14 e alakohta).

Kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään muussa kuin koti- ja etämyynnissä annettavista ennakotiedoista. Kyseisen kohdan e alakohta on muutettu siten, että kuluttajaa on muistutettava tavaroiden lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta ja sen pääkohdista, mukaan lukien direktiivissä (EU)

2019/771 säädetty kahden vuoden vähimmäisaika, helposti havaittavasti käyttäen kuluttajaoikeusdirektiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua ilmoitusta. Samaan kohtaan on lisätty uusi e a, e b, e c ja e d alakohta.

Uuden e a alakohdan mukaan jos tuottaja tarjoaa kuluttajalle ilman lisäkustannuksia koko tavaran kattavan ja yli kahden vuoden pituisen kaupallisen kestävyystakuun ja asettaa kyseiset tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tieto siitä, että kyseisellä tavaralla on tällainen takuu, sen kesto ja muistutus lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, helposti havaittavasti käyttäen direktiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää.

E b alakohdan mukaan kuluttajaa on muistutettava digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, ja e c alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava tapauksen mukaan maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen ja kaupallisten takuiden olemassaolosta ja ehdoista. Edelleen e d alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden, digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen osalta joko ajanjaksona tai päivämääränä ilmaistu tieto vähimmäisajasta, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa ohjelmistopäivityksiä, jos tuottaja tai palveluntarjoaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohtaan on lisätty edelleen uusi i ja j alakohta. I alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava tapauksen mukaan tieto korjattavuuspistemäärästä ja j alakohdan mukaan, jos i alakohtaa ei voida soveltaa ja jos tuottaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tiedot sellaisten varaosien saatavuudesta, arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelystä, jotka ovat tarpeen tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksen mukaisina, korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta sekä korjaamiseen liittyvistä rajoituksista.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklassa säädetään koti- ja etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista. Kyseisen artiklan 1 kohdan g alakohtaan on lisätty tieto ympäristöystävällisistä toimitusvaihtoehdoista, jos niitä on saatavilla. Kohdan I alakohtaa on muutettu siten, että kuluttajaa on muistutettava tavaroiden lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta ja sen pääkohdista, mukaan lukien tavarankauppadirektiivissä (EU) 2019/771 säädetty kahden vuoden vähimmäisaika, helposti havaittavasti käyttäen kuluttajaoikeusdirektiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua ilmoitusta.

Kohtaan on lisätty uudet I a, I b ja I c alakohdat. Uuden I a alakohdan mukaan jos tuottaja tarjoaa kuluttajalle ilman lisäkustannuksia koko tavaran kattavan ja yli kahden vuoden pituisen kaupallisen kestävyystakuun ja asettaa kyseiset tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tieto siitä, että kyseisellä tavaralla on tällainen takuu, sen kesto ja muistutus lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, helposti havaittavasti käyttäen kuluttajaoikeusdirektiivin 22 a artiklassa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää. Edelleen I b alakohdan mukaan kuluttajaa on muistutettava digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen lakisääteisen virhevastuun olemassaolosta, ja I c alakohdan mukaan digitaalisia elementtejä sisältävien tavaroiden, digitaalisen sisällön ja digitaalisten palvelujen osalta kuluttajalle on annettava tieto joko ajanjaksona tai päivämääränä ilmaistusta vähimmäisajasta, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa ohjelmistopäivityksiä, jos tuottaja tai palveluntarjoaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Artiklan 1 kohtaan on lisätty edelleen uusi u ja v alakohta. U alakohdan mukaan kuluttajalle on annettava tapauksen mukaan tieto korjattavuuspistemäärästä ja v alakohdan mukaan, jos u alakohtaa ei voida soveltaa ja jos tuottaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville, kuluttajalle on annettava tiedot sellaisten varaosien saatavuudesta, arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelystä, jotka ovat tarpeen tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina, korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta sekä korjaamiseen liittyvistä rajoituksista. Alakohdat vastaavat 5 artiklaan lisättyjä alakohtia.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 8 artiklan 2 kohtaa on muutettu siten, että elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle myös 6 artiklan 1 kohdan I a kohdan mukaiset tiedot, jos sähköisessä muodossa tehtävässä etäsopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus.

Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätyssä 22 a artiklassa säädetään yhdenmukaistetusta ilmoituksesta ja yhdenmukaistetusta merkinnästä. Artiklan 1 kohdan mukaan annettaessa tietoja kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan I alakohdan nojalla on käytettävä yhdenmukaistettua ilmoitusta ja annettaessa tietoja 5 artiklan 1 kohdan e a alakohdan ja 6 artiklan 1 kohdan I a alakohdan nojalla on käytettävä yhdenmukaistettua merkintää. Artiklan 3 kohdan mukaan yhdenmukaistetun ilmoituksen on sisällettävä lakisääteisen virhevastuun pääkohdat, mukaan lukien tavarankauppadirektiivissä säädetty kahden vuoden vähimmäiskesto ja yleinen viittaus mahdollisuuteen, että lakisääteisen virhevastuun kesto on kansallisen lainsäädännön nojalla tätä pidempi.

Euroopan komissio määrittää viimeistään 27.9.2025 yhdenmukaistetun ilmoituksen sekä merkinnän ulkoasun ja sisällön (artiklan 2 ja 4 kohta). Yhdenmukaistetun ilmoituksen ja yhdenmukaistetun merkinnän on oltava kuluttajien kannalta helposti tunnistettavissa ja ymmärrettävissä sekä elinkeinonharjoittajien kannalta helposti käytettävissä ja jäljennettävissä (5 kohta).

Direktiiviin on edelleen lisätty uusi 27 a artikla, jossa säädetään yhdenmukaistettuun ilmoitukseen ja merkintään liittyvästä komissiota avustavasta komiteasta.

2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi

2.2.1 Yleistä

Tavaroiden korjaamisdirektiivin tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja säätää kuluttajansuojan korkeasta tasosta sekä kiertotalouden lisäämisestä. Direktiivillä pyritään parantamaan sisämarkkinoiden toimintaa ja edistämään samalla kestävämpää kulutusta. Direktiivillä muutetaan myös tavarankauppadirektiiviä.

Direktiivi tulee panna täytäntöön viimeistään 31.7.2026, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on alettava soveltaa samasta päivästä lukien.

2.2.2 Tavaroiden korjaamista koskevat säännökset

Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Direktiivissä asetetaan tavaroiden valmistajille korjausvelvollisuus, joka tulee suorittaa joko maksutta tai kohtuulliseen hintaan. Korjausvelvollisuutta sovelletaan ainoastaan tavaroihin, joiden korjattavuutta koskevat vaatimukset vahvistetaan direktiivin liitteessä II luetelluissa unionin säädöksissä kyseisissä säädöksissä tarkoitettussa laajuudessa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan kuluttajien ostamien tavaroiden korjaamiseen siinä tapauksessa, että tavarassa on virhe, joka tapahtuu tai ilmenee tavarankauppadirektiivin (EU) 2019/771 10 artiklan mukaisen myyjän vastuun ulkopuolella.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 2 artikla sisältää määritelmät. Artiklassa määritellään esimerkiksi korjaaja, valmistaja, valtuutettu edustaja, tuoja, jakelija ja kunnostaminen. *Korjaajalla* tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä,

joka elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyen tarjoaa korjauspalveluja, mukaan lukien valmistajat ja myyjät, jotka tarjoavat korjauspalveluja, sekä korjauspalvelujen tarjoajat riippumatta siitä, ovatko ne riippumattomia vai sidoksissa tällaisiin valmistajiin tai myyjiin (2 kohta). *Valmistajan, valtuutetun edustajan, jakelijan ja kunnostamisen* osalta viitataan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 (jäljempänä *ekosuunnitteluasetus*) mukaisiin määritelmiin.

Direktiivi on täysharmonisointidirektiivi, eli jäsenvaltiot eivät saa kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön direktiivissä vahvistetuista säännöksistä poikkeavia säännöksiä eivätkä myöskään tiukempia tai sallivampia säännöksiä (3 artikla).

Eurooppalainen korjaustietolomake

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 4 artiklassa säädetään eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, joka on direktiivin liitteessä I. Korjaajat voivat toimittaa kuluttajalle liitteessä I olevan eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Eurooppalainen korjaustietolomake on toimitettava pysyvällä välineellä kohtuullisen ajan kuluessa pyynnön esittämisestä ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo kuluttajaa. Eurooppalainen korjaustietolomake on toimitettava maksutta. Jos virheen luonteen ja korjaustyyppin tunnistamiseksi sekä korjauksen hinnan arvioimiseksi tarvitaan vianmäärityspalvelua, joka toteutetaan joko fyysisesti tai etäyhteydellä tapahtuvana tutkimisena, korjaaja voi pyytää kuluttajaa maksamaan tästä palvelusta aiheutuvat välttämättömät kustannukset. (Artiklan 1–3 kohta)

Korjaustietolomakkeen on sisällettävä tietyt tiedot, kuten korjaajan henkilöllisyys ja yhteystiedot, tiedot korjattavasta tavarasta ja virheen luonteesta, korjauksen hinta tai hinnan määräytymistapa sekä korjaamiseen käytettävä aika (4 kohta).

Korjaaja ei saa muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin kuluttajalle. Korjaaja ja kuluttaja voivat sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta. Jos kuluttaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa esitetyt ehdot sen voimassaoloaikana, korjaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla. (5 kohta)

Jos korjaaja on toimittanut kuluttajalle täydellisen ja paikkansa pitävän eurooppalaisen korjaustietolomakkeen, sen katsotaan täyttäneen tietyt tiedonantovaatimukset. Korjaustietolomakkeen toimittamisen katsotaan täyttävän kuluttajaoikeusdirektiivissä säädetty korjauspalvelun pääominaisuuksia, korjaajan henkilöllisyys- ja yhteystietoja, hintaa, korjauspalvelujen suorittamisjärjestystä sekä suorittamisen määräaika koskevat tiedonantovaatimukset. (6 kohta)

Korjausvelvollisuus

Direktiivin 5 artiklassa säädetään korjausvelvollisuudesta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valmistajan on korjattava kuluttajan pyynnöstä tavarat, joiden korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään direktiivin liitteessä II luetelluissa unionin säädöksissä, kyseisissä säädöksissä tarkoitetussa laajuudessa. Valmistaja ei ole velvollinen korjaamaan tällaisia tavaroita, jos korjaaminen on mahdotonta. Valmistaja voi korjausvelvollisuutensa täyttääkseen teettää korjaamisen alihankintana. (1 kohta)

Direktiivin mukaan korjaus on suoritettava maksutta tai kohtuulliseen hintaan. Korjaus on suoritettava kohtuullisen ajanjakson kuluessa alkaen siitä hetkestä, jona tavara on fyysisesti valmistajan hallussa, tämä on vastaanottanut tavaralla tai saanut kuluttajalta pääsyn tavarahan. Valmistaja voi lainata kuluttajalle korvaavan tavaralla maksutta tai kohtuullista maksua vastaan korjauksen ajaksi. Jos korjaaminen on mahdotonta, valmistaja voi tarjota kuluttajalle toisen, kunnostetun tavaralla. (2 kohta)

Valmistajat eivät saa kieltäytyä korjaamasta liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita pelkästään sillä perusteella, että aiemman korjauksen ovat suorittaneet toiset korjaajat tai muut henkilöt (7 kohta). Kuluttajat voivat pyytää korjausta valitsemaltaan korjaajalta (8 kohta).

Edelleen 5 artiklan mukaan jos korjausvelvollinen valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, sen unionissa olevan valtuutetun edustajan on täytettävä valmistajan velvollisuus. Jos valmistajalla ei ole valtuutettua edustajaa unionissa, asianomaisen tavaralla tuojan on täytettävä valmistajan velvollisuus. Jos tuojaa ei ole, asianomaisen tavaralla jakelijan on täytettävä valmistajan velvollisuus. Valtuutettu edustaja, tuoja tai jakelija voi korjausvelvollisuutensa täyttääkseen teettää korjaamisen alihankintana. (3 kohta)

Artiklan 4 kohdan mukaan valmistajien, jotka asettavat varaosia ja työkaluja saataville liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita varten, on tarjottava näitä varaosia ja työkaluja kohtuulliseen hintaan, joka ei estä korjaamista.

Valmistajien tai tapauksen mukaan valtuutettujen edustajien, tuojien tai jakelijoiden, joilla on artiklan mukainen korjausvelvollisuus, on varmistettava, että kuluttajat voivat vapaasti käytettävissä olevan verkkosivuston kautta saada tietoja liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden tyypillisestä korjaamisesta veloitetavista ohjehinnoista (5 kohta).

Artiklan 6 kohdan mukaan valmistajat eivät saa käyttää sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät liitteessä II lueteltujen unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden korjaamisen, paitsi jos se on perusteltua oikeutetuilla ja objektiivisilla tekijöillä, mukaan lukien unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukainen teollis- ja tekijänoikeuksien suojeleminen. Valmistajat eivät saa etenkään estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön vaatimusten, kuten tuoteturvallisuusvaatimusten tai teollis- ja tekijänoikeuksien, mukaisia. Tämä kohta ei rajoita liitteessä II lueteltujen unionin säädösten erityisvaatimusten eikä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamista koskevan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön soveltamista.

Direktiivin 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että valmistaja tai tapauksen mukaan valtuutettu edustaja, tuoja tai jakelija asettaa saataville maksutta vähintään 5 artiklan mukaisen korjausvelvollisuutensa koko keston ajan korjauspalvelujaan koskevat tiedot helposti saatavilla olevalla, selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Korjaamista koskeva eurooppalainen verkkoalusta ja kansallinen yhteyspiste

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa säädetään korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on auttaa kuluttajia löytämään ostamiensa tavaroiden korjaajia. Korjaajille rekisteröityminen verkkoalustalle on vapaaehtoista. Komission tehtävänä on perustaa korjaamista koskeva eurooppalainen verkkoalusta. Komissio kehittää 31.7.2027 mennessä yhteisen eurooppalaisen verkkorajapinnan verkkoalustaa varten ja huolehtii tämän jälkeen verkkorajapinnan teknisestä ylläpidosta. (Artiklan 1–2 kohta)

Jäsenvaltioiden on käytettävä yhteistä verkkorajapintaa kansallisissa osioissaan. Jäsenvaltiot, joilla on vähintään yksi julkinen tai yksityinen kansallinen verkkoalusta, joka kattaa niiden koko alueen ja joka muun muassa sisältää direktiivin 7 artiklan 6 kohdan edellyttämät hakutoiminnot, eivät kuitenkaan ole velvollisia perustamaan eurooppalaista verkkoalustaa koskevaa kansallista osiota. Sen sijaan eurooppalaiseen verkkoalustaan on sisällyttävä linkit tällaisiin kansallisiin verkkoalustoihin. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset verkkoalustat ovat toiminnassa viimeistään 31.7.2027. Jäsenvaltiot voivat laajentaa eurooppalaista verkkoalustaa koskevan kansallisen osionsa tai tapauksen mukaan kansallisen verkkoalustansa soveltamisalaa siten, että se kattaa korjaajien lisäksi myös kunnostettujen tavaroiden myyjät, viallisia tavaroita kunnostamista varten ostavat toimijat tai yhteisölähtöiset korjausaloitteet. (3–4 kohta)

Eurooppalaisessa verkkoalustassa olevien kansallisten osioiden ja kansallisten verkkoalustojen käytön on oltava kuluttajille maksutonta. Rekisteröinnin on oltava vapaaehtoista korjaajille ja tapauksen mukaan kunnostettujen tavaroiden myyjille, viallisia tavaroita kunnostamista varten ostaville toimijoille ja yhteisölähtöisille korjausaloitteille. (5 kohta)

Artiklan 6 kohdassa säädetään verkkoalustalle ja kansallisille osioille asetetuista vaatimuksista. Verkkoalustalla on muun muassa oltava erilaisia hakutoimintoja. Kuluttajan on voitava myös pyytää korjaustietolomaketta verkkosivuston kautta.

Jäsenvaltioiden ja komission on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet tiedottaakseen kuluttajille, asiaankuuluville talouden toimijoille ja myyjille eurooppalaisen verkkoalustan saatavuudesta (8 kohta).

Direktiivin 8 artiklassa säädetään asiantuntijaryhmästä. Artiklan mukaan komissio perustaa asiantuntijaryhmän, joka koostuu kaikkien jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja. Asiantuntijaryhmän tehtävänä on neuvoa komissiota eurooppalaisen verkkoalustan ja sen kansallisten osioiden suunnittelussa ja toiminnassa.

Direktiivin 9 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä kansalliset yhteyspisteet, jotka vastaavat niiden kansallisten osioiden hallinnoinnista. Jäsenvaltioiden on viimeistään 31.7.2026 ilmoitettava komissiolle kansallinen yhteyspisteensä. Kansallisen yhteyspisteen tehtävänä on direktiivin 9 artiklan 4 kohdan mukaan pääsyn tarjoaminen kansalliseen osioon rekisteröintiä varten korjaajille ja muille direktiivin mahdollistamille kansallisen valinnan mukaan rekisteröitäville tahoille

sekä sen varmistaminen, että kansallisesti asetettuja rekisteröitymisen ehtoja noudatetaan. Lisäksi kansallisen yhteyspisteen tulee avustaa komissiota kansallisen osion toiminnassa.

Muut säännökset

Direktiivin 12 artiklassa säädetään kuluttajille tiedottamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kuluttajien saatavilla on tietoa direktiivin mukaisista kuluttajan oikeuksista sekä keinoista kyseisten oikeuksien täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien asetuksella (EU) 2018/1724 perustettuun yhteiseen digitaaliseen palveluväylään yhdistettyjen kansallisten verkkosivustojen kautta.

Direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava vähintään yksi toimenpide, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 31.7.2029 yksi tai useampi toteutettu toimenpide. Komissio asettaa tiedot jäsenvaltioiden ilmoittamista toimenpiteistä julkisesti saataville.

Direktiivin 15 artiklassa säädetään seuraamuksista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä 4, 5 ja 6 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

2.2.3 Tavarankauppadirektiivin muuttaminen

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 16 artiklassa säädetään tavarankauppadirektiiviä koskevista muutoksista. Tavarankauppadirektiivin 7 artiklassa säädetään tavaransopimuksen mukaisuutta koskevista objektiivista vaatimuksista. Artiklan 1 kohdan d alakohtaan on lisätty kuluttajalle annettaviin tietoihin tieto tavaransopimuksen korjattavuudesta.

Tavarankauppadirektiivin 10 artikla sisältää myyjän vastuuta koskevat säännökset. Myyjä on pääsäännön mukaan vastuussa kuluttajalle virheistä, jotka ovat olemassa tavaransopimuksen ajankohtana ja ilmenevät kahden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta (10 artiklan 1 kohta). Artiklaan on lisätty tavaroiden korjaamisdirektiivillä uusi 2 a kohta, jonka mukaan jos tavara korjataan direktiivin 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti oikeussuojakeinona tavaransopimukseksi, myyjän vastuu-aikaa pidennetään kerran 12 kuukaudella. Artiklan 3 kohtaan on

lisätty viittaus uuteen 2 a kohtaan. Uuden 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräaikoja, jotka ovat pidempiä kuin 1, 2 ja 2 a kohdassa tarkoitetut määräajat.

Tavarankauppadirektiivin 10 artiklaan on edelleen lisätty uusi 5 a kohta. Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka artiklan 3 tai 5 kohdan mukaisesti eivät aseta myyjän vastuuta koskevia kiinteitä määräaikoja tai asettavat ainoastaan oikeussuojakeinojen vanhentumisajan, voivat poiketa 2 a kohdasta edellyttäen, että ne varmistavat, että myyjän vastuu tai oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on vähintään kolme vuotta.

Tavarankauppadirektiivin 13 artikla sisältää säännökset oikeussuojakeinoista tavarassa olevan virheen korjaamiseksi. Artiklaan on lisätty uusi 2 a kohta, jonka mukaan ennen kuin myyjä toteuttaa oikeussuojakeinon tavarán saattamiseksi sopimuksen mukaisesti, myyjän on ilmoitettava kuluttajalle kuluttajan oikeudesta valita korjaamisen ja vaihtamisen välillä sekä 10 artiklan 2 a kohdassa säädetyn vastuuajan mahdollisesta pidentämisestä.

Tavarankauppadirektiivin 14 artiklassa säädetään tavarán korjaamisesta tai vaihtamisesta. Artiklan 1 kohtaan on lisätty uusi alakohta, jonka mukaan korjaamisen aikana, riippuen asiaankuuluvan tuoteryhmän erityispiirteistä ja erityisesti siitä, että kuluttajalla on oltava tällainen tavara pysyvästi saatavilla, myyjä voi antaa kuluttajalle maksutta lainaksi korvaavan tavarán, myös kunnostetun tavarán (englanniksi: a refurbished good). Myyjä voi kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä toimittaa kunnostetun tavarán täyttääkseen velvollisuutensa vaihtaa tavara.

2.2.4 Edustajakannedirektiivin ja yhteistyöasetuksen muuttaminen

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä muutetaan lisäksi kuluttajien yhteisten etujen suojaamiseksi nostettavista edustajakanteista ja direktiivin 2009/22/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2020/1828 (jäljempänä *edustajakannedirektiivi*) ja kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/2394 (jäljempänä *yhteistyöasetus*). Edustajakannedirektiivin sekä yhteistyöasetuksen soveltamisalaan lisätään tavaroiden korjaamisdirektiivi.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Nykytila

3.1.1 Markkinointia koskeva sääntely, ohjeet ja ratkaisukäytäntö

Markkinointi ja yleiset tiedonantovelvollisuudet kuluttajansuojalain 2 luvussa

Kuluttajansuojalain 2 luvussa säädetään yleisesti kulutushyödykkeiden markkinoinnista. Lain 2 luvun 1 §:n mukaan markkinointi ei saa olla hyvän tavan vastaista eikä siinä saa käyttää kuluttajien kannalta sopimatonta menettelyä.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:n mukaan menettelyä pidetään sopimattomana, jos se on elinkeinotoiminnassa yleisesti hyväksyttävän asianmukaisen menettelytavan vastainen ja omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä tehdä perusteltu ostopäätös tai kulutushyödykkeeseen liittyvä muu päätös ja johtamaan siihen, että kuluttaja tekee päätöksen, jota hän ei ilman menettelyä olisi tehnyt. Sopimattomina pidetään erityisesti menettelyjä, jotka ovat kuluttajansuojalain 2 luvun 4–14 §:n vastaisia.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:ssä kielletään antamasta markkinoinnissa tai asiakassuhteessa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, jos tiedot ovat omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee sellaisen ostopäätöksen tai muun sellaisen kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman annettuja tietoja olisi tehnyt. Pykälän 2 momentti sisältää esimerkkiluettelon niistä seikoista, joita totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea. Momentti perustuu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 1 kohdan a–g alakohtaan sekä osittain 2 kohdan b alakohtaan. Lisäksi luetteloon on lisätty eräitä seikkoja, joita sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevassa direktiivissä ei nimenomaisesti mainita, mutta joista käytännössä on annettu totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja. Koska luettelossa on kysymys esimerkeistä, muunkinlaiset kuin momentissa mainitut tiedot voivat olla totuudenvastaisia ja harhaanjohtavia. Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea esimerkiksi kulutushyödykkeen käytön vaikutuksia.

Kuluttajansuojalain esitöissä on todettu, että kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n 2 momentin kohdassa 2 tarkoitetut hyödykkeen käytön vaikutukset kattavat myös vaikutukset ympäristöön. Esitöissä on lisäksi todettu, että vaikka annettu tieto olisi sinänsä oikea, sen antaminen on kiellettyä, jos muodostuva kokonaiskuva on harhaanjohtava. (HE 32/2008 vp, s. 24)

Kuluttajansuojalain 2 luvun 7 §:n mukaan on kiellettyä olla antamatta kuluttajalle markkinoinnissa ja asiakassuhteessa asiayhteys huomioon ottaen olennaisia tietoja. Lain 2 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan markkinoinnissa ei saa jättää antamatta sellaisia asiayhteys huomioon ottaen olennaisia tietoja, jotka kuluttaja tarvitsee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen tekemiseksi ja joiden puuttuminen on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee päätöksen, jota hän ei olisi riittävin tiedoin tehnyt. Edelleen 2 momentin mukaan arvioitaessa tietojen riittävyttä otetaan huomioon tietojen selkeys, ymmärrettävyys ja oikea-aikaisuus, käytettyyn viestimeen liittyvät rajoitteet sekä elinkeinonharjoittajan muut toimenpiteet olennaisten tietojen antamiseksi kuluttajille.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 6 ja 7 § perustuvat pitkälti sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin säännöksiin. Kuluttajansuojalain harhaanjohtavaa markkinointia koskevia yleislausekkeita sovelletaan myös markkinoinnissa ja asiakassuhteessa esitettäviin tietoihin kulutushyödykkeiden ympäristöominaisuuksista ja yhteiskunnallisista ominaisuuksista. Erityisesti ympäristömarkkinointiin liittyvää erityissääntelyä Suomessa ei ole.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liite I on pantu täytäntöön valtioneuvoston asetuksella kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa (601/2008). Mainituissa asetuksessa, jolla täydennetään kuluttajansuojalain 2 lukua, säädetään niistä menettelyistä, joita pidetään kaikissa tapauksissa harhaanjohtavina tai aggressiivisinä ja siten kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina. Asetuksessa mainitut menettelyt ovat aina kiellettyjä ilman erityistä kokonaisarviointia.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 §:ssä säädetään tiedonantovelvollisuudesta tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä. Pykälässä säädetään niistä tiedoista, jotka ainakin on käytävä ilmi tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä kuluttajalle. Pykälän mukaiset tiedonantovelvoitteet koskevat sellaista markkinointia, jossa kuluttajalle tarjotaan yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan. Säännöksen mukaan silloin, kun tarjotaan yksilöityä kulutushyödykettä tiettyyn hintaan, markkinoinnista on käytävä ilmi tietyt perustiedot. Markkinoinnista on muun muassa käytävä ilmi maksua, toimitusta, sopimuksen täyttämistä ja asiakasvalituksia

koskevat käytännöt, jos ne poikkeavat siitä, mitä kuluttajilla on yleensä aihetta olettaa (pykälän 5 kohta). Jos elinkeinonharjoittajan käytännöt näissä kysymyksissä vastaavat asianmukaisia, tyypillisiä käytäntöjä hänen toimialallaan, ei niistä ole mainittava markkinoinnissa. Jos käytäntö taas poikkeaa toimialalla vallitsevasta tyypillisestä käytännöstä, eikä elinkeinonharjoittaja tällaisessa tilanteessa ilmoita markkinoinnissaan esimerkiksi sen asiakasvalituksia koskevasta käytännöstä, menettely voi olla kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n 2 momentin 5 kohdan nojalla harhaanjohtavien tietojen antamista. Elinkeinonharjoittajalla voi olla velvollisuus 7 §:n mukaan antaa kuluttajalle myös muita olennaisia tietoja.

Mainitun luvun 8 a §:ssä säädetään elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuudesta ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä. Pykälää sovelletaan muussa kuin koti- ja etämyynnissä, eli soveltamisalaan kuuluvat ennen muuta perinteiset myyjän liiketiloissa tehtävät sopimukset, jollei 2 momentin soveltamisalarajauksista muuta johdu. Pykälällä täydennetään muualla laissa säädettyjä tiedonantovelvoitteita, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja saa vähintään pykälässä mainitut tiedot ennen sopimuksen tekemistä. Säännöksessä tarkoitetut tiedot on annettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla. Tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi riittävää on, että elinkeinonharjoittaja antaa pykälässä mainitut tiedot kuluttajalle suullisesti. Tiedonantovelvollisuus voidaan täyttää myös siten, että tiedot asetetaan kuluttajan nähtäville myyjän liiketilaan. (HE 157/2013 vp, s. 25)

Kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n 1 momentissa säädetään kuluttajan oikeudesta kohtuulliseen hinnanalennukseen, kun elinkeinonharjoittaja on käyttänyt 2 luvun säännöksissä tarkoitettua sopimatonta menettelyä taikka luvun 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua harhaanjohtavaa tai aggressiivista menettelyä ja menettely on voinut vaikuttaa kuluttajan tekemään ostopäätökseen. Pykälän 2 momentin mukaan elinkeinonharjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1 §:ssä tarkoitettua sopimattoman menettelyn kieltoa tai luvun 4–8, 8 d, 8 e tai 9 §:n säännöksiä, on vastaavasti vahingonkorvausvelvollinen kuluttajalle aiheutuneesta vahingosta. Elinkeinonharjoittaja on myös velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut siitä, että elinkeinonharjoittaja on tahallaan tai huolimattomuudesta käyttänyt 2 luvun 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja harhaanjohtavia tai aggressiivisia menettelytapoja.

Sääntely perustuu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 11 a artiklaan. On huomattava, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 7 artiklan mukaan harhaanjohtavana menettelynä voidaan pitää esimerkiksi olennaisten tietojen mainitsematta jättämistä, kun on kysymys

kuluttajalle suunnatusta ostokehotuksesta. Kyseisen direktiivin 7 artiklan 5 kohdan mukaan unionin lainsäädännössä vahvistettuja kaupallista viestintää, mainontaa tai markkinointia mukaan luettuna, koskevia tiedotusvaatimuksia pidetään aina olennaisina tietoina. Siten kuluttajalla voi olla oikeus saada hinnanalennusta tai vahingonkorvausta kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n perusteella, jos elinkeinonharjoittaja on laiminlyönyt unionin lainsäädäntöön perustuvaa tiedonantovelvollisuuttaan.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 19 a § sisältää informatiivisen viittauksen kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin (566/2020). Viittaus säännöksen mukaan luvun 1, 4–8, 8 a, 8 d, 8 e, 9 ja 10 §:n, 10 a §:n 1 momentin, 11 ja 12 §:n sekä 14 §:n 1 momentin säännösten sekä 15 §:n nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa. Kyseisessä laissa säädetään muun muassa seuraamusmaksun määräämistä koskevasta menettelystä sekä seuraamusmaksun suuruudesta. Viittaus säännöksessä tarkoitettuja 2 luvun 15 §:n nojalla annettuja säännöksiä ovat muun ohella säännökset, jotka sisältyvät kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen.

Euroopan komission ohjeet

Euroopan komissio on antanut joulukuussa 2021 tiedonannon, jolla päivitettiin ohjeet sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY täytäntöönpanosta ja soveltamisesta (Ohjeet sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY tulkintaa ja soveltamista varten, 2021/C 526/01, jäljempänä *ohjeet*). Ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovat, mutta niitä voidaan käyttää tulkintalähteenä.

Ohjeen mukaan ilmaisulla ”ympäristövaihtamä” tarkoitetaan menettelyä, jolla annetaan ymmärtää tai luodaan muutoin vaikutelma siitä, että tavaralla tai palvelulla on myönteinen ympäristövaikutus tai ei lainkaan ympäristövaikutuksia tai että se vahingoittaa ympäristöä vähemmän kuin kilpailevat tavarat tai palvelut. Tämä voi johtua sen koostumuksesta, valmistustavasta, siitä, miten se voidaan hävittää, tai sen käytöstä odotettavissa olevasta energiankulutuksen tai saastumisen vähenemisestä. (Ohjeiden jakso 4.1.1.)

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin soveltaminen ympäristövaihtamiin on ohjeessa tiivistetty seuraaviin pääperiaatteisiin (ohjeiden jakso 4.1.1.2.):

- I. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin harhaanjohtavia toimia ja mainitsematta jättämissä koskevien 6 ja 7 artiklan nojalla ympäristöväittämien on oltava totuudenmukaisia, niissä ei saa olla virheellisiä tietoja ja ne on esitettävä selvällä, ymmärrettävällä, täsmällisellä ja yksiselitteisellä tavalla, jotta kuluttajia ei johdeta harhaan.
- II. Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 12 artiklan perusteella elinkeinonharjoittajilla on oltava näyttöä väittämiensä tueksi ja niiden on oltava valmiit toimittamaan se toimivaltaisille täytäntöönpanoviranomaisille ymmärrettävällä tavalla, jos väittämiä kyseenalaistetaan.

Kuluttaja-asiamiehen ohje ympäristömarkkinoinnista

Kuluttaja-asiamies on antanut ympäristömarkkinointia koskevan ohjeen vuonna 1992 (saatavilla osoitteessa: <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/tietoa-ja-ohjeita-yrityksille/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/ymparistomarkkinointi/>). Ohjetta on tarkistettu vuosina 2002 ja 2019. Ohjeeseen on lisätty uusi 6 luku vuonna 2025. Ohjeet perustuvat kuluttajansuojalain 2 lukuun sekä markkinaoikeuden ja kuluttaja-asiamiehen ratkaisukäytäntöön.

Ohjeen mukaan markkinoinnissa kannattaa kertoa vain tuotteen ympäristövaikutuksia koskevista merkityksellisistä ja olennaisista asioista. Kun ympäristöväittämien merkittävyyttä arvioidaan, otetaan huomioon myös muut saman tuoteryhmän tuotteet. Tuotteen ympäristövaikutuksiltaan merkittävät ominaisuudet pitää kertoa selkeästi ja yksiselitteisesti.

Kuluttaja-asiamiehen ohjeen mukaan yleisiä, yksilöimättömiä ja moniselitteisiä ilmaisuja on syytä välttää. On siis syytä varmistaa, että markkinoinnin kokonaiskuva ja yleisvaikutelma pitävät paikkansa. Ympäristöystävällinen-sanaa tai vastaavia yleistäviä (vihreä, luontoystävällinen, ekotuote) sanoja voi käyttää vasta, kun on todella perusteellisesti selvittänyt tuotteen koko elinkaaren. Lisäksi ohjeen mukaan kolmannen osapuolen myöntämä ympäristömerkki antaa yksiselitteisen ja luotettavan kuvan tuotteen ympäristöominaisuuksista. Niitä on syytä käyttää oma-tekoisen ympäristömerkin sijaan.

Kuluttaja-asiamies ottaa ohjeessaan kantaa myös tuotteen hajoavuutta, uusiokäyttömahdollisuuksia, kierrätettävyyttä ja tuotteiden vertailua koskeviin väittämiin. Jos markkinoija ei yksilöi tuotteen hajoavuutta koskevaa väittämää, sen tueksi pitää hankkia näyttö siitä, että koko tuote hajoaa luonnossa täydellisesti tai lähes täydellisesti. Tuotteen uusiokäyttömahdollisuuksia ja kierrätettävyyttä

koskevat väittämät tulee täsmentää riittävästi. Ympäristöhyötyjen vertailu ei saa olla harhaanjohtavaa ja siinä tulee verrata samoja tarpeita tyydyttäviä tai samaan tarkoitukseen käytettäviä tavaroita tai palveluita.

Oikeuskäytäntöä

Ympäristömarkkinointia koskevaa oikeuskäytäntöä on vähän. Markkinaoikeuden edeltäjä markkinatuomioistuin on antanut joitakin vanhempia ratkaisuja (MT 1992:026, MT 1992:004, MT 1992:005 ja MT 2001:009), jotka ovat ajalta ennen kuin sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi on annettu.

Asiassa MAO 185/13 markkinaoikeus kielsi Leaf Suomi Oy:tä kuluttajiin kohdistuvassa markkinoinnissa uudistamasta menettelyä, jossa annettiin harhaanjohtavasti ymmärtää, että ostamalla markkinoitavaa tuotetta kuluttaja voi välittömästi vaikuttaa yhtiön antamaan rahalliseen tukeen, joka kohdistetaan puiden istuttamiseen tai muulle vastaavalle ympäristökampanjalle.

Tapauksessa Leaf Suomi Oy:n 21.7.–31.12.2008 markkinoimiin Malaco Truly -makeispusseihin sisällytetyn tekstin perusteella kuluttajille oli kerrottu, että jos kuluttaja ostaa kolme Malaco Truly -makeispussia, yhtiö istuttaa yhden puun. Pusseissa oli ollut viittaus verkkosivuille, joilla oli lisäksi kerrottu, että jos kuluttaja lähettää kolmen makeispussin viivakoodit Leaf Suomi Oy:lle, yhtiö istuttaa yhden puun yhdessä Plant for the Planetin miljardin puun kampanjan kanssa. Markkinaoikeus katsoi, että Leaf Suomi Oy:lle oli etukäteen asetettu vähintäänkin tavoite istuttaa 33 000 puuta ja että se oli loppujen lopuksi tukenut kampanjaa tällä määrällä. Markkinaoikeus katsoi, ettei Leaf Suomi Oy ollut osoittanut, että puiden istuttamisen rahoittaminen olisi ollut kytketty pelkästään kuluttajan tekemiin ostoksiin ja yhtiölle palauttamiin viivakoodeihin. Kuluttajan mainittua menettelyä ei siis ollut tarkoitettu Leaf Suomi Oy:n markkinoinnissaan esittämien tavoitien välittömästi vaikuttavaksi tekijäksi siihen, missä määrin Leaf Suomi Oy tukee rahallisesti puiden istuttamista, minkä vuoksi Leaf Suomi Oy:n markkinointi oli harhaanjohtavaa.

Kuluttaja-asiamiehen ratkaisukäytäntöä

Kuluttaja-asiamies on antanut useita ratkaisuja, joissa on otettu kantaa erilaisten ympäristöväittämien esittämiseen markkinoinnissa.

Kuluttaja-asiamies on ratkaisussaan KKV/650/14.08.01.08/2022 katsonut, että elinkeinonharjoittajan markkinointi loi kuluttajalle kokonaisvaikutelman elinkeinonharjoittajan lentomat kustamisen myönteisestä ympäristövaikutuksesta

harhaanjohtavalla tavalla kuluttajansuojalain 2 luvun 6 ja 7 §:n vastaisesti, kun elinkeinonharjoittaja esitti markkinoinnissaan ympäristöväättämän ”hankimme uusiutuvaa lentopolttoainetta, joka vähentää kasvihuonekaasupäästöjä jopa 80 % – tavoitteenamme on olla täysin hiilineutraali vuonna 2045”.

Ratkaisussa KKV/428/14.08.01.05/2023 kuluttaja-asiamies katsoi, että elinkeinonharjoittajan verkkokaupassa harjoittama markkinointi, joissa osa tuotteista oli merkitty merkitykseltään yleisellä ja epämääräisellä lehtisymbolilla täsmentämättä, mitä symbolilla tarkoitettiin, ja elinkeinonharjoittajan markkinointi, jossa tuotekategoria oli nimetty ”vastuulliseksi valikoimaksi” täsmentämättä välittömästi vastuullisuusväitteen yhteydessä, mitä sillä tarkoitettiin, oli kuluttajansuojalain 2 luvun 6 ja 7 §:n vastaista. Vastaavasti ratkaisussa KKV/731/14.08.01.05/2022 kuluttaja-asiamies katsoi elinkeinonharjoittajan käyttäneen ympäristöväättämiä markkinoinnissaan kuluttajansuojalain vastaisella tavalla, kun elinkeinonharjoittaja oli jäätelön markkinoinnissa esittänyt muun muassa väitteitä pakkauksen vastuullisuudesta, biopohjaisuudesta ja sen aiheuttamasta hiilijalanjäljestä ja fossiilisten raaka-aineiden käytöstä. Lisäksi markkinoinnissa käytettiin vihreää lehtimerkkiä.

Ratkaisussa KKV/78/14.08.01.05/2021 kuluttaja-asiamies piti elinkeinonharjoittajan televisiomainoksen kokonaisvaikutusta harhaanjohtavana, sillä se antoi liian myönteisen ja yksipuolisen kuvan yrityksen ympäristövaikutuksista. Mainoksessa oli luotu mielikuvaa yrityksen ympäristöystävällisyydestä ja käytettiin mm. ilmauksia ”kohti puhtaampaa maailmaa” ja ”puhdas energia ja kierrätys”.

Kuluttaja-asiamies katsoi ratkaisussaan KKV/76/14.08.01.05/2021, että raejuustopakkauksessa ollut väittäminen ilmastovaikutuksesta oli täsmentymättömänä harhaanjohtava ja että markkinointi oli kuluttajansuojalain 2 luvun 3, 6 ja 7 §:n nojalla sopimatonta. Raejuustopakkauksessa oli väite ”tällä kartonkikipolla on 60 % pienempi ilmastovaikutus kuin vanhalla muovisella purkillä”. Lisäksi elinkeinonharjoittaja käytti raejuuston markkinoinnissa ilmaisua ”uudella purkillä 60 % pienempi ilmastovaikutus”.

Ratkaisussa KKV/77/14.08.01.05/2021 kuluttaja-asiamies katsoi, ettei elinkeinonharjoittajan harjoittamassa markkinoinnissa ollut annettu totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja jauhelihapakkausten ympäristövaikutuksista ja ettei elinkeinonharjoittaja ollut toiminut kuluttajansuojalain vastaisesti käyttäessään printtimainoksessa väitettä ”30 % pienempi hiilijalanjälki” ja jauhelihapakkausissa painettua väitettä ”50 % vähemmän muovia”. Elinkeinonharjoittaja oli esittänyt väitteen perusteeksi pakkausmateriaalitoimittajansa tekemän ja ulkopuolisen asiantuntijan validoiman elinkaarianalyysin. Elinkaarianalyysin mukaan uudella jauhelihapakkauksella oli yli 30 % pienempi hiilijalanjälki hiilidioksidiekvivalentteina

mitattuna kuin vanhalla kovamuovisella jauhelihapakkauksella. Ulkopuolisen asiantuntijan validoinnin mukaan elinkaarianalyysissä oli huomioitu kansainvälisten standardien ISO 14040:2006 ja ISO 14044:2006 vaatimukset, minkä lisäksi analyysissä arvioidut vaikutukset ja käytetyt menetit vastasivat elinkaarianalyysien toteuttamisen ajantasaisia käytänteitä.

Kuluttaja-asiamies katsoi, että elinkaarianalyysissä oli huomioitu jauhelihapakkausten elinkaari asianmukaisesti ja että elinkeinonharjoittaja oli esittänyt riittävät ja asianmukaiset perusteet hiilijalanjälkeä koskevan väitteen tueksi. Kuluttaja-asiamies katsoi myös, että tarkastellusta elinkeinonharjoittajan mainoksesta oli käynyt selkeästi ilmi, että väite koski jauhelihan pakkausta eikä koko tuotetta. Mainoksessa korostui visuaalisesti uusi jauhelihapakkaus, minkä lisäksi pienemmän hiilijalanjäljen todettiin nimenomaisesti liittyvän pakkaukseen.

Elinkaarianalyysistä ilmeni lisäksi, että uusi jauhelihapakkaus valmistettiin erilaisesta muovista kuin vanha jauhelihapakkaus ja että uusi pakkaus oli koostaan riippumatta noin 50 % kevyempi kuin vastaava vanha pakkaus. Ulkopuolisen asiantuntijan validoinnin mukaan uuden pakkauksen kevyempi paino verrattuna vanhaan pakkaukseen oli keskeisin tekijä pakkausten erilaisen ympäristövaikutuksen kannalta.

Kuluttaja-asiamies katsoi, että elinkeinonharjoittaja oli esittänyt riittävät ja asianmukaiset perusteet uuden jauhelihapakkauksen pienempää muovin määrää koskevan tosiasiaväitteen tueksi. Väitteen sisällön vuoksi oli selvää, että se koski nimenomaan tuotteiden pakkauksia. Kuluttaja-asiamies katsoi, ettei väite antanut kuluttajalle virheellistä kokonais kuvaa pakkauksen ympäristövaikutuksesta ja ettei se ollut totuudenvastainen tai harhaanjohtava.

3.1.2 Tavarointa koskeva virhevastuu ja tavaroiden korjaaminen

Ennakkotiedot lakisääteisestä virhevastuusta ja takuusta

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä säädetään elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvoitteista ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä. Pykälällä on pantu täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artikla. Pykälää sovelletaan muihin kuin koti- ja etämyyntisopimuksiin, eli soveltamisalaan kuuluvat ennen muuta perinteiset myyjän liiketiloissa tehtävät sopimukset. Pykälällä täydennetään muualla laissa säädettyjä tiedonantovelvoitteita, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että kuluttaja

saa vähintään pykälässä mainitut tiedot ennen sopimuksen tekemistä. Säännöksessä tarkoitettut tiedot on annettava kuluttajalle selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Pykälän 1 momentissa on luettelo niistä tiedoista, jotka kuluttajalle on aina vähintään annettava. Momentin 6 kohdan mukaan kuluttajalle on annettava tieto tavaroita sekä digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta sekä tarvittaessa maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen ja takuun saatavuudesta ja ehdoista. Veloitteen täyttämiseksi riittävää on yleisluonteinen maininta virhevastuusta, eikä elinkeinonharjoittajalta edellytetä virhevastuusääntösten sisällön selostamista. Kohdan tarkoituksena on sen selventäminen kuluttajalle, että takuun lisäksi tai sen puuttumisesta huolimatta elinkeinonharjoittajalla on joka tapauksessa lakiin perustuva virhevastuu.

Kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:ssä säädetään kuluttajalle koti- ja etämyynnissä ennen sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista. Pykälällä ja siihen liittyvällä asetuksella on pantu täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artikla. Pykälän 1 momentissa on 21 kohtaa kuluttajalle annettavista tiedoista. Momentin 14 kohdan mukaan kuluttajalle annettavissa tiedoissa on mainittava tavaroiden sekä digitaalisten sisältöjen ja palveluiden lakisääteisestä virhevastuusta.

Myyjän lakisääteinen virhevastuu, takuu ja aikaisemman myyntiportaan virhevastuu

Kuluttajansuojalain 5 luvussa säädetään tavarankaupasta. Luvun säännökset tavarän ominaisuuksista ja virheestä perustuvat pitkälti tavarankaupadirektiiviin. Luvun 12 §:ssä säädetään tavarän ominaisuuksista. Pykälä kattaa säännökset tavarän sopimuksen mukaisuudesta sekä yleisistä vaatimuksista, jotka tavarän tulee täyttää. Luvun 13 §:n 1 momentin mukaan jos tavara poikkeaa siitä, mitä 12 §:ssä säädetään, siinä on virhe. Luvun 15 §:ssä säädetään virheellisyyden määrittämisestä ajankohdasta. Pykälän 1 momentin mukaan tavarän virheellisyyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan tavarän luovutushetkellä. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin. Edelleen 3 momentin mukaan virheen oletetaan olleen olemassa tavarän luovutushetkellä, jos se ilmenee yhden vuoden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarän luonteen vastainen.

Tavarankaupadirektiivin 10 artiklassa säädetään myyjän virhevastuujasta. Direktiivin mukainen virhevastuu-aika on lähtökohtaisesti kaksi vuotta tavarän toimitusajankohdasta. Jos kyse on digitaalisia elementtejä sisältävästä tavarasta,

jota koskevassa sopimuksessa on sovittu digitaalisen sisällön tai palvelun jatkuvasta toimittamisesta yli kahden vuoden ajan, myyjä on direktiivin mukaan vastuussa virheestä koko toimitusajanjakson ajan. Direktiivi mahdollistaa kuitenkin, että jäsenvaltiot säilyttävät tai ottavat käyttöön tätä pidempiä määräaikoja. Jäsenvaltiot voivat myös pitää voimassa tai ottaa käyttöön oikeussuojakeinojen osalta ainoastaan vanhentumisajan.

Kuluttajansuojalaissa ei säädetä virhevastuun keston takarajasta. Suomessa virhevastuu määräytyy tavaran oletetun käyttöiän perusteella ja rajautuu viime kädessä yleisen vanhentumisajan perusteella.

Takuusta säädetään kuluttajansuojalain 5 luvun 15 a ja 15 b §:ssä. Mainitun 15 a §:n 1 momentin mukaan jos myyjä tai joku tämän lukuun on sitoutunut vastaamaan ilman lisäkorvausta tavaran käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (*takuu*), tavarassa on virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu niiden ehtojen mukaisesti, jotka on esitetty takuutodistuksessa ja takuuta koskevassa mainonnassa sopimuksen tekohetkellä tai ennen sitä. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavaran vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta. Edelleen 2 momentin mukaan jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa, tavarassa on tällöinkin virhe 1 momentissa tarkoitetuin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaasta antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Jos takuutodistuksen ehdot poikkeavat mainonnassa esitetyistä ehdoista ostajan vahingoksi, takuu sitoo mainonnassa esitettyjen ehtojen mukaisesti, ellei mainontaa ole ajoissa oikaistu samalla tai siihen verrattavissa olevalla tavalla kuin millä ehtoja on mainostettu (3 momentti). Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta (4 momentti).

Luvun 15 b §:ssä säädetään takuun sisällöstä ja toimituksesta.

Ostajalla on oikeus kohdistaa tavaran virheeseen perustuva vaatimuksensa myös elinkeinonharjoittajaan, joka aikaisemmassa myyntiportaassa on luovuttanut tavaran jälleenmyyntiä varten (kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 mom.). Ostajalla ei kuitenkaan ole tätä oikeutta, jos virhe on syntynyt kyseisestä elinkeinonharjoittajasta riippumattomasta syystä sen jälkeen, kun hän luovutti tavaran edelleen. Aikaisempi myyntiporras ei myöskään vastaa virheestä siltä osin kuin vaatimus perustuu muun kuin kyseisen elinkeinonharjoittajan antamaan sitoumukseen, joka asettaa

ostajan parempaan asemaan kuin ilman sitoumusta, tai siltä osin kuin vaatimus koskee hinnanalennusta tai kauppahinnan palauttamista ja ylittää määrältään sen, mitä kyseisen elinkeinonharjoittajan oma sopijapuoli olisi voinut vaatia samalla perusteella. (31 §:n 2 mom.)

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia kuluttajansuojalain 5 luvun 31 §:n 1 momentin nojalla, jos hän ei ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä ei saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalle tehdystä virheilmoituksesta kuluttajansuojalain 5 luvun 16 a §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa ja jos ostajalla oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 a §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe. (31 §:n 3 mom.). Kuluttajansuojalain 5 luvun 31 § on kansallista sääntelyä.

Muu tavaroiden korjaamista koskeva sääntely

Kuluttajansuojalain 8 luvussa säädetään eräistä kuluttajapalvelussopimuksista. Luvun soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan luvun säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (*toimeksisaaja*) suorittaa kuluttajalle (*tilaaja*) ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Luvun säännökset koskevat siten myös tavaroiden korjaamista.

Luvussa säädetään muun muassa palvelun viivästymisestä johtuvista seuraamuksista (7–11 §), palveluksen ominaisuuksista ja virheestä (12–15 §) sekä virheen seuraamuksista (16–22 §). Luvussa säädetään myös palveluksen hinnasta (23 §), hinta-arvioista (24 §) sekä tilaajan sopimusrikkomuksesta aiheutuvista seuraamuksista (26–31 §).

Kuluttajansuojalain 8 luvun 23 §:ssä säädetään palveluksen hinnasta. Pykälän 1 momentin mukaan jollei palveluksen hinnasta tai sen laskemistavasta ole sovittu, tilaajan on maksettava hinta, joka on kohtuullinen ottaen huomioon palveluksen sisältö, laajuus, laatu, taloudellisesti tarkoituksenmukainen suoritustapa, sopimuksentekoajankohdan käypä hinta tai hinnan laskemistapa sekä muut olosuhteet. Jos toimeksisaaja on palvelusta markkinoitaessa antanut palveluksen hinnasta tai sen laskemistavasta sopimuksentekoajankohdan hintatasoa tarkoittavia tietoja, joiden voidaan olettaa vaikuttaneen sopimukseen, hinta määräytyy annettujen tietojen mukaisesti. Edelleen pykälän 2 momentin mukaan jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai

siitä johtuvia kustannuksia, hän voi vaatia tällaisista valmistelevista toimenpiteistä maksun, paitsi jos kuluttajalla alalla vallitsevan käytännön perusteella tai muusta syystä oli aihetta olettaa, että toimenpiteistä ei veloiteta. Pykälän 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa suorituksen kohde esimerkiksi vahingoittuu, tuhoutuu tai häviää.

Kuluttajansuojalain 2 luvun 8 ja 8 a §:n tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi myös tavaroiden korjaamista koskevissa palveluissa. Sääntely perustuu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin säännöksiin. Lisäksi palveluiden tarjoamisessa annettavista tiedoista säädetään palvelujen tarjoamisesta annetun lain (1166/2009) 7 ja 8 §:ssä. Sääntely perustuu palveluista sisämarkkinoilla annettuun direktiiviin 2006/123/EY.

3.1.3 EU:n ekosuunnittelua koskeva sääntely

Tuotteiden ekosuunnittelun puitteista säädetään EU:ssa ekosuunnitteluasetuksessa ja ekosuunnitteludirektiivissä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista). Ekosuunnitteludirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön lailla tuotteiden ekologisesta suunnittelusta ja energiatehokkuudesta (1005/2008) ja sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavista vaatimuksista (1043/2010). Sääntelypuitte on EU:n markkinavalvonta-asetuksen ja markkinavalvontalain (1137/2016) soveltamisalassa. Ekosuunnittelulain markkinavalvontaviranomaisina toimivat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes sekä Tulli. Ekosuunnitteluasetus sisältää monipolvista siirtymäsääntelyä lukuisin artiklakohtaisin poikkeuksin. Direktiivi ja siihen pohjautuva lainsäädäntö säilyvät tietyiltä osin uuden asetuksen rinnalla voimassa vielä jonkin aikaa ainakin vuoden 2030 loppuun saakka. Ekologista suunnittelua koskevan sääntelyn laajeneminen uusiin tuoteryhmiin tapahtuu ajan myötä, kun Euroopan komissio antaa tuoteryhmäkohtaisia asetuksia, joissa määritetään tuoteryhmiä koskevat ekosuunnitteluvaatimukset. Tuotteille asetettavat vaatimukset velvoittavat talouden toimijoita vasta kun kyseille tuoteryhmälle on Euroopan komission johdolla laadittu tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia. Isot muutokset tapahtuvat pitkällä aikavälillä. Komissio julkaisee vähintään kolmen vuoden välein työsuunnitelman priorisoitavista tuoteryhmistä.

Ekosuunnitteluasetuksen ja -direktiivin lisäksi eräiden tuotteiden suunnitteluun liittyviä kiertotalousvaatimuksia sisältyy myös muuhun Euroopan unionin sääntelyyn, kuten akkuasetukseen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus

2023/1542 akuista ja paristoista ja jätteakuista ja -paristoista) sekä pakkaus- ja pakkausjäteasetukseen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2025/40 pakkauksista ja pakkausjätteestä).

3.2 Nykytilan arviointi

3.2.1 Direktiiveistä johtuvat muutostarpeet

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi edellyttää muutoksia erityisesti kuluttajansuojalain 2 lukuun sekä joitakin muutoksia kuluttajansuojalain 6 luvun tiedonantovelvollisuutta koskeviin säännöksiin sekä kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen. Direktiivi edellyttää lisäksi muutoksia seuraamussäätelyn osalta kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi edellyttää joitakin muutoksia kuluttajansuojalain 5 ja 8 lukuun. Lisäksi lakiin olisi lisättävä säännökset valmistajia koskevasta määrättyjen tavaroiden korjaamisvelvollisuudesta silloinkin, kun kyse ei ole virhevastuun tai valmistajan takuun piiriin kuuluvan vian korjaamisesta. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää lisäksi uusia säännöksiä varaosien ja työkalujen tarjoamisesta kohtuulliseen hintaan sekä sopimusehdoista ja käytännöistä, jotka estävät tiettyjen tavaroiden korjaamisen. Direktiivi edellyttää lisäksi seuraamussäätelyä sen 4, 5 ja 6 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomisesta.

3.2.2 Direktiivien säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sisältää eräitä määritelmiä, jotka vastaavat aiemmin voimaan tulleiden kuluttajansuojadirektiivien määritelmiä. Nämä määritelmät on aikaisemmin voimaan tulleilla kuluttajansuojalain säännöksillä saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin *tavaraa ja kestävyyttä* koskevat uudet määritelmät (2 artiklan c a ja t alakohta) vastaavat sanojen yleis-kielen mukaista merkitystä, joten määritelmiä ei ole katsottu tarpeelliseksi lisätä lakiin (ks. HE 180/2021 vp, s. 17–18). *Toimivuus* (direktiivin 2 artiklan w alakohta) on määritelty kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:n 3 kohdassa.

Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan u alakohdassa määritellään *ohjelmistopäivitys*, jolla tarkoitetaan direktiivin mukaan päivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina Euroopan parlamentin ja neuvoston digisopimusdirektiivin ja tavarankauppadirektiivin mukaisesti, mukaan lukien turvapäivitys, tai toimivuuspäivitys. Ohjelmistopäivityksiä koskevien säännösten sisältö huomioon ottaen ohjelmistopäivityksen määritelmää ei katsota tarpeelliseksi lisätä kansalliseen sääntelyyn.

Artiklan v alakohdassa määritellään *kuluva osa*, jolla tarkoitetaan tavaran osaa, jota käytetään toistuvasti ja joka on vaihdettava tai jota on hankittava lisää, jotta tavara toimisi tarkoitetulla tavalla. Kuluva osa ei määriteltäisi kuluttajansuojalaissa, koska käsite vastaa ilmaisun merkitystä yleiskielessä.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 14 a alakohdassa määritellään *kaupallinen kestävyystakuu*, jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 17 artiklassa tarkoitettua tuottajan kaupallista kestävyystakuuta, jonka mukaan tuottaja on vastuussa suoraan kuluttajalle tavaran korjaamisesta tai vaihtamisesta koko kaupallisen kestävyystakuun voimassaoloajan tavarankauppadirektiivin 14 artiklan mukaisesti, jos tavarat eivät säilytä kestävyyttään. Kaupallista kestävyystakuuta ei ole tarpeen määritellä kuluttajansuojalaissa. Tavarankauppadirektiivin 17 artikla on jo aikaisemmin pantu kansallisesti täytäntöön kuluttajansuojalain 5 luvun takuuta koskevalla 15 a §:llä, jossa säädetään myös tavaran käyttökelpoisuutta koskevasta takuusta. Edellä tarkoitetun säännöksen 2 momentissa säädetään takuusta, jonka on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa. Lisäksi kuluttajansuojalain edellä tarkoitetun säännöksen mukaan tavarassa on virhe, jos tavara takuuajana huonontuu takuutodistuksessa esitettyjen ehtojen mukaisesti. Ostajalla on tällöin kuluttajansuojalaissa säädetty ostajan tavaran virhetilannetta koskevat oikeudet, jotka vastaavat tavarankauppadirektiivin 14 artiklassa säädettyjä ostajan oikeuksia.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 14 b alakohdassa määritellään *kestävyys*, jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 13 alakohdassa määriteltyä kestävyyttä. Kestävyuden määritelmä vastaa sanan yleiskielen mukaista merkitystä, joten sitä ei ole tarpeen panna erikseen täytäntöön.

Kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan 14 c alakohdassa määritellään *tuottaja*, jolla tarkoitetaan tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 4 alakohdassa määriteltyä tuottajaa. Tuottajan määritelmä on pantu jo aikaisemmin kansallisesti täytäntöön kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:llä.

Direktiivin 2 artiklan 14 e alakohdassa määritellään *ohjelmistopäivitys*, jolla tarkoitetaan direktiivin mukaan päivitystä, joka on tarpeen digitaalisia elementtejä, digitaalista sisältöä ja digitaalisia palveluja sisältävien tavaroiden säilyttämiseksi sopimuksenmukaisina Euroopan parlamentin ja neuvoston digisopimusdirektiivin ja tavarankauppadirektiivin mukaisesti, mukaan lukien turvapäivitys, tai toimivuuspäivitys. Ohjelmistopäivityksen määritelmää ei katsota tarpeelliseksi lisätä kansalliseen lakiin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 2 artikla sisältää direktiivissä käytettävät määritelmät. Direktiivin 2 artiklan 1 ja 4 alakohtaan sisältyvät *kuluttajan ja myyjän* määritelmät vastaavat asiallisesti kuluttajansuojalain 1 luvun 4 ja 5 §:ää, joten kansallisia täytäntöönpanotoimia ei näiltä osin tarvita.

Artiklan 2 alakohdassa määritetään korjaaja. *Korjaajalla* tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeino- tai ammattitoimintaansa liittyen tarjoaa korjauspalveluja, mukaan lukien valmistajat ja myyjät, jotka tarjoavat korjauspalveluja, sekä korjauspalvelujen tarjoajat riippumatta siitä, ovatko ne riippumattomia vai sidoksissa tällaisiin valmistajiin tai myyjiin. Määritelmä vastaa sanan yleiskielen mukaista merkitystä, eikä määritelmää ole tarpeen erikseen sisällyttää kansalliseen sääntelyyn.

Vastaavasti artiklan 3 kohdassa määritelty *korjaaminen*, jolla tarkoitetaan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 20 alakohdassa määriteltyä korjaamista, vastaa myös yleiskielen mukaista määritelmää, eikä täytäntöönpanotoimia tältä osin tarvita. Ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 20 alakohdan mukaan korjaamisella tarkoitetaan yhtä tai useampaa toimea, jotka suoritetaan viallisen tuotteen tai jätteen palauttamiseksi tilaan, jossa se täyttää suunnitellun käyttötarkoituksensa.

Artiklan 9 alakohdassa määritellään *tavara*, jolla viitataan tavarankauppadirektiivin mukaiseen määritelmään. Tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 5 alakohtaan sisältyvä tavaran määritelmä vastaa puolestaan sanan yleiskielen mukaista merkitystä, joten määritelmää ei siltä osin tarvita.

Artiklan 10 alakohdassa määritellään *kunnostaminen*. Kunnostamisella viitataan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 18 alakohdassa määriteltyyn kunnostamiseen. Kyseisen alakohdan mukaan kunnostamisella tarkoitetaan toimia, jotka suoritetaan tuotteen tai jätteen muodossa olevan esineen valmistelemiseksi, puhdistamiseksi, testaamiseksi, huoltamiseksi ja tarvittaessa korjaamiseksi, jotta sen suoritustaso tai toimivuus voidaan palauttaa vastaamaan alun perin suunnitteluvaiheessa tuotteen

markkinoille saattamisen ajankohtana aiottua käyttötarkoitusta ja suoritustaso-
aluetta. Määritelmän voidaan katsoa vastaavan yleiskielen mukaista määritelmää,
eikä täytäntöönpanotoimia tältä osin tarvita.

Edelleen direktiivin 2 artiklan 12 alakohdassa määritellään *pysyvä väline*,
jolla viitataan tavarankauppadirektiivin 2 artiklan 11 alakohdan mukaiseen
määritelmään. Tietojen antaminen pysyvällä tavalla on määritelty muun muassa
kuluttajansuojalain 6 luvun 8 §:n 2 kohdassa. Kyseisen kohdan mukaan *tietojen
antamisella pysyvällä tavalla* tarkoitetaan tietojen antamista henkilökohtaisesti
kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa tiedot
muuttumattomina. Määritelmää ei tarvitse panna erikseen täytäntöön.

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä on muutettu tavarankauppadirektiiviä (tavaroiden
korjaamisdirektiivin 16 artikla). Tavarankauppadirektiivin 10 artikla sisältää myyjän
vastuuta koskevat säännökset. Myyjä on pääsäännön mukaan vastuussa kuluttajalle
virheistä, jotka ovat olemassa tavaran toimitusajankohtana ja ilmenevät kahden
vuoden kuluessa tästä ajankohdasta (10 artiklan 1 kohta). Artiklaan on lisätty
kuitenkin uusi 2 a kohta, jonka mukaan jos tavara korjataan direktiivin 13 artiklan
2 kohdan mukaisesti oikeussuojakeinona tavaran saattamiseksi sopimuksen mukai-
seksi, myyjän vastuu-aikaa pidennetään kerran 12 kuukaudella. Artiklan 3 kohtaan
on lisätty viittaus uuteen 2 a kohtaan. Uuden 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat
pitää voimassa tai ottaa käyttöön määräaikoja, jotka ovat pidempiä kuin 1, 2 ja 2 a
kohdassa tarkoitettut määräajat.

Tavarankauppadirektiivin 10 artiklaan on edelleen lisätty uusi 5 a kohta. Kyseisen
kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka 3 tai 5 kohdan mukaisesti eivät aseta myyjän
vastuuta koskevia kiinteitä määräaikoja tai asettavat ainoastaan oikeussuoja-
keinojen vanhentumisajan, voivat poiketa 2 a kohdasta edellyttäen, että ne
varmistavat, että myyjän vastuu tai oikeussuojakeinojen vanhentumisaika
korjaamistilanteessa on vähintään kolme vuotta.

Tavarankauppadirektiivin tehdyt edellä mainitut muutokset eivät edellytä
täytäntöönpanotoimia. Suomessa virhevastuu määräytyy tavaran oletetun
käyttöiän perusteella ja rajautuu viime kädessä yleisen vanhentumisajan perus-
teella, joka on Suomessa kolme vuotta. Näin ollen Suomessa ei tarvitse erikseen
säättää siitä, että myyjän virhevastuu-aika pitenisi. Kuluttajansuojalain 5 luvun
22 a §:ssä on informatiivinen säännös kuluttajan hyvitystä koskevan vaatimuksen
vanhentumisesta. Säännöksen mukaan ostajan hyvitystä koskevan vaatimuksen
vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003).

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa säädetään korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on saattaa tavaroiden korjaajat ja kuluttajat yhteen. Tavaroiden korjaajat voivat halutessaan rekisteröityä alustalle, ja kuluttajat voisivat sen kautta etsiä korjaajia ja ottaa heihin yhteyttä. Eurooppalaisen verkkoalustan on tarkoitus koostua kansallisista osioista, joissa käytetään yhteistä verkkorajapintaa. Kansallinen osio olisi mahdollista korvata tietyin edellytyksin jo olemassa olevilla julkisilla tai yksityisillä kansallisilla verkkoalustoilla, mutta koska Suomessa ei ole direktiivissä asetetut vaatimukset täyttäviä verkkoalustoja, nämä poikkeamismahdollisuudet eivät ole Suomen kannalta relevantteja.

Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan vastuu yhteisen verkkorajapinnan kehittämisestä on Euroopan komissiolla. Direktiivin 8 artiklassa tarkoitettun, muun muassa kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvan asiantuntijaryhmän tehtävänä on neuvoa komissiota eurooppalaisen verkkoalustan ja sen kansallisten osioiden suunnittelussa ja toiminnassa.

Direktiivin täytäntöönpanovaiheessa jäsenvaltiot ovat tuoneet esille, että on josain määrin epäselvää, mitä jäsenvaltioilta lopulta konkreettisesti edellytetään 7 artiklan osalta. Euroopan komissio on hiljattain luvannut selventää asiaa, mutta selvennystä ei ole toistaiseksi saatu. Vaikka onkin selvää, että artiklan täytäntöönpano edellyttää ainakin joitakin käytännön toimia myös jäsenvaltioilta, työryhmä ei ole tässä yhteydessä valmistellut erillisiä säännöksiä asiasta. Koska kyse on pysyväisluonteisesta viranomaistehtävästä, työryhmä jo tässä kohden arvioi, että vähintäänkin Lupa- ja valvontaviraston toimimisesta kansallisena yhteyspisteenä olisi tarpeen säätää erikseen. Sääntelytarpeita on tarkoitus arvioida tarkemmin jatkovalmisteluvaiheessa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 12 artiklassa säädetään kuluttajille tiedottamisesta. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kuluttajien saatavilla on tietoa direktiivin mukaisista kuluttajan oikeuksista sekä keinoista kyseisten oikeuksien täytäntöönpanemiseksi, mukaan lukien asetuksella (EU) 2018/1724 perustettuun yhteiseen digitaaliseen palveluväylään yhdistettyjen kansallisten verkkosivustojen kautta. Tiedottaminen ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava vähintään yksi toimenpide, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 3.7.2029 yksi tai useampi toteutettu toimenpide.

Komissio asettaa tiedot jäsenvaltioiden ilmoittamista toimenpiteistä julkisesti saataville. Toimenpide ei ainakaan tässä kohdin edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Direktiivin 15 artiklassa säädetään seuraamuksista. Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä 4, 5 ja 6 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Direktiivin 5 artiklan 4 ja 6 kohta pannaan täytäntöön jätelakiin lisättävillä säännöksillä. Kyseiset säännökset tulevat jätelain 126 ja 129 §:n seuraamussääntelyn piiriin, eikä erillisiä täytäntöönpanotoimia tältä osin tarvita. Jätelain 126 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Pykälän mukaan valvontaviranomainen voi määrätä kiellon jatkaa lainvastaista menettelyä. Lain 129 §:ssä säädetään kiellon tehosteeksi määrättävästä uhkasakosta.

Direktiivin 17 artiklalla muutetaan edustajakannedirektiiviä siten, että myös tavaroiden korjaamisdirektiivi tulee edustajakannedirektiivin soveltamisalaan. Edustajakannedirektiivi on pantu kansallisesti täytäntöön kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetulla lailla (1101/2022). Mainitun lain soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan lakia sovelletaan edustajakannedirektiivissä tarkoitettuihin kieltotoimenpiteitä koskeviin kotimaisiin ja rajat ylittäviin edustajakanteisiin. Lain aineellinen soveltamisala määräytyy siten pykälän sisältämän viittauksen kautta suoraan edustajakannedirektiivin soveltamisalan mukaan. Lisäksi kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista annetun lain 5 ja 6 §:ssä säädetään jo nykyisin, että kuluttaja-asiamies sekä Lupa- ja valvontavirasto ovat oikeutettuja yksiköitä sekä kotimaisia että rajat ylittäviä edustajakanteita varten. Myös tiedottamista koskevassa lain 9 §:ssä on mainittu molemmat viranomaiset. Siten tavaroiden korjaamisdirektiivin 17 artikla ei edellytä erillisiä täytäntöönpanotoimia.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Yleistä

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi ehdotetaan pantavaksi täytäntöön kuluttajansuojalain 2 ja 6 lukuun sekä kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteessa annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtävillä muutoksilla. Ehdotettavien muutosten tavoitteena on yhtäältä lisätä kuluttajien tietämystä hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja siten helpottaa ympäristön kannalta kestävien kulutusvalintojen tekemistä sekä toisaalta puuttua nykyistä tehokkaammin totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväittämien esittämiseen.

Hyödykkeiden markkinointiin liittyvät ehdotukset

Jo nykyisin totuudenvastaisiin ja harhaanjohtaviin ympäristöä koskeviin väittämiin markkinoinnissa on voitu puuttua kuluttajansuojalain niin sanotuilla yleislausekkeilla. Nyt lakiin ehdotetaan lisättäväksi aiempaa seikkaperäisempiä säännöksiä kielletyistä väittämistä, jotka liittyvät nimenomaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai kiertotalouteen. Uutta olisi muun muassa, että tulevaa ympäristönsuojelullista tasoa koskevien väittämien esittäminen olisi sallittua vain silloin, kun väittämät perustuvat uskottaviin ja seikkaperäisiin suunnitelmiin, joiden edistymistä myös valvotaan.

Sekä elinkeinonharjoittajien että kuluttajien kannalta merkittäviä muutoksia ehdotettaisiin myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen. Asetus sisältää niin sanotun mustan listan eli listan menettelytavoista, joita aina olisi pidettävä sopimattomina ja harhaanjohtavina ja siten kiellettyinä. Mustaa listaa ehdotetaan täydennettäväksi muun ohella siten, että kiellettyä olisi sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet. Vastaisuudessa kiellettyä olisi myös yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa.

Tiedonantovelvollisuuksiin ja merkintöihin liittyvät ehdotukset

Elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvollisuuksia ehdotetaan laajennettavaksi. Vastaisuudessa elinkeinonharjoittajan olisi annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä tietoa muun muassa tavaroiden kestävydestä ja korjattavuudesta. Etä- ja kotimyynnissä kuluttajalle tulisi antaa tietoa myös mahdollisista ympäristöystävällisistä toimitusvaihtoehdoista.

Uutta olisi myös, että elinkeinonharjoittajien olisi merkittävä tavaroihin taikka niiden yhteyteen tieto määrätyn kaltaisesta tuottajan antamasta kestävyystakuusta käyttäen Euroopan komission määrittelemää yhdenmukaistettua merkintää. Vastavasti myyjän lakisäateisistä virhevastuusta olisi annettava tieto käyttäen komission määrittelemää yhdenmukaistettua ilmoitusta. Muutoksilla pyritään lisäämään kuluttajien tietoisuutta heidän unionin laajuisista oikeuksistaan.

4.1.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Tiettyjen tavaroiden valmistajia koskevat uudet velvollisuudet

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että tavarantoimittajalla olisi velvollisuus korjata tavara kuluttajan pyynnöstä maksutta tai kohtuullista korvausta vastaan silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavarantoiminnan vikaantumisesta vaan esimerkiksi tavarantoiminnan normaalista kulumisesta. Jos valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, vastuu korjauspalvelun järjestämisestä kuuluisi unionissa sijaitsevalle valtuutetulle edustajalle, tämän puuttuessa maahantuojalle, tai näiden puuttuessa tavarantoiminnan jakelijalle. Korjausvelvollisuutta ja sitä koskevaa menettelyä koskeva sääntely ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain eräitä palvelussopimuksia koskevaan 8 lukuun.

Mainittu korjaamisvelvollisuus koskisi ainoastaan määrättyjä, direktiivin liitteessä II lueteltuja kestokulutushyödykkeitä, kuten useita kodinkoneita sekä matkapuhelimia. Myös korjausvelvollisuuden laajuus määräytyisi näitä tavaroita koskevien EU-asetusten mukaisesti, eikä se siten olisi rajoittamaton. On kuitenkin huomattava, että komissiolla on direktiivin 5 artiklan 9 kohdan perusteella oikeus antaa delegeoituja säädöksiä liitteen II muuttamiseksi, ja siten korjaamisvelvollisuuden soveltamisala voi ajan mittaan laajentua sitä mukaa kuin uusia korjattavuutta koskevia vaatimuksia sisältäviä unionin säädöksiä annetaan.

Direktiivin liitteessä mainittujen kestokulutushyödykkeiden valmistajille asetettaisiin myös muita velvollisuuksia, kuten velvollisuus asettaa tarjoamansa varaosat ja työkalut saataville kohtuulliseen hintaan. Lisäksi valmistajia kiellettäisiin

nimenomaisesti käyttämästä sellaisia sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tällaisten tavaroiden korjaamisen. Koska mainitut säännökset koskisivat elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen suhteen ohella kahden elinkeinonharjoittajan välistä suhdetta, säännökset ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain sijasta jätelakiin. Mainittua lakia koskeva uudistamishanke (Jätelain muutoksen III osa – Kiertotalouslaki 2024–2026) on parhaillaan ympäristöministeriössä käynnissä. Uudistuksen tarkoituksena on, että jätelaki korvattaisiin uudella kiertotalouslailla. Mainittujen säännösten valvontatehtävä osoitettaisiin ehdotuksen mukaan Lupa- ja valvontavirastolle jäljempänä 5.1 jaksossa selostetuista syistä.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi kuuluu direktiivin 18 artiklan perusteella yhteistyöasetuksen soveltamisalaan. Yhteistyöasetuksen kansallisen toimeenpanon lähtökohtana eräin vähäisin poikkeuksin on ollut, että yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset nimetään siten kuin näiden työnjako kansallisestikin on järjestetty yhteistyöasetuksen liitteessä mainittujen EU-säädösten osalta. Tämän mukaisesti Lupa- ja valvontavirasto ehdotetaan nimettäväksi yksinomaiseksi yhteistyöasetuksen mukaiseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi jätelakiin lisättäväksi ehdotettujen säännösten noudattamisen osalta.

Kullakin toimivaltaisella viranomaisella tulee yhteistyöasetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan lähtökohtaisesti olla yhteistyöasetuksen soveltamiseksi tarpeelliset mainitun artiklan mukaiset vähimmäisvaltuudet. Tämän vaatimuksen täyttämiseksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin sisältyviä toimivaltuuksia ehdotetaan myös Lupa- ja valvontavirastolle sen ollessa mainitun lain mukaan toimivaltainen viranomainen.

Virheen oikaisua tavarankaupassa koskevat muutosehdotukset

Tavaroiden korjaamisdirektiivi edellyttää muutoksia myös tavarassa olevan virheen oikaisua ja sitä koskevaa menettelyä koskeviin kuluttajansuojalain 5 luvun säännöksiin. Myyjälle asetettaisiin muun muassa nimenomainen velvollisuus ilmoittaa ostajalle tämän oikeudesta valita virhetilanteessa virheen korjaamisen tai virheettömän tavaran toimittamisen välillä. Uutta olisi myös, että tavaran virhettä korjaava myyjä ei kaikissa tilanteissa saisi vaatia maksua korjaamisen ajaksi kuluttajalle lainattavasta korvaavasta tavarasta.

Eurooppalainen korjaustietolomake

Kuluttajansuojalakiin ehdotetaan lisättäväksi myös niin kutsuttua eurooppalaista korjaustietolomaketta koskevat säännökset. Korjaustietolomakkeen käyttö ei olisi korjauspalveluita tarjoaville elinkeinonharjoittajille pakollista, mutta lomaketta asianmukaisesti käyttämällä elinkeinonharjoittajan katsottaisiin täyttäneen määrättyihin direktiiveihin perustuvat tiedonantovelvoitteensa. Lomakkeesta ja sen sisällöstä säädettäisiin tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Eurooppalaisen verkkoalustan perustaminen

Edellä todetun mukaisesti tavaroiden korjaamisdirektiivin 7 artiklassa säädetään korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on saattaa tavaroiden korjaajat ja kuluttajat yhteen. Vastuu verkkoalustan perustamisesta on edellä 3.2.2 jaksossa todetun mukaisesti komissiolla, mutta direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot nimeävät kansalliset yhteyspisteet, jotka vastaavat kansallisen osion hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja tarvittaessa kansalliseen osioon sisältyvien tietojen valvonnasta (9 artiklan 1 kohta sekä direktiivin johdanto-osan 30 kappale). Ehdotuksen mukaan korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä toimisi vuoden 2026 alusta perustettava Lupa- ja valvontavirasto.

Direktiivin 7 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat halutessaan laajentaa eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen osion koskemaan myös kunnostettujen tavaroiden myyjiä, viollisia tavaroita korjaamista varten ostavia toimijoita sekä erilaisia tavaroita korjaavia yhteisöjä. Työryhmä pitää tarkoituksenmukaisena, että rekisteröitymismahdollisuutta tarjotaan kaikille näille tahoille.

Tavarankorjaamisdirektiivin 9 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hyväksyä ehtoja, jotka koskevat pääsyä niiden kansalliseen osioon rekisteröintiä varten. Ehdot voivat koskea esimerkiksi ammattipätevyysvaatimuksia. Tämänkaltaisten ehtojen asettamiselle työryhmä ei näe tässä vaiheessa tarvetta. Tätä puoltaa myös pyrkimys hallinnollisen taakan vähentämiseen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Valtionaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Vaikutukset kuluttaja-asiamiehen toimintaan

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviin perustuvat uudet ja muuttuneet säännökset aiheuttavat aluksi lisätyötä kuluttaja-asiamiehelle. Kuluttaja-asiamiehen on muun muassa päivitettävä elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteita ja markkinointia koskevia ohjeita sekä neuvottava elinkeinonharjoittajia ja kuluttajia uusien säännösten sisällöstä ja tulkinnasta. Myös tavaroiden korjaamisdirektiiviin perustuvat uudet ja muuttuneet säännökset kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvussa aiheuttavat aluksi jossakin määrin lisätyötä kuluttaja-asiamiehelle. Kuluttaja-asiamiehen on muun muassa päivitettävä elinkeinonharjoittajien virhevastuuta koskevia ohjeita sekä laadittava uusia korjauspalveluita koskevia ohjeita.

Vaikka kuluttaja-asiamiehen valvottavaksi tulee useita uusia ja muuttuneita säännöksiä, kuluttaja-asiamies on toisaalta jo nykyisen lainsäädännön nojalla valvonut yritysten markkinoinnissaan käyttämiä ympäristöväittämiä, ja uusien aiempaa täsmällisempien säännösten voidaan olettaa jossain määrin helpottavan tätä valvontatyötä. Valvontaviranomaisen työtä voisi jossain määrin helpottaa myös se, että täsmällisemmän sääntelyn EU:ssa voidaan olettaa lisäävän tulkintojen yhtenäisyyttä EU:ssa.

Kuluttaja-asiamiehen voi olla tarpeen viedä uusiin säännöksiin liittyviä tulkintakysymyksiä markkinaoikeuden ratkaistavaksi. Ei kuitenkaan ole oletettavaa, että markkinaoikeuteen vietävien asioiden määrä vuositasolla muutosten myötä kasvaisi.

Alkuvaiheen lisätyö on mahdollista hoitaa nykyisillä resursseilla, mutta tämä edellyttää valvonta-asioiden keskinäistä priorisointia. Alkuvaiheen jälkeen uusien säännösten ei oleteta aiheuttavan lisätyötä.

Vaikutukset kuluttajaneuvontaan

Oletettavaa on, että kuluttajaneuvontaan tulee etenkin uuden markkinointisääntelyn vuoksi mutta myös valmistajalle tietyissä tapauksissa asetettavan korjausvelvollisuuden myötä useita yhteydenottoja sääntelyn tulkinnasta ja soveltamisesta. Kuluttajaneuvonta opastaa sekä kuluttajia että yrityksiä kuluttajaoikeudellisissa ongelma- ja riitatilanteissa, ja oletettavaa on, että etenkin elinkeinonharjoittajat ovat kuluttajaneuvontaan yhteydessä markkinointisääntelyn tulkintaan liittyvistä

kysymyksistä. Tämä vaikutus kohdistunee etenkin lain voimaantuloa edeltävään ja välittömästi sen jälkeiseen aikaan. Tämän alkuvaiheen jälkeen uusien säännösten ei oleteta aiheuttavan merkittävästi lisätyötä kuluttajaneuvonnalle.

Vaikutuksia kuluttajaneuvontaan voi olla kuitenkin myös sillä, että yksilöllisiä oikeussuojakeinoja koskevan kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n piiriin tulee uusia säännöksiä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa vahingonkorvauksesta tai hinnanalennuksesta syntyy erimielisyyttä kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä, kuluttaja voi kääntyä kuluttajaneuvonnan puoleen muun muassa sovitteluavun saamiseksi. Koska säännöksen soveltaminen edellyttää aina tapauskohtaista arviota siitä, onko yritys menetellyt pykälissä yksilöidyllä kielletyllä tavalla, on todennäköistä, että vaikutus neuvonnan ja sovittelun tarpeen lisääntymiseen on pysyvä.

Vaikutukset Lupa- ja valvontavirastoon

Ehdotuksen mukaan jätelakiin lisättävien säännösten valvonta tulisi vuoden 2026 alusta aloittavan Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi. Arvion mukaan valvonta-tehtävä tulisi olemaan ainakin alkuvaiheessa työmäärältään hyvin vaatimaton. Tämä johtuu siitä, että jätelain säännökset koskevat vain sellaisten tiettyjen, tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II tarkoitettujen tavaroiden valmistajia, joita ei Suomessa tietyvästi tällä hetkellä ole. Koska tällaisia toimijoita on muualla Euroopan unionissa, käytännössä valvontatehtäviä voisi Suomessa liittyä ainoastaan rajat ylittäviin tilanteisiin. Tällaisissa tapauksissa Lupa- ja valvontavirasto voisi hyödyntää kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyöverkostoa eli niin sanottua CPC-verkostoa. Jätelain säännösten valvonnan aiheuttaman työmäärän osalta on kuitenkin huomattava, että edellä todetun mukaisesti Euroopan komissiolla on direktiivin 5 artiklan 9 kohdan perusteella oikeus antaa delegoituja säädöksiä liitteen II muuttamiseksi. Siten jätelain säännösten tosiasiallinen soveltamisala ja samalla valvontatehtävään liittyvä työmäärä voi ajan mittaan laajentua sitä mukaa kuin uusia korjattavuutta koskevia vaatimuksia sisältäviä unionin säädöksiä annetaan.

Lupa- ja valvontavirastolle on ehdotettu myös tehtäväksi toimia korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä verkkoalustan kansallista osiota silmällä pitäen. Direktiivineuvottelujen kuluessa ja niiden jälkeen saadun tiedon mukaan kansallisen osion perustaminen ei edellytä jäsenvaltioilta tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviä toimia, vaan tämä vastuu on yksinomaan komissiolla. Edelleen on tuotu esiin, että jos kansallinen osio toteutetaan minimitasoisena, siitä ei aiheudu jäsenvaltioille myöskään lisäkustannuksia.

Kansallisen yhteyspisteen tehtävänä olisi kuitenkin tarjota korjaajille pääsy kansalliseen osioon. Euroopan komissiolta saadun tiedon mukaan sivustolle rekisteröidytään perustamalla tili, joka aktivoidaan. Tarkoituksena on, että rekisteröityvän tahon ALV-numero tarkistetaan automaattisesti komission toimesta. Jos ALV-numero ei löydy rekistereistä, komissio ilmoittaa tästä kansallisen yhteyspisteen hallinnoijalle. Tarkoituksena on, että korjaajat ja muut rekisteröityvät tahot huolehtivat rekisteröitymisestään pitkälti itse ja että menettely olisi mahdollisimman automaattinen. Kun tili on aktivoitu, komissio voisi tarvittaessa jäädyttää tai poistaa tilin. Lupa- ja valvontavirasto kansallisena yhteyspisteenä avustaisi komissiota laittoman ja mahdollisesti myös vanhentuneen sisällön poistamisessa kansallisesta osiosta. Lisäksi kansallinen yhteyspiste avustaisi komissiota kansallista osiota koskevan palautteen käsittelyssä ja mahdollisissa osion kehittämistoimissa. Kansallinen yhteyspiste myös raportoi kansallisen osion käytöstä komissiolle. Raportoinnin osalta on ennakoitu, että komissio saisi tarvitsemansa tiedot suoraan kansallisesta osiosta, eikä erillistä raportointia osion käytöstä näin ollen tarvittaisi.

Verkkoalustan kehittäminen on edelleen kesken, eikä sen kaikista toiminnallisuuksista ole vielä tietoa, minkä vuoksi kansalliselle yhteyspisteelle aiheutuvaa työmäärää on vaikea luotettavasti arvioida. Työmäärään tulee vaikuttamaan myös se, kuinka moni korjaaja lopulta on kiinnostunut rekisteröitymään kansalliseen osioon, samoin kuin se, kuinka automatisoitua kansallisen osion ylläpitäminen on. Kansallista osiota kehitettäessä ja sitä käyttöön otettaessa kansalliselle yhteyspisteelle aiheutunee tehtäviä, jotka vaikuttavat henkilöstöressurssien käyttöön. Pitkällä aikavälillä työmäärän ennakoidaan kuitenkin jäävän kokonaisuudessaan vähäiseksi.

Direktiivin mukaan komissio kehittää 31.7.2027 mennessä yhteisen verkkorajapinnan eurooppalaista verkkoalustaa varten. Jäsenvaltioiden, jotka käyttävät eurooppalaisen verkkoalustan kansallisia osioita, on varmistettava, että niiden kansallinen osio on toiminnassa kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona komissio toimittaa yhteisen verkkorajapinnan. Tämä huomioon ottaen oletuksena on, että kansallisen osion käyttöönoton resurssivaikutukset kohdistuisivat ennen muuta vuoteen 2027.

Vaikutukset kuluttajariitalautakuntaan

Yksilöllisiä oikeussuojakeinoja koskevan kuluttajansuojalain 2 luvun 15 a §:n piiriin tulevilla uusilla säännöksillä voi olla vähäistä vaikutusta kuluttajariitalautakunnan toimintaan. Lautakunnassa on vasta vähän ratkaisukäytäntöä kyseisen lainkohdan

soveltamisesta. Koska säännöksen soveltaminen edellyttää aina yksittäistapauksellista kokonaisharkintaa, on joka tapauksessa todennäköistä, että vaikutus lautakunnan työmäärän lisääntymiseen on pysyvä.

Uudet ja muuttuneet säännökset kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvussa aiheuttavat aluksi lisätyötä siinä määrin kuin kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi tulee asioita, joiden ratkaiseminen edellyttää kyseisten säännösten soveltamista tai tulkintaa.

Kuluttajariitalautakunnassa on jo aiemmin käsitelty kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiä tavarankorjauspalveluja koskevia erimielisyyksiä, joihin sovelletaan kuluttajansuojalain voimassa olevaa 8 lukua. Uuden sääntelyn myötä lautakunnan ratkaistavaksi saattaisi tulla kuluttajansuojalain 8 lukuun lisättyjen uusien säännösten mukaisten tiettyjen vikaantuneiden tavaroiden korjauksia koskevia riitoja sen johdosta, että valmistaja tai kuluttajansuojalaissa tarkoitettu muu taho on kieltäytynyt tavarankorjauksesta tai ei ole korjannut tavaraa. Tällöin lautakunnan tulisi ottaa kantaa edellä mainitun tahon korjaus- ja/tai vahingonkorvausvelvollisuuteen. Tämän arvioidaan lisäävän lautakunnan asia- ja siten myös työmäärää. Vaikutus arvioidaan kuitenkin vähäiseksi.

Yhdenmukaistetun eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttö voi osaltaan ehkäistä korjaamiseen liittyvien riitojen syntymistä, ja mahdollisessa riitatilanteessa asian ratkaisua lautakunnassa voi helpottaa se, että sopimuksen sisältö ja kuluttajalle ennen sopimuksen tekoa annetut tiedot käyvät aiempaa selkeämmin ilmi.

Lautakunnan ratkaistavaksi saattaa tulla jätelain uuden sääntelyn myötä riitoja, jotka koskevat jätelain 9 b §:n mukaista varaosien ja työkalujen tarjoamista kohtuulliseen hintaan, sekä riitoja, jotka koskevat jätelain 9 c §:n mukaisia kiellettyjä sopimusehtoja ja käytäntöjä. Tämän arvioidaan lisäävän vähäisesti lautakunnan asia- ja siten myös työmäärää.

4.2.2 Vaikutukset elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien asemaan

4.2.2.1 Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi

Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin

Uudet tiedonantovelvollisuudet lisäävät jossakin määrin elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa. Lakisääteistä virhevastuuta koskevan ilmoituksen asettamisen esille kivijalkaliikkeeseen tai verkkokauppaan voidaan arvioida aiheuttavan lähinnä kertaluontoista hallinnollista taakkaa. Yhdenmukaistetun merkinnän

osalta oletettavaa puolestaan on, että tavaran valmistajat asettavat merkinnän suoraan tavarahan tai sen pakkaukseen, jolloin tavaroiden myyjät eivät joudu erikseen asettamaan merkintää esille.

Merkittävimpien vaikutusten oletetaan liittyvän kestävyysmerkintää koskeviin vaatimuksiin, joista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksessa, sillä uusi sääntely muuttaa merkittävästi ympäristö- ja yhteiskuntamerkkien nykyistä käyttöä. Erilaisia ympäristö- ja kestävyysmerkkejä arvioidaan Suomessa olevan runsaasti käytössä kaikilla toimialoilla. Tarkempia arvioita on saatu elintarvikealan yrityksiltä, joita on Suomessa kaikkiaan noin 1 800. Saatujen arvioiden mukaan mainitun alan yrityksillä on pakkauksissaan käytössä paljon sellaisiakin kestävyysmerkintöjä, jotka eivät ole ulkopuolisen kolmannen tahon sertifioimia. Koska kyseisen alan yritysten tuoterepertuaari on tyypillisesti laaja, voi esimerkiksi omasta ilmasto-ohjelmasta tai raaka-aineiden vastuullisuudesta kertovia merkintöjä olla yhdellä yrityksellä jopa sadoissa eri pakkauksissa. Toisaalta kestävyysmerkinnän määritelmään liittyvän tietyn tulkinnanvaraisuuden vuoksi joidenkin nykyisin käytössä olevien merkintöjen osalta on vielä epävarmuutta siitä, tulevatko ne kestävyysmerkinnän määritelmän piiriin vai eivät. Tämän vuoksi on vaikea tarkasti arvioida, miten laajasti kestävyysmerkintää koskeva uusi sääntely vaikuttaa elinkeinonharjoittajiin ja myytäviin tuotteisiin. Elintarvikemarkkina-alalta saadun arvion mukaan yhdellä yrityksellä mahdolliset kustannukset voivat kohota 10 000–300 000 euroon yrityksen koosta riippuen, jos yleiset yritysten toimintaa kuvaavat omat merkinnät katsotaan lopulta kestävyysmerkinnäksi. Kustannusten lisäksi muutos olisi omiaan aiheuttamaan tuhansien kilojen tarpeetonta ruokahävikkiä ja riskin toimituskatkoksiin.

Viralliset tunnistetut EN-ISO 14024 -standardin mukaiset ympäristömerkki-järjestelmät Pohjoismainen ympäristömerkki eli Joutsenmerkki ja EU-ympäristömerkki ovat Suomessakin laajalti käytössä jo nyt. Näiden merkkien perusteella voidaan vastaisuudessakin osoittaa tuotteiden tai palveluiden erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa ja tämän perusteella esittää yleisiä ympäristöväittämiä.

Erityisesti kestävyysmerkintää sekä ympäristöväittämiä koskeva uusi sääntely tulee aiheuttamaan elinkeinonharjoittajille joka tapauksessa valikoiman läpikäyntiä, uusien ohjeistuksien laatimista ja tuotteiden poistamista, mikä vaatii merkittäviä resursseja ja aiheuttaa hävikkiä. Merkittävät vaikutukset liittyvät tältä osin direktiivin tiukkaan voimaantuloaikaan: vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön viimeistään 27.3.2026, ja sen nojalla annettuja säännöksiä on alettava soveltaa jo 27.9.2026 lukien. Siten lähtökohtaisesti kaikki tuotteet, jotka on pakattu tai merkitty vanhojen käytäntöjen mukaisesti esimerkiksi siten, että ne sisältävät kiellettyjä ympäristöväittämiä tai puutteellisia merkintöjä, menettävät myyntikelpoisuutensa sääntelyn soveltamisen alkaessa. Suomi on pyrkinyt

täytäntöönpanon kuluessa saattamaan Euroopan komission tietoon näitä direktiivin kireästä täytäntöönpanoajasta aiheutuvia direktiivin tavoitteiden vastaisia kielteisiä ympäristövaikutuksia, mutta ainakaan toistaiseksi Euroopan komissio ei ole nostanut seikkaa yleisempään keskusteluun.

Myös pakkausmateriaalien ja etikettien päivittämisestä syntyy kustannuksia. Tuotepakkauksiin on lisättävä tarvittavat uudet tiedot ja poistettava tai korvattava kielletyt väittämät, symbolit ja logot. Monelle yritykselle tämä aiheuttaa graafisen suunnittelun kuluja uusien pakkausten suunnittelemiseksi, painatuskulujen kasvua uusien pakkausten hankkimiseksi sekä mahdollisesti vanhojen pakkausmateriaalivarastojen hävikkiä. Edelleen, koska direktiivin mukaan markkinointinimet ja tuotenimet voivat olla ympäristövaihtamattomia, voi yritys, jonka brändi tai tuotelinja on nimetty antamaan ympäristöystävällistä mielikuvaa, joutua tekemään brändimuutoksia. Tällaiset muutokset voivat aiheuttaa elinkeinonharjoittajille merkittäviäkin kustannuksia.

On arvioitu, että täytäntöönpanon tiukka aikataulu ohjaa yrityksiä ajamaan alas vanhoja varastojaan hyvissä ajoin ennen määräpäivää joko myymällä tuotteet alennettuun hintaan tai hävittämällä ne taikka purkamalla pakkaukset uudelleenkäsittelyä varten. Kaikista näistä vaihtoehdoista aiheutuu yrityksille välittömiä kustannuksia. Selvästi suurin taloudellinen haittavaikutus kaupan alan yrityksille arvioidaan aiheutuvan juuri varastojen alaskirjaamisesta. Kaupan alalta saatujen arvioiden nojalla tämä kustannusvaikutus olisi vähintään useita satoja miljoonia euroja. Vaikutuksen suuruus vaihtelee kuitenkin huomattavasti yrityksiä välillä riippuen niiden tuotevalikoimasta ja siitä, kuinka yleistä erilaisten merkintöjen ja väittämien käyttäminen tuotteiden yhteydessä on.

Yksi vaihtoehto on luoda kestävyysmerkinnäksi katsottavalle merkille standardin mukainen sertifiointijärjestelmä, ja ainakin elintarvikemarkkina-alalta saadun tiedon mukaan osa yrityksistä onkin ryhtynyt valmistelemaan kolmannen osapuolen sertifiointia omalle ohjelmalleen. Tällöin yrityksen on investoitava riippumattoman auditointiprosessin luomiseen tai liityttävä olemassa olevaan sertifiointijärjestelmään. Sertifiointi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle välittömiä kustannuksia kuten auditointimaksuja, mahdollisia lisenssimaksuja merkin käytöstä sekä välillisiä kuluja organisaation sisäisistä prosessimuutoksista. Uudet vaatimukset voivat aiheuttaa painetta lisenssimaksujen korottamiseen. Tämä puolestaan aiheuttaisi lisäkustannuksia merkkien käyttäjille. Pienten toimijoiden kannalta tämä voi joissakin tapauksissa merkitä sitä, etteivät ne voi lainkaan käyttää sertifioituja merkintöjä.

Suomessa on toisaalta paljon yrityksiä, jotka jo nykyisin käyttävät sertifioituja kestävyysmerkintöjä ja jotka ovat muutoinkin merkittävästi panostaneet ympäristönsuojelullisten näkökohtien edistämiseen liiketoiminnassaan. Tällaisille yrityksille uuden lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ovat luonnollisesti pienempiä kuin sellaisille yrityksille, jotka eivät ole käyttäneet sertifioituja merkintöjä tai jotka ovat käyttäneet ympäristöväittämiä markkinoinnissaan yksinomaan myynninedistämistarkoituksessa ilman merkittäviä tosiasiallisia toimia kestävän kehityksen edistämiseksi. Pidemmällä aikavälillä arvioidaankin, että ympäristöväittämien esittämistä ja kestävyysmerkintöjä koskevat vaatimukset saattavat ainakin samansuuruiset elinkeinonharjoittajat keskenään tasapuolimpaan kilpailuasemaan. Sen sijaan pienempien elinkeinonharjoittajien mahdollisuus kilpailla kestävyysmerkinnöillä voi heikentyä suurempiin toimijoihin nähden ottaen huomioon edellä todettu siitä, että kasvavat kustannukset voivat estää sertifioitujen merkintöjen käytön.

Vaikutukset kuluttajiin

Kuluttajansuojalakiin tehtävät muutokset parantavat kuluttajien asemaa. Kuluttajien voidaan olettaa jatkossa saavan totuudenmukaisempaa ja avoimempaa tietoa kulutushyödykkeiden ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksista. Kuluttajat voivat näin tehdä kaupallisia ratkaisuja entistä tietoisempina.

Suomen ympäristökeskuksen vuonna 2022 tekemän ympäristöväittämiä koskevan tutkimuksen ([Ympäristöväittämät Suomen markkinoilla – Valto](#)) mukaan yli puolet (56 prosenttia) tutkituista mainoksista oli monitulkintaisia tai ne jättivät oleellisia asioita kertomatta. Valtioneuvoston asetuksen niin sanottuun mustaan listaan lisättäväksi ehdotettu kieltö esittää sellainen ympäristöväittäjä, jonka osalta elinkeinonharjoittaja ei pysty osoittamaan tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa, oletettavasti vähentää tällaisten monitulkintaisten ympäristöväittämien esittämistä.

Mainitun Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen mukaan 57 prosenttia kyselyyn vastanneista ei luottanut yritysten ympäristöväitteisiin ja vain 1 prosentti vastanneista luotti täysin. Kuluttajaliiton tilaaman ja Kantarin vuonna 2022 toteuttaman kyselytutkimuksen (*Aidosti vihreää vai viherpesua? Kyselytutkimus kuluttajien suhtautumisesta ja luottamuksesta ympäristöväitteisiin ja -merkkeihin*) mukaan 81 prosenttia vastaajista piti vaikeana arvioida tuotteen tai palvelun kestävyyttä yritysten esittämien ympäristöväitteiden perusteella. Lähes puolelle (47 prosentille) kyselytutkimuksen vastaajista suurin epäilyksen aihe oli, ettei väitteen todenperäisyydestä ole saatavissa lisätietoja. Lisäksi luottamus erityisesti yritysten itse kehittämiin ympäristömerkkeihin oli alhainen: vain 23

prosenttia vastaajista luotti niihin. Kuluttajien luottamuksen ympäristövaihteisiin voidaan olettaa kasvavan uuden sääntelyn myötä. Selvää kuitenkin on, että kaikki ympäristömarkkinointiin liittyvät ongelmat eivät tule poistumaan uudistuksen myötä. Tähän vaikuttaa muun muassa se, että osa ympäristömarkkinointiin liittyvistä ongelmista aiheutuu siitä, että elinkeinonharjoittajat eivät noudata sääntelyä. Erityisen suuri tämä riski on silloin, kun elinkeinonharjoittaja on sijoittautunut kolmanteen maahan.

4.2.2.2 Tavaroiden korjaamisdirektiivi

Vaikutukset elinkeinonharjoittajiin

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä on merkittäviä vaikutuksia erityisesti kuluttajamarkkinoille tarkoitettujen kodinkoneiden ja matkapuhelinten valmistajiin erityisesti niille asetettavan korjausvelvollisuuden johdosta. Suomessa ei ole kuluttajamarkkinoille tarkoitettujen kodinkoneiden eikä myöskään tällaisten tavaroiden valmistajia. Koska viime kädessä korjauspalvelujen järjestäminen voi kuitenkin olla myös jakelijoiden vastuulla, korjausvelvollisuutta koskevalla sääntelyllä on merkitystä myös suomalaisten elinkeinonharjoittajien kannalta. Näiden on tarjottava näissä tapauksissa korjauspalvelut direktiivin edellyttämässä laajuudessa itse tai teettää työ alihankintana. Kaupan alalta ei kuitenkaan ole saatu tarkempaa arviota siitä, miten merkittäväksi tämä vaikutus arvioidaan.

Korjaajien lukumäärää Suomessa ei ole tarkasti kartoitettu. Korjauspalveluiden toimiala on kuitenkin varsin suppea: vuonna 2022 toimialan liikevaihto oli 386 miljoonaa euroa, ja henkilöstöön kuului 2526 henkilöä. Suurin korjaamisen toimiala on teknisten laitteiden korjaamisen ala, joka on myös kasvanut. Erilaisten teknisten laitteiden korjaus muodosti vuonna 2022 noin 83 prosenttia kaikesta tavaroiden korjaamisen liikevaihdosta. Korjauspalveluita tarjoavat enimmäkseen mikroyritykset. (*Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024*)

Korjaajista on yleisesti arvioiden pulaa, ja niiden määrä on vähentynyt viime vuosien aikana. Alan etujärjestön jäsenmäärä on pudonnut 50 prosenttia vuodesta 2017 vuoteen 2024 liikkeiden lopettamisen vuoksi. Suuri osa huoltoa tekevästä yrityksistä on 1–4 hengen yrityksiä, ja nykyiset huoltajat ovat melko iäkkäitä, keski-ikänsä noin 55-vuotiaita. Huolto liikkeiden kato koskee erityisesti pienempiä paikkakuntia, joilla on pienempi liikevaihto. Huollot ovatkin keskittyneet pääasiassa isoihin kaupunkeihin. Huoltojonot ovat jo nykyisin pitkiä – useissa tapauksissa noin kaksi

viikkoa – ja riskinä uuden lainsäädännön johdosta ovat edelleen kasvavat huoltojonot, kun lisääntyvään työmäärään ei pystytä vastaamaan työvoimapuutteen vuoksi.

Selvityksen mukaan osalle korjauspalveluyrityksistä huono kannattavuus on merkittävä toiminnan este. Kannattavuuteen vaikuttaa erityisesti työvoiman hinta, tuotteiden heikko korjattavuus, joka pidentää korjausprosessia ja nostaa korjaushintaa, sekä varaosien hinnat. Esteeksi korjauspalvelujen lisääntymiselle voi muodostua alan koulutuksen saatavuus, jossa on todettu olevan merkittäviä puutteita. Kaikista eri tuotekategorioista vain suutareilla, korjausompelijoilla ja verhoilijoilla on saatavilla jonkinlaista koulutusta. Muissa kategorioissa koulutusta ei ole ollut saatavilla lainkaan tai se on lopetettu, mahdollisesti kannattamattomana. *(Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024)*

Korjaamista koskevan uuden sääntelyn vaikutusten arvioidaan vaikuttavan korjaustoimialaan sinänsä positiivisesti ja tuovan alalle lisää töitä. Toisaalta paheneva työvoimapula huomioon ottaen on epävarmaa, löytyykö alalle lopulta uusia yrittäjiä. Nykytilaan verrattuna tilannetta on omiaan helpottamaan jätelakiin lisättäväksi ehdotettu sääntely varaosien saatavuuden parantamisesta ja hinnoittelun kohtuullisuutta koskevista vaatimuksista.

Vaikutukset kuluttajiin

Eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttöönotto voisi sinänsä auttaa kuluttajia saamaan paremmin tietoa korjauspalvelusta ennen sopimuksen tekemistä. Kun lomakkeen käytön myötä myös palvelun ehdoista sovittaisiin nykyistä tarkemmin, olisi niin ikään mahdollista, että korjauspalveluihin liittyvät riitaisuudet vähenisivät. Korjaustietolomake voisi myös helpottaa kuluttajia vertailemaan eri elinkeinonharjoittajien tarjoamia korjauspalveluita. Oletettavaa kuitenkin on, että eurooppalaisen korjaustietolomakkeen käyttö tulee jäämään vähäiseksi, koska lomakkeen käyttö on direktiivin mukaan elinkeinonharjoittajille täysin vapaaehtoista ja toisaalta lomakkeen 30 päivän vähimmäisvoimassaoloaika on elinkeinonharjoittajien näkökulmasta omiaan vähentämään lomakkeen käytön houkuttelevuutta. Siten korjaustietolomakkeen käyttöönoton myönteiset vaikutukset kuluttajien asemaan arvioidaan lopulta vähäisiksi.

Tiettyjen tavaroiden valmistajille, valtuutetuille edustajille, tuojille ja jakelijoille asetettu korjausvelvollisuus ja sitä koskeva tiedonantovelvollisuus johtavat todennäköisesti siihen, että kuluttajilla on entistä parempi mahdollisuus saada vialliset tavaransa korjatuiksi kohtuulliseen hintaan. Tämä voi johtaa paitsi kestävämpään

kuluttamiseen myös taloudellisiin säästöihin, kun viallista tavaraa ei tarvitse korvata uudella vaan sen saa korjatuksi. Toisaalta on mahdollista, että vaatimus tarjota korjauspalveluita korottaa elinkeinonharjoittajille aiheutuvia kustannuksia, mikä puolestaan voi heijastua kuluttajien tavaroista maksamiin hintoihin niitä korottavasti.

Korjaamista koskevan eurooppalainen verkkoalustan käyttöönoton tavoitteena on direktiivin mukaan se, että kuluttajat voisivat nykyistä paremmin löytää ja vertailla markkinoilla toimivia tavaroiden korjaajia. Alustavasti kuitenkin arvioidaan, että komission kehittämän verkkorajapinnan käyttö korjauspalvelujen kartoittamiseksi tulee olemaan tosiasiasa hyvin vähäistä, sillä tosiasiasa kuluttajat saanevat vastaavat tiedot vaivattomammin muilla tavoin kuten käyttämällä yleisiä haku-koneita ja yritysten omia verkkosivuja.

Viranomaisen kautta löytyvän verkkoalustan riskinä kuluttajien näkökulmasta arvioidaan olevan, että kuluttajat voivat olettaa listalle mahdollisesti ilmoittautuneiden korjaajien olevan esimerkiksi viranomaisen suosittelimia, vaikka verkkoalustalle rekisteröitymiselle ei ole tarkoitus asettaa erityisiä kriteerejä eikä mitään etukäteistä viranomaiskontrollia siten ole. Tämän riskin minimoimiseksi on syytä huolehtia siitä, että tämä seikka ilmoitetaan verkkoalustalla selkeästi.

Kuluttajansuojalain tavarankauppaa koskevaan 5 lukuun esitetään lisättävän, että ennen kuin myyjä oikaisee virheen, myyjän on ilmoitettava ostajalle ostajan oikeudesta valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarahan. Tämän voidaan olettaa vaikuttavan siihen, että kuluttaja saa oikeuksistaan paremmin tiedon ja voi tehdä itselleen parhaiten sopivan ratkaisun. Käytännössä kuluttajat ovat kuitenkin usein taipuvaisempia valitsemaan virheettömän tavarahan sen sijaan, että he korjauttaisivat tavarahan. Tätä selittää muun ohella tavarahan vaihtamisen helppous ja nopeus sen korjaamiseen nähden.

4.2.3 Ympäristö- ja muut vaikutukset

Ehdotuksella arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia ympäristöön. Uudet markkinointisäännökset lisäävät kuluttajien tietoisuutta kulutushyödykkeiden ympäristöön liittyvistä ominaisuuksista, mikä edesauttaa kuluttajia tekemään kestävämpiä ja ympäristöystävällisempiä ratkaisuja. Sääntely on myös omiaan ohjaamaan elinkeinonharjoittajia ympäristöystävällisempien kulutushyödykkeiden tarjontaan.

Tiettyjen tavaroiden korjaamispalvelujen tarjoamisvelvollisuus kannustanee kuluttajia korjauttamaan tavaroitaan enenevässä määrin edellyttäen, että asianmukaisia korjauspalveluita on lopulta saatavilla. Tavaroiden korjaaminen vähentää tavaroiden enneaikaista hävittämistä, jätteiden määrää sekä samalla jätteiden käsittelystä aiheutuvia negatiivisia ympäristövaikutuksia.

Repaired-hankkeen loppuraportissa (*Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024*) on arvioitu korjaamisen lisääntymisestä saatavia hyötyjä. Yleisesti on arvioitu, että korjauttamisen lisäämisellä voidaan saada ympäristö-, työllisyys- ja taloushyötyjä, vaikka ne ovat vähäisiä suhteessa kulutuksen kokonaisvaikutuksiin. Selvityksessä tehdyn mallinnuksen mukaan kotitalouksien kulutusmenojen kohdistuminen uusien tavaroiden sijasta korjauttamiseen tuotti nettomääräisesti tarkasteltuna ympäristöhyötyjä Suomessa ja ulkomailla sekä vahvasti kotimaista arvonlisäystä ja työllisyyttä. Ympäristövaikutukset kohdistuivat ennen kaikkea ulkomaille, koska tarkastellut tavararyhmät olivat valtaosin tuontituotteita. Selvityksen mukaan kasvihuonekaasupäästöjen ja raaka-aineiden kulutuksen osalta kaikkien tavara- tuoteryhmien nettovaikutukset olivat negatiivisia. Tämä tarkoittaa sitä, että kulutusmenojen kohdistuminen uusien tuotteiden hankinnasta korjaamiseen tuotti ympäristöhyötyjä. Arvonlisäys- ja työllisyysvaikutukset olivat kaikissa tuoteryhmissä positiivisia eli tavoiteltavia. Korjauttaminen lisäsi kotimaista arvonlisäystä ja työllisyyttä enemmän kuin kaupan ja logistiikan arvoketjuissa sitä menetettiin. Kun tuontituotteista siirrytään kotimaisten palveluiden käyttöön (korjauspalveluihin), vahvistetaan sekä arvonlisäystä että työllisyyttä. Tarkastelluissa skenaarioissa korjauttamisen tuottamat hyödyt jäivät kuitenkin vähäisiksi suhteessa kotitalouksien kulutuksen kokonaisvaikutuksiin ja riippuvat pitkälti siitä, mitä kotitaloudet tekevät korjauspalveluiden käyttämisen myötä säästyneillä rahoilla.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Kansallisen liikkumavaran käyttö

Sekä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi että tavaroiden korjaamisdirektiivi ovat lähtökohtaisesti täysharmonisoivia siten, että jäsenvaltiolla ei ole oikeutta pitää voimassa tai säätää säännöksiä, jotka poikkeavat direktiivin säännöksistä, ellei direktiivissä toisin säädetä. Direktiivit sisältävät liikkumavaraa jäsenvaltioille erittäin vähän.

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä muutettu tavarankauppadirektiivi sisältää jäsenvaltio-option myyjän virhevastuuajan osalta tilanteissa, joissa virheellinen tavara korjataan. Direktiivin 10 artiklan uuden 5 a kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka eivät aseta myyjän vastuuta koskevia kiinteitä määräaikoja tai asettavat ainoastaan oikeussuojakeinojen vanhentumisajan, voivat poiketa myyjän virhevastuuajan pidentämistä koskevasta vaatimuksesta edellyttäen, että ne varmistavat, että myyjän vastuu tai oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on vähintään kolme vuotta.

Kuluttajansuojalaissa ei säädetä virhevastuun keston takarajasta. Suomessa virhevastuu määräytyy tavarantoimituksen käyttöänsä perusteella ja rajautuu viime kädessä yleisen vanhentumisajan perusteella. Näin ollen Suomi hyödyntää tavarankauppadirektiivin 10 artiklan 5 a kohdan mukaisen option, eikä pidennä myyjän virhevastuuaikaa 12 kuukaudella tilanteessa, jossa virheellinen tavara korjataan. Yleinen vanhentumisaika on Suomessa kolme vuotta, joten oikeussuojakeinojen vanhentumisaika korjaamistilanteessa on Suomessa vähintään vaadittu kolme vuotta.

Ehdotettujen säännösten noudattamista valvovat viranomaiset

Tavaroiden korjaamisdirektiivi sisältää pääasiassa elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välistä suhdetta koskevia säännöksiä. Poikkeuksen muodostavat säännökset, jotka koskevat direktiivin liitteessä II tarkoitettujen tavaroiden valmistajien velvollisuutta tarjota saataville asettamansa varaosat ja työkalut kohtuulliseen hintaan ja toisaalta näiden tavaroiden valmistajiin kohdistuvaa kieltoa käyttää sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden

korjaamisen. Vaikka nämä säännökset sinänsä koskevat myös elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä suhdetta, pääpaino säännösten sisältö huomioon ottaen on kahden elinkeinonharjoittajan, valmistajan ja korjaajan, välisessä suhteessa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin, vastaavasti kuin vihreän siirtymän kuluttajan-suojadirektiivin, nojalla annettavien säännösten pääasiallinen valvontavastuu olisi ehdotuksen mukaan kuluttaja-asiamiehellä. Kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan ei kuitenkaan kuulu kahden elinkeinonharjoittajan välisten suhteiden valvonta, ja tästä hyvin vakiintuneesta lähtökohdasta ei pidetä perusteltuna poiketa nytkään. Edellä todetun mukaisesti ehdotetaan, että mainittujen säännösten noudattamista valvoisi vuoden 2026 alusta aloittava Lupa- ja valvontavirasto, jolle kuuluu monipuolisesti erilaisia valvontatehtäviä.

Valmisteluvaiheessa on pohdittu, tulisiko jätelain säännösten valvonta hajauttaa siten, että valvonta olisi elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisen suhteen osalta kuluttaja-asiamiehellä ja muilta osin Lupa- ja valvontavirastolla. Tätä pidettiin kuitenkin tarpeettoman raskaana järjestelynä ottaen huomioon, että kyse on ainakin alkuvaiheessa hyvin vähäiseksi oletetusta valvontatehtävästä. Kyseisten säännösten arvioitiin myös sopivan lähtökohtaisesti huonosti kuluttaja-asiamiehen valvottaviksi, sillä niillä pyritään ennen kaikkea edistämään tavaroiden korjaamista ja kiertotaloutta, kun taas kuluttaja-asiamiehen valvonnan keskiössä on kuluttajan taloudellisten etujen suojeleminen.

Eräänä viranomaisvaihtoehtona esillä oli myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, mutta lopulta valvontatehtävän osoittamista sille ei pidetty perusteltuna ottaen huomioon, että Tukesin tehtävänä on edistää ennen muuta tuotteiden, palveluiden ja teollisen toiminnan turvallisuutta ja luotettavuutta.

Eurooppalainen verkkoalusta

Tavaroiden korjaamisdirektiivi sisältää säännöksiä eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen yhteyspisteen käyttöön ottamisesta. Eurooppalaisen verkkoalustan kansallisen osion sijaan jäsenvaltiot voivat hyödyntää jo olemassa olevia korjaajille tarkoitettuja verkkoalustoja. Koska Suomessa ei ole tämänkaltaisia direktiivissä säädetyt kriteerit täyttäviä alustoja, mainitun option hyödyntäminen ei tule Suomessa kyseeseen.

Kansallisen yhteyspisteen osalta on mahdollista asettaa rekisteröitymisen edellytykseksi ammattipätevyysvaatimuksia tai muita vastaavia ehtoja. Vastaavasti korjaajilta on mahdollista periä rekisteröitymismaksua. Edellä esille tuodun mukaisesti tarkoituksena ei ole ottaa käyttöön rekisteröitymiskriteerejä, ja sama koskee

rekisteröitymismaksua. Lisäehtojen ja maksun periminen aiheuttaisi eurooppalaisen verkkoalustan kansallista yhteyspistettä hallinnoivalle taholle ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja voisi myös vähentää korjaajien halua liittyä verkkoalustalle.

Valmisteluvaiheessa esillä on ollut kysymys myös siitä, mikä viranomainen toimisi eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä. Edellä todetun mukaisesti työryhmä ehdottaa, että tehtävä osoitetaan Lupa- ja valvontavirastolle. Esillä on ollut myös se vaihtoehto, että kansallisena yhteyspisteenä toimisi Kilpailu- ja kuluttajavirasto tai kuluttaja-asiamies. Tehtävää ei kuitenkaan pidetty Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai kuluttaja-asiamiehelle sopivana, koska arvioitiin, että tehtävä olisi ristiriidassa kuluttaja-asiamiehen valvontatehtävien kanssa: kuluttaja-asiamiehen tehtäviin kuuluu valvoa muun muassa sitä, että kyseiselle alustalle rekisteröityvät elinkeinonharjoittajat noudattavat markkinointia ja tiedonantovelvollisuuksia koskevaa sääntelyä, minkä lisäksi kuluttaja-asiamies valvoo verkko- ja markkinapaikka-alustoja elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisessä suhteessa digipalvelusäädöksen tiettyjen artiklojen osalta. Olisi ristiriitaista, että kuluttaja-asiamies samaan aikaan osallistuisi markkinointialustan tarjoamiseen elinkeinonharjoittajille. Työryhmän arvion mukaan kuluttaja-asiamiehen hallinnoimana rekisteri voisi myös luoda entistä vahvemmin sen virheellisen vaikutelman, että rekisteriin ilmoittautuneet korjaajat ja muut toimijat olisivat kuluttaja-asiamiehen suosittelemia, vaikka verkkoalustalle rekisteröitymiselle ei ole tarkoitus asettaa erityisiä kriteerejä. Arvion mukaan tehtävä voisi olla myös ristiriidassa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle kuuluvien kilpailun edistämisen ja kilpailuoikeuden tehtävien kanssa ottaen myös huomioon, että ehdotetun kaltaisia yksityisten palveluntarjoajien ylläpitämiä alustoja on jo olemassa: ei ole suotavaa, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto kilpailuneutraaliteettisäännösten noudattamista valvovana viranomaisena olisi itse tuottamassa tai ylläpitämässä tällaisia palveluja.

Jäsenvaltioiden toimenpiteet korjaamisen edistämiseksi

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 13 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat vähintään yhden toimenpiteen, jolla edistetään korjaamista. Jäsenvaltion on ilmoitettava siitä Euroopan komissiolle viimeistään 31.7.2029.

Niin kutsutun Repaired-hankkeen loppuraportissa (*Tavaroiden korjauspalveluiden laajentamisen potentiaali, hyödyt ja oikeuskeinot, Valtioneuvoston kanslia, Helsinki 2024*) on ehdotettu useita korjaamista edistäviä toimenpiteitä. Raportissa todetaan, että jotta tavaroita korjautettaisiin nykyistä laajemmin, korjauttamisen pitäisi olla helppoa, korjauttamisen hinnan kohtuullinen suhteessa uuden hankintahintaan, minkä lisäksi kuluttajalla pitäisi olla riittävästi tietoa. Korjausyritysten näkökulmasta taas korjauspalvelutoiminnan tulee olla kannattavaa ja toiminnan

laajentamisen mahdollista. Raportissa ehdotetaan korjauspalveluiden kannattavuuden parantamiseksi TKI-tuen suuntaamista korjauspalvelukonseptien kehittämiseen sekä tavaroiden korjausseteleiden tai -bonusten käyttöönottoa. Korjauspalveluiden osaavan työvoiman varmistamiseksi raportissa ehdotetaan oppisopimuskoulutuksen perustamista sekä ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin lisättäväksi opintokokonaisuuksia, jotka syventyvät kiertotalouden teemoihin. (Raportin s. 126–127).

Työryhmä ei ole tässä vaiheessa päätenyt esittämään mitään yksittäistä toimenpidettä artiklan täytäntöön panemiseksi.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Ruotsi, Norja ja Tanska

Kuten edellä on todettu, sekä vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi että tavaroiden korjaamisdirektiivi ovat lähtökohtaisesti täysharmonisoivia siten, että jäsenvaltiolla ei ole oikeutta pitää voimassa tai säätää säännöksiä, jotka poikkeavat direktiivin säännöksistä, ellei direktiivissä toisin säädetä. Direktiivit sisältävät liikkumavaraa jäsenvaltioille erittäin vähän.

Ruotsissa molempien direktiivien täytäntöönpano on edelleen kesken, ja tarkoitus on antaa ehdotukset direktiivien täytäntöönpanemiseksi loppuvuodesta 2025.

Norjassa on julkaistu mietintö vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi (Høringsnotat om forslag til endringer i markedsføringsloven, angrerettloven, avtaleloven og forskrift om urimelig handelspraksis, 13. juni 2025). Ehdotus on lausunnolla syyskuun 2025 loppuun asti. Norjassa ei ole vielä annettu ehdotusta tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi.

Tanskassa on 27.5.2025 hyväksytty vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi annetut säännökset (LOV nr 558 af 27/05/2025; Forslag til Lov om ændring af lov om markedsføring, lov om forbrugeraftaler og forbrugerklageloven, Fremsat den 26. februar 2025 af erhvervsministeren). Tanskassa ei ole vielä annettu ehdotusta tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi.

6 Lausuntopalaute

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Kuluttajansuojalaki

2 luku. Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

6 §. *Kielto antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta. Mainitussa kohdassa kielletäisiin totuudenvastaisten ja harhaanjohtavien tietojen esittäminen tavaran kestävydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä sekä kulutushyödykkeen muista ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyvistä ominaisuuksista.

Säännöksen vastaista menettelyä voitaisiin jo nykyisin pitää useissa tapauksissa kuluttajansuojalaissa tarkoitettuna sopimattomana menettelynä. Ehdotettu sääntely selkeyttää kuitenkin oikeustilaa.

Elinkeinonharjoittajien antamat tiedot tuotteen yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista voivat liittyä esimerkiksi käytetyn työvoiman työolojen laatuun ja oikeudenmukaisuuteen, kuten riittäviin palkkoihin, sosiaaliseen suojeluun, työympäristön turvallisuuteen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun. Tällaiset tiedot voivat myös liittyä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, kaikkien yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, osallisuus ja monimuotoisuus, sekä osallistumiseen sosiaalisiin aloitteisiin tai eettisiin sitoumuksiin, kuten eläinten hyvinvointiin. Tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet voidaan ymmärtää laajasti siten, että ne kattavat tuotteen ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat, vaikutuksen ja suorituskyvyn. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 3 kappale)

Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 1 kohdan muutettu b alakohta.

6 a §. *Kielto markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla.* Pykälä on uusi, ja siinä kielletäisiin kulutushyödykkeen markkinointi sellaisilla seikoilla, jotka ovat merkityksettömiä ja kulutushyödykkeen ominaisuuksiin perustumattomia.

Säännöksen vastaista menettelyä voitaisiin jo nykyisin pitää useissa tapauksissa kuluttajansuojalaissa tarkoitettuna sopimattomana menettelynä. Ehdotettu sääntely selkeyttää kuitenkin oikeustilaa ja nimenomaisena säännöksenä muuttaa harkinnan kynnystä.

Merkityksettömiä tietoja voivat olla esimerkiksi väittämät, että tietty pulloitettu lähdevesi on gluteeniton tai että sokeri on laktoositonta.

Elinkeinonharjoittajaan liittyvät ominaisuudet koskevat elinkeinonharjoittajaa organisaationa, kuten harjoitettua henkilöstöpolitiikkaa tai vähäpäästöisiä matkustustapoja koskevia sääntöjä. Elinkeinoiminnalla puolestaan tarkoitetaan liiketoimintaa tietyillä toimialoilla.

Pykälällä pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 2 kohdan uusi e alakohta.

6 b §. *Kielletyt ympäristöväittämät tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta.*

Pykälä olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 6 artiklan 2 kohdan uusi d alakohta.

Pykälän *1 momentin* mukaan markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saisi käyttää ympäristöväittämää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta, esimerkiksi tulevasta hiili- tai ilmastoneutraaliudesta, ilman selkeitä, puolueettomia ja julkisesti saatavilla olevia sitoumuksia. Lisäedellytyksenä momentin soveltumiselle on, että kyseinen väittämä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väittämää olisi tehnyt.

Pykälän *2 momentin* mukaan 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset tulee esittää yksityiskohtaisessa ja toteutuskelpoisessa täytäntöönpanosuunnitelmassa. Eryteisesti täytäntöönpanosuunnitelmalta edellytetään, että se sisältää tavoitteita, joiden saavuttamista mitataan tietyn ajanjakson aikana. Suunnitelmassa tulisi olla myös arvio sen toteuttamiseksi tarvittavista resursseista ja muista suunnitelman toteuttamisen kannalta olennaisista seikoista. Elinkeinonharjoittajan olisi huolehdittava myös siitä, että riippumaton ulkopuolinen asiantuntija säännöllisesti todentaa täytäntöönpanosuunnitelman edistymisen. Ulkopuolisella asiantuntijalla tarkoitetaan elinkeinonharjoittajasta riippumatonta ja eturistiriidatonta tahoa, jolla on kokemusta ja pätevyyttä ympäristöasioissa (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 4 kappale).

Täytäntöönpanosuunnitelmaa ei tarvitse esittää erillisenä dokumenttina, vaan se voidaan esittää esimerkiksi osana elinkeinonharjoittajan kestävyysraportointia. Olennaista on, että suunnitelmalle asetetut vaatimukset tällöinkin täyttyvät.

Edelleen elinkeinonharjoittajan olisi momentin mukaan huolehdittava siitä, että ulkopuolisen asiantuntijan havainnot asetetaan kuluttajien saataville. Havainnot voisi esittää esimerkiksi elinkeinonharjoittajan verkkosivustolla.

Pykälän 3 momentissa määriteltäisiin ympäristöväittämä, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uusi o alakohta. Ympäristöväittämällä tarkoitetaan ehdotuksen mukaan sellaista markkinoinnissa tai asiakassuhteessa esitettyä tietoa, jonka esittäminen ei ole pakollista ja jonka mukaan kulutushyödykkeellä, kulutushyödykkeen tuoteluokalla, tuotemerkillä taikka elinkeinonharjoittajalla on myönteinen tai ainakin aiempaa myönteisempi vaikutus ympäristöön, on ympäristölle vähemmän haitallinen vaikutus kuin muilla kulutushyödykkeillä tai kulutushyödykkeen tuoteluokilla, tuotemerkeillä tai elinkeinonharjoittajilla taikka että sillä ei ole vaikutusta ympäristöön.

Ympäristöväittämä voidaan esittää missä tahansa muodossa, kuten tekstinä, kuvana, grafiikkana tai symbolina. Ympäristöväittämä voi esiintyä merkintänä, markkinointinimenä, yrityksen nimenä tai tuotenimenä. Myös esimerkiksi kestävyysmerkintä voisi muodostaa tietyin edellytyksin ympäristöväittämän (ks. vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 8 kappale).

Ympäristöväittämä voi liittyä esimerkiksi tulevaan suorituskykyyn siten, että tiettyyn päivämäärään mennessä saavutettaisiin hiili- tai ilmastoneutraalius tai vastaava tavoite. Tällaisilla väittämillä elinkeinonharjoittajat luovat vaikutelman, että kuluttajat edistäisivät vähähiilistä taloutta ostamalla niiden tuotteita. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 4 kappale)

Esittämisen pakollisuudella viitataan siihen, että ympäristöväittämän esittäminen on Euroopan unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla pakollista. Jos siis väittämän esittäminen olisi tällä perusteella pakollista, kyse ei olisi tässä momentissa tarkoitettusta ympäristöväittämästä.

Jotta kyseessä olisi kuluttajansuojalaissa tarkoitettu ympäristöväittämä, väittämän tulee kuulua kuluttajansuojalain soveltamisalaan eli väittämän käytön tulee liittyä kulutushyödykkeiden tarjontaan, myyntiin ja muuhun markkinointiin elinkeinonharjoittajalta kuluttajille.

8 a §. *Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a kohta, jonka mukaan kuluttajalle tulisi ennakkotietona antaa Euroopan komission täytäntöönpano asetuksessa tarkoitettu yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista.

Yhdenmukaistettu ilmoitus olisi esitettävä helposti havaittavasti. Ilmoitus voi sijaita esimerkiksi myymälän kassojen läheisyydessä huomiota herättävällä tavalla tai, jos kyseessä on verkkomyynti, yleisenä muistutuksena tavaroita myyvän elinkeinonharjoittajan verkkokaupassa. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 28 kappale). Henkilökohtaista tiedottamista ei edellytetä.

Ilmoituksen sisältö on vakiomuotoinen, ja siitä säädetään lakisääteisestä virhevastuuta koskevan yhdenmukaistetun ilmoituksen ja kaupallista kestävyystakuuta koskevan yhdenmukaistetun merkinnän ulkoasusta ja sisällöstä annetussa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2025/1960.

Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan muutettu e alakohta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden *5 b kohdan* mukaan kuluttajalle tulee antaa ennen sopimuksen tekemistä kohdassa mainitut tiedot tuottajan antamasta takuusta, jos tällainen kohdassa tarkoitettu takuu annetaan. Tiedot on annettava käyttäen Euroopan komission täytäntöönpano asetuksessa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää. Kohdassa tarkoitettu tuottajan antama kaupallinen kestävyystakuu on sitoumus siitä, että tavara säilyttää toiminta- ja suorituskykynsä normaalissa käytössä (vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 26 kappale). Selvyyden vuoksi todettakoon, että tuottaja voi olla vastuussa tavarantoimittajan virheestä ostajalle myös eräissä tapauksissa kuluttajansuojalain aikaisemman myyntiportaan virhevastuuta koskevan 5 luvun 31 §:n nojalla.

Yhdenmukaistettu merkintä olisi esitettävä helposti havaittavasti. Merkintä olisi asetettava siten, että kuluttajat voivat helposti tunnistaa tavarat, joille tuottaja tarjoaa kohdassa tarkoitettua kaupallisen kestävyystakuun. Merkintä voidaan esimerkiksi kiinnittää suoraan tuotteen pakkaukseen. Merkintä voidaan myös sijoittaa helposti havaittavasti tuotehyllyyn, johon tällaisen takuun kattamat tavarat sijoitetaan. Verkkokaupassa merkintä voidaan sijoittaa tavarantoimittajan kuvan viereen. Kaupallisia kestävyystakuita tarjoavat tuottajat voivat itse sijoittaa yhdenmukaistetun merkinnän suoraan tiettyyn tavaraan tai sen pakkaukseen. Elinkeinoharjoittajien olisi varmistettava, että yhdenmukaistettu merkintä on selvästi näkyvissä. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan

28 kappale). Jos tavaran tuottaja on kiinnittänyt merkinnän tavaraan tai sen pakkaukseen, elinkeinonharjoittajan ei tarvitse enää erikseen asettaa merkintää näkyville, vaan tavarassa tai sen pakkauksessa oleva merkintä on riittävä. Merkintä ei voi kuitenkaan sijaita tavaran pakkauksen sisällä, sillä silloin ei olisi kysymys enää kuluttajille annettavista ennakkotiedoista.

Mainitulla 5 b kohdalla pantaisiin osittain täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan uusi e a alakohta.

Momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseisen kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tieto digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta. Kyseisestä kohdasta poistettaisiin viittaus tavaroihin, ja muutoin voimassa olevan 6 kohdan sisältö siirrettäisiin hieman muutettuna uuteen 6 a kohtaan.

Uuden 6 a kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tarvittaessa tieto kaupanteon jälkeisten palvelujen saatavuudesta sekä tieto muusta takuusta kuin 5 b kohdassa tarkoitettusta takuusta ja sen ehdoista. Kohta vastaa pääpiirteissään voimassa olevaa 6 kohtaa. Takuun osalta on selvennetty, että kyseisessä kohdassa tarkoitetaan muuta kuin 5 b kohdassa tarkoitettua takuuta.

Momenttiin lisättäisiin myös uusi 9 kohta, jonka mukaan ennakkotietona tulisi mainita vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa maksuttomia turva- ja muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran, digitaalisen sisällön ja digitaalisen palvelun säilymiseksi sopimuksen mukaisina, jos tuottaja tai palveluntarjoaja asettaa tiedot elinkeinonharjoittajan saataville. Uudella 9 kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 2 artiklan uusi 14 e alakohta ja 5 artiklan 1 kohdan uusi e d alakohta.

Momenttiin lisättävän 10 kohdan mukaan ennakkotietona olisi mainittava myös tavaran korjattavuuspistemäärä. Tällä tarkoitettaisiin pistemäärää, joka ilmaisee tavaran korjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin. Jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, kuluttajalle on annettavatiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavaran säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Euroopan unionin tasolla vahvistettuja yhdenmukaistetusta vaatimuksesta säädetään tällä hetkellä esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1369 energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta. Kyseisen asetuksen nojalla on annettu komission delegoitu asetus (EU) 2023/1669 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1369 täydentämisestä älypuhelinien ja taulutietokoneiden energiamerkinnän osalta. Delegoidussa asetuksessa säädetään energiamerkintään liittyvästä korjattavuuspistemäärästä älypuhelinien ja taulutietokoneiden myynnissä. Delegoitua asetusta sovelletaan 20.6.2025 alkaen. Lisäksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 nojalla tullaan antamaan Euroopan komission delegoituja asetuksia, joissa määritetään eräiden tuotteiden osalta korjattavuuspistemäärä.

Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan uusi i ja j alakohta.

Pykälään lisättäisiin myös uusi *3 momentti*, joka sisältäisi tuottajan määritelmän. Vastaava määritelmä sisältyy voimassa olevan kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:ään, joka ehdotetaan toiston välttämiseksi kumottavaksi.

8 f §. *Velvollisuus antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta.*

Pykälä on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 7 artiklan uusi 7 kohta.

Pykälän mukaan elinkeinonharjoittajan tarjotessa palvelua, jolla vertaillaan kulutushyödykkeitä ja annetaan kuluttajalle tietoa hyödykkeiden kestävydestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä taikka muista kulutushyödykkeiden tai niiden toimittajien ympäristöön, kiertotalouteen taikka yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista, kuluttajalle olisi annettava tiedot käytettävästä vertailumenetelmästä, vertailtavista hyödykkeistä ja niiden toimittajista sekä tieto siitä, miten annettavat tiedot pidetään ajan tasalla. Tällä pyritään edesauttamaan sitä, että toisiinsa verrattavilla tuotteilla on sama käyttötarkoitus, että käytettävät menetelmät ja oletukset ovat yhteisiä ja että vertailu koskee tuotteiden olennaisia ja todennettavissa olevia ominaisuuksia. Näin pyritään parantamaan kuluttajien mahdollisuuksia tehdä perusteltuja kaupallisia ratkaisuja vertailujen perusteella. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 6 kappale).

15 a §. *Seuraamukset markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaukset luvun uusiin 6 a, 6 b ja 8 f §:ään, koska kyseiset pykälät tulevat ehdotuksen mukaan seuraamussääntelyn piiriin. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevaa pykälää.

19 a §. *Seuraamusmaksu markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaukset luvun uusiin 6 a, 6 b ja 8 f §:ään, koska kyseiset pykälät tulevat ehdotuksen mukaan seuraamusmaksusääntelyn piiriin. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevaa pykälää.

5 luku. Tavarankauppa

2 a §. *Tavarankauppaan liittyvät määritelmät.* Pykälän 1 kohdassa oleva tuottajan määritelmä kumottaisiin, koska tuottaja määriteltäisiin jo aiemmin kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:ssä.

12 §. *Tavaran ominaisuudet.* Tavaran ominaisuuksia koskevassa pykälässä säädetään siitä, mitä tavaralta yleensä edellytettäisiin, jotta se voitaisiin katsoa virheettömäksi. Pykälän 2 momentissa säädetään niin kutsutuista objektiivisista eli yleisistä vaatimuksista, jotka tavaran tulee täyttää sen lisäksi, mitä myyjä ja ostaja ovat mahdollisesti pykälän 1 momentin mukaisesti sopineet. Voimassa olevan 2 momentin 4 kohdan mukaan tavaran määrän, laadun, kestävyuden ja muiden ominaisuuksien olisi vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa. Kohtaan ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että myös tavaran korjattavuuden tulisi vastata ominaisuuksiltaan saman tyyppisten tavaroiden ominaisuuksia ja sitä, mitä ostaja voi kohtuudella odottaa.

Muutoksella pantaisiin täytäntöön tavarankauppadirektiivin 7 artiklan 1 kohdan muutettu d alakohta.

18 §. *Virheen oikaisu.* Pykälän 1 momentissa säädetään myyjän velvollisuudesta täyttää sopimus joko korjaamalla virheellinen tavara tai toimittamalla virheetön tavara. Ehdotuksen mukaan momenttiin lisättäisiin ensinnäkin säännös, jonka mukaan myyjällä olisi nimenomainen velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle tämän

oikeudesta valita tavaran korjaamisen ja virheettömän tavaran toimittamisen välillä ennen kuin myyjä oikaisee virheen. Lisäksi momenttiin lisättäisiin selventävä säännös siitä, että ostajan nimenomaisesta pyynnöstä virhe voitaisiin oikaista myös toimittamalla ostajalle aiemmin kunnostettu tavara (englanniksi: a refurbished good). Tämänkaltaisia kunnostettuja ja huollettuja tavaroita on tarjolla nykyisin erityisesti elektroniikka-alalla.

Muutoksilla pannaan täytäntöön tavarankauppadirektiivin 13 artiklan uusi 2 a kohta sekä osittain 14 artiklan 1 kohdan uusi toinen alakohta.

18 a §. *Menettely oikaistaessa virhe.* Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 2 momenttia. Momentissa säädettäisiin, että jos korjattava tavara on luonteeltaan sellainen, että ostajilla on yleensä oltava tällainen tavara pysyvästi käytössään, tai jos kyseisen tuoteryhmän muut erityispiirteet sitä edellyttävät, myyjä ei saisi periä ostajan käyttöön korjaamisen ajaksi annetun korvaavan tavaran käytöstä maksua.

Tarve tavaran pysyvään käyttöön viittaa tavarahan, joka on kuluttajille välttämätön arjessa. Tällaisena tavarana voidaan pitää esimerkiksi jääkaappia, pakastinta ja matkapuhelinta, kun taas TV:tä tai muuta viihde-elektroniikkaa ei olisi pidettävä tämänkaltaisena hyödykkeenä. Arviointia ei olisi tehtävä yksittäisen kuluttajan näkökulmasta vaan yleisemmällä tasolla. Momentissa mainitut tuoteryhmän muut erityispiirteet voisivat viitata esimerkiksi tuoteryhmän sellaisiin ominaisuuksiin, jotka vaikuttavat korjauksen kestoon sitä pidentävästi.

Selvyyden vuoksi voi todeta, että myyjällä ei olisi varsinaista velvollisuutta antaa korvaavaa tavaraa käyttöön, mutta käytännössä näin voidaan toisinaan tehdä yhtäältä asiakaspalvelusyistä ja toisaalta siksi, että tällä voi olla vaikutusta arvioitaessa myyjän tavaran virheestä johtuvaa vahingonkorvausvelvollisuutta ostajaa kohtaan.

Todettakoon myös, ettei pykälä rajoita kuluttajan oikeutta vahingonkorvaukseen kuluttajan tekemistä korvaavista hankinnoista silloinkaan, kun kyse on muista kuin momentissa tarkoitetuista tavaroista, vaan tämä arviointi tehdään tapauskohtaisesti kuluttajansuojalain 5 luvun 20 §:n nojalla.

Muutoksella pannaan osittain täytäntöön tavarankauppadirektiivin 14 artiklan 1 kohtaan lisätty toinen alakohta.

31 a §. *Tavaran korjaaminen eräissä tapauksissa.* Pykälä olisi uusi, ja se sisältäisi informatiivisen viittauksen kuluttajansuojalain 8 luvun 37 §:ään, jossa säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta korjata tavara eräissä tapauksissa.

6 luku. Kotimyynti ja etämyynti

9 §. Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot. Pykälän 1 momentin 9 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja muun ohella sopimuksen täyttämistä, kuten toimitusta, koskevista ehdoista. Kohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kuluttajalle tulisi antaa tieto myös ympäristöystävällisistä toimitusvaihtoehdoista, jos sellaisia on saatavilla. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan muutettu g alakohta.

Lisäksi momenttiin lisättäisiin uusi 13 a kohta, jonka mukaan ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettu yhdenmukaistettu ilmoitus tavarankäytön lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan muutettu l alakohta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös uusi 13 b kohta, jossa säädettäisiin velvollisuudesta antaa kuluttajalle kohdassa mainitut tiedot tuottajan antamasta takuusta, jos tällainen kohdassa tarkoitettu takuu annetaan. Lisäksi tulisi mainita lakisääteisestä virhevastuusta. Tiedot on annettava käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettua yhdenmukaistettua merkintää. Kohdassa tarkoitettu tuottajan antama kaupallinen kestävyystakuu on sitoumus siitä, että tavara säilyttää toiminta- ja suorituskykynsä normaalissa käytössä (vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 26 kappale). Selvyyden vuoksi todettakoon, että tuottaja voi olla vastuussa tavarankäytön virheestä ostajalle myös eräissä tapauksissa kuluttajansuojalain aikaisemman myyntiportaan virhevastuuta koskevan 5 luvun 31 §:n nojalla. Tiedot olisi annettava käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa määritettyä yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut edellä tarkoitettuja tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohtaan lisätty uusi l a alakohta.

Pykälän 1 momentin 14 kohdasta poistettaisiin maininta tavaroiden lakisääteistä virhevastuusta, sillä tästä säädettäisiin edellä 13 a kohdassa. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan uusi l b alakohta.

Pykälän 1 momentin 15 kohdan mukaan kuluttajalle olisi annettava tarvittaessa tieto asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista sekä tieto muusta kuin edellä 13 b kohdassa tarkoitettua takuusta sekä niitä koskevista ehdoista.

Kohta vastaa pääpiirteissään voimassa olevaa 15 kohtaa. Takuun osalta on kuitenkin selvennetty, että kyseisessä kohdassa tarkoitetaan muuta kuin 13 b kohdassa tarkoitettua takuuta.

Pykälän 1 momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden *20 a kohdan* mukaan kuluttajalle tulee antaa tieto vähimmäisajasta, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa maksuttomia turva- ja muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavarán, digitaalisen sisällön ja digitaalisen palvelun säilymiseksi sopimuksen mukaisina. Nämä tiedot elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuitenkin vain, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot tämän saataville. Lisäyksellä pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan uusi l c alakohta.

Momenttiin lisättäväksi ehdotetun uuden *20 b kohdan* mukaan kuluttajalle tulisi myös tarvittaessa antaa tieto tavarán korjattavuuspistemäärästä. Tällä tarkoitetaan pistemäärää, joka ilmaisee tavarán korjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin. Lisäksi kyseisessä kohdassa edellytettäisiin, että jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, kuluttajalle on annettava tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavarán säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä. Nämä tavarán korjaamiseen liittyvät tiedot elinkeinonharjoittajan tulisi antaa kuitenkin vain, jos tuottaja on asettanut ne elinkeinonharjoittajan saataville.

Euroopan unionin tasolla vahvistetusta yhdenmukaistetusta vaatimuksesta säädetään tällä hetkellä esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1369 energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta. Kyseisen asetuksen nojalla on annettu komission delegoitu asetus (EU) 2023/1669 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1369 täydentämisestä älypuhelinten ja taulutietokoneiden energiamerkinnän osalta. Delegoidussa asetuksessa säädetään energiamerkintään liittyvästä korjattavuuspistemäärästä älypuhelinten ja taulutietokoneiden myynnissä. Delegoitua asetusta sovelletaan 20.6.2025 alkaen. Lisäksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettävien vaatimusten puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 nojalla tullaan antamaan Euroopan komission delegoituja asetuksia, joissa määritetään tiettyjen tuotteiden osalta korjattavuuspistemäärä.

Ehdotetulla 20 b kohdalla pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 6 artiklan 1 kohtaan lisätty uusi u ja v alakohta.

12 §. *Ennakkotietojen antaminen etämyynnissä.* Pykälän 2 momentti sisältää tiettyjen ennakkotietojen antamisaikaa ja -tapaa koskevan erityissäännöksen niitä tilanteita silmällä pitäen, joissa sähköisesti tehtävässä sopimuksessa asetetaan kuluttajalle maksuvelvollisuus. Mainittua momenttia ehdotetaan täydennettäväksi viittauksella ehdotettuun 9 §:n 1 momentin 13 b kohtaan. Siten tieto 13 b a kohdassa tarkoitettusta tuottajan takuusta olisi tieto, joka myös tulisi antaa momentissa säädetyllä tavalla. Muutoksella pannaan täytäntöön kuluttajaoikeusdirektiivin 8 artiklan 2 kohdan muutettu ensimmäinen alakohta.

8 luku. Eräät kuluttajapalvelussopimukset

23 §. *Palveluksen hinta.* Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään, että jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hän voi vaatia tällaisista valmistelevista toimenpiteistä maksun, paitsi jos kuluttajalla alalla vallitsevan käytännön perusteella tai muusta syystä oli aihetta olettaa, että toimenpiteistä ei veloiteta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se vastaa asiasisällöltään tavaroiden korjaamisdirektiivin 4 artiklan 3 kohtaa. Mainittu kohta koskee tavaroiden korjaajia, jotka vian luonteen ja korjaustyyppin tunnistamiseksi sekä korjauksen hinnan arvioimiseksi tarvitsevat vianmäärityspalvelua. Tällaisesta vianmäärityspalvelusta korjaaja voisi direktiivin mukaan pyytää kuluttajaa maksamaan siitä aiheutuvat välttämättömät kustannukset. Direktiivin huomioimiseksi momentissa säädetäisiin, että jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hänellä on oikeus vaatia kuluttajalta maksu tällaisista valmistelevista toimenpiteistä aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista. Tämä oikeus elinkeinonharjoittajalla olisi vain, jos kustannuksista on ilmoitettu kuluttajalle ennen toimenpiteen suorittamista.

Vaikka mainitun kohdan täytäntöönpano ei edellyttäisi nyt kysymyksessä olevan momentin muuttamista kokonaisuudessaan, vaan riittävää olisi direktiivissä tarkoitettujen erityistapausten huomioiminen, sääntelyn selkeyden turvaamiseksi ehdotetaan, että direktiivin mukaiseksi muutettava säännös soveltuisi yleisesti kuluttajansuojalain 8 luvun soveltamisalaan kuuluviin palveluihin. Voimassa olevaan pykälään sisältyvällä maininnalla alalla vallitsevasta käytännöstä ei ole ollut käytännön soveltamisessa merkitystä.

Tavaroiden korjauspalveluja tarjoavia elinkeinonharjoittajia koskevat erityissäännökset

36 §. Eurooppalainen korjaustietolomake. Pykälä on uusi, ja siinä säädettäisiin eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta. Lomakkeen antaminen olisi vapaaehtoista. Pykälän 1 momentin mukaan jos toimeksisaaja on tavaroiden korjauspalveluja tarjoava elinkeinonharjoittaja, tämä voi toimittaa tilaajalle maksutta ja pysyvällä tavalla vakimuotoisen eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Jos tilaaja on pyytänyt lomaketta, se on toimitettava tilaajalle kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun tilaaja on esittänyt pyynnön lomakkeen toimittamisesta ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo tilaajaa.

Korjauspalveluiden tarjoaja voisi kieltäytyä lomakkeen toimittamisesta, vaikka tilaaja pyytäisi lomaketta. Jos korjauspalveluiden tarjoaja ei kuluttajan pyynnöstä huolimatta toimita lomaketta, korjauspalveluiden tarjoajan on joka tapauksessa täytettävä kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n mukainen tiedonantovelvollisuutensa ennen kuin kuluttaja tekee korjauspalvelua koskevan sopimuksen korjauspalveluiden tarjoajan kanssa. Jos kyse on koti- tai etämyynnistä, korjauspalveluiden tarjoajan on täytettävä kuluttajansuojalain 6 luvun 9 §:n mukainen tiedonantovelvollisuus. Selvyden vuoksi todettakoon, että tiedonantovelvollisuuksia sisältyy myös muualle lainsäädäntöön.

Jos korjauspalveluiden tarjoaja toimittaa kuluttajalle eurooppalaisen korjaustietolomakkeen, korjauspalveluiden tarjoajan katsotaan täyttäneen tietyt direktiiveihin perustuvat tiedonantovelvollisuutensa. Tästä on tarkoitus säätää erikseen korjaustietolomaketta koskevassa asetuksessa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lomakkeella annettavista tiedoista. Lomakkeella olisi annettava muun muassa korjauspalveluja tarjoavan elinkeinonharjoittajan nimi ja yhteystiedot. Lisäksi lomakkeessa olisi yksilöitävä korjattava tavara, vian luonne ja korjaustapa, hinta tai hinnan määräytymistapa, jos hintaa ei voida etukäteen kohtuudella laskea, korjaamisaika sekä mahdollisten lisäpalvelujen hinnat.

Tiedot olisi esitettävä kuluttajille eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882 (9) esteettömyysvaatimusten mukaisesti. (Tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 10 kappale)

Pykälän 2 momentin mukaan toimeksisaaja ei saisi muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin tilaajalle. Osapuolet voisivat kuitenkin sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta.

Jos tilaaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa esitetyt ehdot sen voimassaoloaikana, toimeksisaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla.

Pykälän 3 *momentin* mukaan lomakkeen muodosta ja tarkemmasta sisällöstä säädettäisiin oikeusministeriön asetuksella.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 4 artiklan 1, 2, 4 ja 5 kohta.

Eräiden tavaroiden valmistajia koskevat erityissäännökset

37 §. *Valmistajan korjausvelvollisuus eräissä tapauksissa.* Pykälä on uusi, ja siinä laajennettaisiin tietyiltä osin valmistajan korjausvelvollisuutta tilanteisiin, joissa kyse ei ole virheen korjaamisesta lakisääteisen virhevastuun tai takuun nojalla. Valmistajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa. Ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdan mukaan valmistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tuotteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkillään. On huomattava, että valmistajan määritelmä ei vastaa kuluttajansuojalain 5 lukuun sisältyvää tuottajan määritelmää. Kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:n 1 kohdan mukaan tuottajalla tarkoitetaan tavaran valmistajaa ja sitä, joka tuo tavaran unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa.

Pykälän 1 *momentista* ilmenevin tavoin pykälä ei tulisi sovellettavaksi, jos myyjä lakisääteisen virhevastuunsa ja myyjän ohella mahdollisesti myös valmistaja itse aikaisemman myyntiportaan virhevastuuta koskevan 5 luvun 31 §:n nojalla ovat vastuussa tavaran korjaamisesta. Pykälää ei sovellettaisi myöskään silloin, kun valmistaja on viasta vastuussa antamansa takuun perusteella. Näissä tapauksissa sovellettaisiin nykyiseen tapaan virhettä ja sen oikaisemista koskevia säännöksiä.

Sen sijaan pykälä voisi tulla sovellettavaksi silloinkin, kun myyjä tai tavaran tuottaja olisi antamansa takuun perusteella virheestä vastuussa, joskin ehdotettuun pykälään liittyvä valmistajan oikeus periä korjaamisesta maksua merkitsisi oletettavasti sitä, että kuluttaja kääntyisi tällaisissa tapauksissa valmistajan puoleen vain poikkeuksellisesti.

Pykälän soveltamisala olisi alkuvaiheessa varsin rajattu. Ehdotuksen mukaan pykälää sovellettaisiin vain sellaisten tavaroiden korjaamiseen, joiden korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään tavaroiden korjaamisdirektiivin

liitteessä II mainituissa säädöksissä. Tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainitut säädökset koskevat muun muassa kotitalouksien pyykinpesukoneita ja kotitalouksien kuivaavia pyykinpesukoneita (komission asetus (EU) 2019/2023), kotitalouksien astianpesukoneita (komission asetus (EU) 2019/2022), kylmä-säilytyslaitteita (komission asetus (EU) 2019/2019), elektronisia näyttöjä (komission asetus (EU) 2019/2021), pölynimureita (komission asetus (EU) N:o 666/2013), matkapuhelimia, langattomia puhelimia ja taulutietokoneita (komission asetus (EU) 2023/1670), kotitalouksien kuivausrumpuja (komission asetus (EU) 2023/2533) sekä kevyiden kulkuneuvojen akuilla varustettuja tavaroita (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1542). Liitettä II on kuitenkin tarkoitus laajentaa, ja siten korjausvelvollisuuden piiriin tulee ajan myötä uusia tavararyhmiä.

Pykälän soveltamisalaa rajaisi myös se, että korjausvelvollisuus koskisi näitä tavaroita vain siinä laajuudessa kuin liitteessä II mainituissa säädöksissä säädetään. Korjausvelvollisuus vastaisi siis korjattavuutta koskevien säännösten soveltamisalaa. Esimerkiksi ekosuunnitteluvaatimuksia saatetaan soveltaa ainoastaan tavaroiden tiettyihin osiin, tai varaosien saatavuudelle saatetaan vahvistaa tietty ajanjakso (johdanto-osan 21 kappale). Siten se, onko tavaraan tullut vika lopulta pykälässä tarkoitetun korjausvelvollisuuden piirissä, voi riippua esimerkiksi siitä, minkä tyyppisestä viasta on kyse ja milloin vika ilmenee.

Ekosuunnittelun tuotekohtaisissa asetuksissa on asetettu vaatimuksia ainoastaan tiettyjen tuoteryhmien varaosien, ohjelmistojen, korjausohjeiden ja työkalujen saatavuudelle. Edelleen ekosuunnittelusäätelyllä pyritään puuttumaan tuoteryhmiä koskeviin kaikkein todennäköisimpiin rikkoutumissyihin. Esimerkiksi älypuhelimien näytön rikkoutuminen sekä jääkaapin oven kahvan, saranoiden tai tiivisteiden rikkoutuminen kuuluvat vaatimusten soveltamisalaan niin kauan kuin valmistajalla on velvollisuus asettaa varaosia saataville. Esimerkiksi jääkaappien osalta tämä aika on varaosasta riippuen seitsemän tai kymmenen vuotta. Harvemmin tapahtuvista rikkoutumisista, kuten älypuhelimien kiihtyvyyssanturin hajoamisesta tai jääkaapin oven rikkoontumisesta, ei ole säädetty vaatimuksia ekosuunnitteluasetuksissa.

Kun kyse on pykälän soveltamisalaan kuuluvasta viasta, valmistaja voisi kieltäytyä korjaamasta tavaran vain, jos korjaaminen on mahdotonta. Mahdottomuudella viitataan sekä tosiasialliseen että oikeudelliseen mahdottomuuteen. Maininta merkitsisi sitä, ettei valmistaja voisi kieltäytyä korjaamasta tavaraa esimerkiksi puhtaasti taloudellisista syistä, kuten varaosien kustannusten vuoksi, tai pelkästään siitä syystä, että tavaran on aiemmin korjannut joku muu, kuten muu korjaaja tai kuluttaja itse. (Ks. tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 24 kappale)

Jos korjaaminen on mahdotonta, direktiivin mukaan valmistaja voi tarjota kuluttajalle toisen, kunnostetun tavaran (5 artiklan 2 kohdan d alakohta). Tätä ei ole säädetty kuitenkaan velvoitteen muotoon, eikä tällaisen mahdollisuuden mainitsemista erikseen pykälässä olekaan pidetty aiheellisena.

Selvyyden vuoksi voi todeta, että valmistaja voi korjausvelvollisuutensa täyttääkseen teettää korjaamisen alihankintana. Edelleen selvää on, että kuluttajalla ei ole velvollisuutta korjauttaa tavaraa nimenomaan valmistajalla, vaan kyse on yksinomaan kuluttajan oikeudesta.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin korjaustyön suorittamista koskevasta menettelystä.

Kuluttajansuojalain 8 luvun luovutuksen ajankohtaa koskevassa 4 §:ssä säädetään, että jollei ole sovittu, että palvelus on luovutettava määrätynä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, se on luovutettava palveluksen laatuun ja laajuuteen nähden kohtuullisessa ajassa sopimuksenteosta. Nyt ehdotettu 2 momentti vastaisi käytännössä pitkälti mainittua yleissäännöstä, mutta direktiivin asianmukaiseksi täytäntöönpanemiseksi pykälässä säädettäisiin täsmällisemmin siitä, mistä kohtuullinen aika laskettaisiin.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että vaikka ehdotetussa 2 momentissa ei yleissäännöksen tavoin huomioitaisi erikseen sitä tilannetta, että osapuolet ovat erikseen sopineet korjaustyön suorittamisesta määrätynä ajankohtana taikka vaadittaessa tai viipymättä, on selvää, että sopimusta on noudatettava edellyttäen, että sovittua aikaa voidaan pitää kuluttajan kannalta direktiivissä tarkoitetulla tavalla kohtuullisena.

Edelleen 2 momentissa säädettäisiin selvyyden vuoksi ja direktiivin asianmukaiseksi täytäntöönpanemiseksi, että sekä itse korjaustyöstä että korjauksen ajaksi kuluttajan käyttöön mahdollisesti annetun korvaavan tavaran käytöstä perittävien maksujen tulee olla kohtuullisia. Korjaamisen hinnassa voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi työvoimakustannukset, varaosien kustannukset, korjaamon toiminnasta aiheutuvat kustannukset, kuljetuskustannukset ja kate. Vaatimus hinnan kohtuullisuudesta merkitsisi vaatimusta hinnan asettamisesta siten, että kuluttajia ei tarkoituksellisesti estetä hyötymästä valmistajien korjausvelvollisuudesta. (Tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 16 kappale)

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin korjausvelvollisista tahoista sellaisessa oletettavasti varsin tavanomaisessa tilanteessa, jossa tavaran valmistaja on sijoittautunut Euroopan unionin ulkopuolelle. Jos valmistaja ei sijaitse Euroopan unionissa,

pykälää sovellettaisiin valmistajan asemesta ensi sijassa valmistajan Euroopan unionissa sijaitsevaan valtuutettuun edustajaan. Valtuutetulla edustajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 43 alakohdassa tarkoitettua valtuutettua edustajaa eli unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on valmistajan antama kirjallinen toimeksianto hoitaa valmistajan puolesta tietyt tehtävät valmistajalle asetuksen nojalla kuuluvien velvoitteiden osalta.

Jos valtuutettua edustajaa ei ole, säännökset koskisivat sitä, joka on tuonut tavaran Euroopan unionin alueelle. Tuojalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 44 alakohdassa määriteltyä tuojaa. Mainitussa alakohdassa on määritelty maahantuojaa, jolla tarkoitetaan unioniin sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka saattaa kolmannesta maasta tuodun tuotteen unionin markkinoille.

Jos edellä mainittuakaan ei ole, viime sijassa tavaran jakelija vastaa korjausvelvollisuuden täyttämisestä. Jakelijalla tarkoitettaisiin sellaista jakeluketjussa toimivaa muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai tavaran Euroopan unionin alueelle tuonutta, joka on asettanut tavaran saataville markkinoille. Tämä voisi olla viime kädessä myös tavaran myyjä.

Pykälän 4 *momentti* sisältäisi valmistajan määritelmän. Valmistajalla tarkoitettaisiin ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa. Ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdan mukaan valmistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa tuotteen ja markkinoi sitä omalla nimellään tai tavaramerkkillään.

On huomattava, että valmistajan määritelmä ei vastaa kuluttajansuojalain 5 luvun tuottajan määritelmää. Kuluttajansuojalain 5 luvun 2 a §:n 1 kohdan mukaan tuottajalla tarkoitetaan tavaran valmistajaa ja sitä, joka tuo tavaran unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 2 artiklan 5–8 alakohta, 5 artiklan 1–3, 7 ja 8 kohta.

38 §. *Valmistajan tiedottamisvelvollisuus korjauspalveluista ja ohjehinnoista.*

Pykälän 1 *momentin* mukaan valmistajan olisi pidettävä tarjoamiaan korjauspalveluja koskevat yleiset tiedot helposti kuluttajien saatavilla. Tiedot olisi ilmoitettava selkeästi ja ymmärrettävästi.

Tietojen olisi oltava saatavilla ainakin koko korjausvelvollisuuden keston ajan, jonka voitaisiin katsoa alkavan markkinoille saattamisesta ja päättyvän korjattavuutta koskevien vaatimusten voimassaolon päättyessä. Tiedoissa olisi mainittava tavarat, joita korjausvelvollisuus koskee, selitettävä, että kyseisiä tavaroita varten on tarjolla korjauspalveluja esimerkiksi alihankkijoiden kautta, sekä ilmoitettava korjausmahdollisuuden laajuus. Kyseisten tietojen tulisi olla helposti kuluttajien saatavilla, ja ne olisi annettava selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla ilman, että kuluttajan tarvitsee niitä erikseen pyytää. Tietojen antamisessa tulisi noudattaa myös direktiivissä (EU) 2019/882 vahvistettua esteettömyysvaatimusta. Valmistajan olisi voitava vapaasti päättää keinoista, joilla se huolehtii tiedottamisesta kuluttajille. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi näkyvällä ja huomiota herättävällä tavalla verkkosivustolla, digitaalisen tuotepassin kautta tai myyntipisteessä, esimerkiksi silloin, kun myyjänä on valmistaja. (Tavaroiden korjaamisdirektiivin johdanto-osan 25 kappale)

Momentilla pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 5 kohta.

Pykälän 2 *momentin* mukaan valmistajan olisi pidettävä kuluttajien saatavilla verkkosivuillaan tiedot tavaroiden korjaamisesta tyypillisesti perittävistä ohjehinnoista. Momentilla pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 6 artikla.

39 §. *Seuraamukset luvun eräiden säännösten rikkomisesta.* Pykälässä säädettäisiin kuluttaja-asiamiehen kielto-oikeudesta elinkeinonharjoittajan rikkoessa uutta 36, 37 tai 38 §:ää.

Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 15 artikla.

7.2 Jätelaki

9 b §. *Varaosien ja työkalujen tarjoaminen kohtuulliseen hintaan.* Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin valmistajan velvollisuudesta eräissä tilanteissa tarjota varaosia ja työkaluja. Velvollisuus kytkeytyisi tavaroihin, jotka kuuluvat tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan. Varaosia ja työkaluja olisi tarjottava sellaiseen kohtuulliseen hintaan, joka ei estä tavaroiden korjaamista. Varaosien ja työkalujen käyttäjäryhminä voisivat olla sekä toiset elinkeinonharjoittajat että kuluttajat itse.

Pykälän 2 *momentissa* määritellään valmistaja. Valmistajalla tarkoitetaan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

Pykälän noudattamista valvoisi Lupa- ja valvontavirasto jätelain 24 §:n 1 momentin nojalla yleisenä valvontaviranomaisena.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 4 kohta.

9 c §. *Kielletyt sopimusehdot ja käytännöt.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eräistä kielletyistä sopimuslausekkeista, laitteistoista ja ohjelmistotekniikoista. Momentin mukaan valmistaja ei saisi käyttää sellaisia sopimuslausekkeitä, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II lueteltujen Euroopan unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden korjaamisen. Kielto ei kuitenkaan koski tilannetta, jossa tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen tai ohjelmistotekniikoiden käyttäminen on perusteltua teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi. Tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen ja ohjelmistotekniikoiden käyttö voisi olla sallittua myös muusta perustellusta syystä.

Pykälän 2 momentin mukaan valmistaja ei saisi estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat laissa asetettujen vaatimusten, kuten tuoteturvallisuusvaatimusten tai teollis- ja tekijänoikeuksien, mukaisia.

Pykälän noudattamista valvoisi Lupa- ja valvontavirasto jätelain 24 §:n 1 momentin nojalla yleisenä valvontaviranomaisena.

Pykälällä pannaan täytäntöön tavaroiden korjaamisdirektiivin 5 artiklan 6 kohta.

7.3 Laki kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista

2 §. *Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset.* Pykälän 3 momentissa säädetään toimivaltaisista viranomaisista niissä erityistapauksissa, joissa kuluttajasiämiehellä ei ole toimivaltaa valvoa yhteistyöasetuksen liitteessä mainittujen säädösten noudattamista. Näissä tapauksissa yksinomaisina toimivaltaisina viranomaisina toimisivat siis eräät muut viranomaiset. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan yksinomaisena toimivaltaisena viranomaisena toimisi Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo tavaroiden

korjaamisdirektiivin 5 artiklan 4 ja 6 kohdan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa. Mainitut kohdat on tarkoitus panna täytäntöön jätelakiin lisättäväksi ehdotetuilla säännöksillä.

Ehdotettu muutos on tarpeen sen johdosta, että tavaroiden korjaamisdirektiivi on lisätty yhteistyöasetuksen soveltamisalaan direktiivin 18 artiklassa säädetyn mukaisesti.

3 §. *Toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä mainittaisiin myös Lupa- ja valvontavirasto. Näin varmistettaisiin, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi yhteistyöasetuksessa edellytetyt vähimmäistoimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Selvää on, että Lupa- ja valvontaviraston valtuuksista säädetään myös muualla lainsäädännössä. Ehdotettu sääntely koskisi kuitenkin vain yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvia rajat ylittäviä asioita ja olisi muuta lainsäädäntöä täydentävää sen varmistamiseksi, että toimivaltaisten viranomaisten tutkintavaltuudet vastaisivat laajuudeltaan yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa edellytettyä.

Ehdotettu muutos on tarpeen sen johdosta, että tavaroiden korjaamisdirektiivi on lisätty yhteistyöasetuksen soveltamisalaan direktiivin 18 artiklassa säädetyn mukaisesti.

13 §. *Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain 2 luvun 6 a ja 6 b §:n vastainen menettely. Säännös on tarpeen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 13 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi. Säännös koskisi ehdotuksen mukaan kuitenkin myös tilanteita, joissa olisi kyse muusta kuin yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvista rikkomuksista eli ennen muuta puhtaasti kansallisista rikkomuksista. Tältä osin sääntely olisi kansallista.

16 §. *Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain 2 luvun 8 f §:n vastainen menettely. Säännös on tarpeen sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 13 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi. Säännös koskisi myös tilanteita, joissa olisi kyse säännöksen kansallisesta rikkomisesta. Tältä osin sääntely olisi kansallista.

8 Voimaantulo

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi on pantava täytäntöön 27.3.2026 mennessä, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 27.9.2026 lukien. Tämän mukaisesti mainittuun direktiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 27.9.2026.

Tavaroiden korjaamisdirektiivi on pantava täytäntöön 31.7.2026 mennessä, ja sen täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava samasta päivästä alkaen. Tämän mukaisesti mainittuun direktiiviin perustuvien säännösten ehdotetaan tulevan voimaan 31.7.2026.

Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. [Täydennetään jatkovalmisteluvaiheessa.]

9 Lakia alemman asteinen sääntely

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi sisältää liitteen, jolla muutetaan sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin 2005/29/EY liitettä I.

Direktiivin liitteessä I on luettelo sellaisista menettelyistä, joita pidetään kaikissa olosuhteissa sopimattomina. Näitä menettelyjä pidetään siis sopimattomina ilman tapauskohtaista arviointia.

Sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin liite on pantu Suomessa täytäntöön antamalla valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin liite I pannaan täytäntöön uudistamalla edellä tarkoitettu asetus.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan annettavaksi puolestaan oikeusministeriön asetus kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitettusta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää.

10 Toimeenpano ja seuranta

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin 3 artiklan mukaan komissio antaa viimeistään 27.9.2031 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen direktiivin soveltamisesta. Kyseiseen kertomukseen on sisällytettävä arvio siitä, miten direktiivi on parantanut kuluttajien oikeuksia, ja erityisesti siitä, kuinka tehokkaasti yhdenmukaistetun merkinnän ja yhdenmukaistetun ilmoituksen avulla on onnistuttu parantamaan kaupallisten kestävyystakuiden saatavuutta ja kuluttajien ymmärrystä niistä sekä kuluttajien tietoisuutta oikeuksistaan lakisääteisen virhevastuun nojalla. Lisäksi kertomuksessa on arvioitava direktiivin yleistä vaikutusta siihen, missä määrin kuluttajat osallistuvat vihreään siirtymään, ja sen vaikutusta elinkeinonharjoittajiin. Kertomukseen on tarvittaessa liitettävä asiaankuuluvat lainsäädäntöehdotukset.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin 19 artiklan mukaan komissio toimittaa viimeistään 31.7.2031 kertomuksen direktiivin soveltamisesta. Kertomuksessa on arvioitava direktiivin ja erityisesti sen 5 ja 16 artiklan vaikutusta korjaamisen edistämiseen sisämarkkinoilla, myös sellaisten tavaroiden korjaamisen, joihin sovelletaan lakisääteisen virhevastuun ulkopuolisia korjattavuutta koskevia vaatimuksia ja kuluttajien korjausvaihtoehtoja lakisääteisen virhevastuun puitteissa, sekä sen vaikutusta yrityksiin ja kuluttajiin. Kertomuksessa on myös arvioitava korjaamisen valintaan liittyvien kannustimien, myös lakisääteisen virhevastuun laajentamisen, tehokkuutta, sekä tarvetta edistää korjauspalvelujen kaupallisia takuita ja vahvistaa korjaajien korjausvastuuta koskevia sääntöjä. Edellä olevan 7 artiklan osalta kertomuksessa arvioidaan eurooppalaisen verkkoalustan tehokkuutta käyttäen perustana tietoja aktiivisten korjauspalvelujen tarjoajien lukumäärästä ja eurooppalaisista verkkoalustaa käyttäneiden kuluttajien lukumäärästä.

Komissio toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kyseisen kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot. Kyseiseen kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus. Tarvittavaa yhdenmukaistamisen tasoa, jota edellytetään yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi sisämarkkinoilla, myös direktiivin saattamiseksi osaksi

kansallista lainsäädäntöä annettujen jäsenvaltioiden kansallisten lakien lähentä-
mistä ja eroja erityisesti vastuuajkojen osalta, on arvioitava direktiivin (EU) 2019/771
25 artiklassa säädetyn uudelleentarkastelun yhteydessä.

11 Suhde muihin esityksiin

Euroopan komissio on 22.3.2023 antanut niin kutsutun vihreät väittämät -direktiiviehdotuksen (COM(2023) 166 final). Direktiiviehdotuksen tavoitteena on antaa kuluttajille ja muille toimijoille luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa tuotteen tai palvelun ympäristöominaisuuksista sekä vähentää viherpesua. Direktiiviehdotuksesta on tällä hetkellä käynnissä trilogivaiheen neuvottelut Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston välillä. Direktiiviehdotus on merkityksellinen myös vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin osalta. Se täydentäisi toteutuessaan etenkin ympäristöväittämien osalta vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sääntelyä.

Ympäristöministeriössä on käynnissä työ uuden kiertotalouslain valmistelemiseksi. Kiertotalouslaki tulee korvaamaan voimassa olevan jätelain. Työryhmä aloitti työnsä 28.8.2024, ja sen toimikausi kestää 31.12.2025 saakka.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on puolestaan käynnissä työ EU:n ekosuunnitteluasetuksen kansallisen täytäntöönpanon valmistelemiseksi. Hankkeessa TEM076:00/2024 pannaan kansallisesti täytäntöön EU:n uusi ekosuunnitteluasetus, joka tuli voimaan 18.7.2024. Puitesääntelynä asetus velvoittaa tuotteiden valmistajia ja maahantuojia vasta, kun Euroopan komissio on säätänyt kyseiselle tuoteryhmälle tuoteryhmäkohtaiset vaatimukset. Asetus on osa kestävien tuotteiden aloitetta, jolla rakennetaan tuotteiden ympäristöystävällisyys-, kiertotalous-, energia- ja elinkaariajattelua sekä lisätään tuotteista saatavaa tietoa. Asetus korvaa vaiheittain vuonna 2009 annetun ekosuunnitteludirektiivin 2009/125/EY, joka on pantu kansallisesti täytäntöön ekosuunnittelulilla (1005/2008). Jo aiemmin esille tuodun mukaisesti asetuksessa on siirtymäsääntelyä, ja sen vuoksi ekosuunnitteludirektiivi säilyy asetuksen rinnalla osin voimassa vielä jonkin aikaa vuoteen 2030 saakka. Valmistelua tehdään työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut EU:n uuden ekosuunnitteluasetuksen kansallista täytäntöönpanoa tukevan virkamiestyöryhmän. Työryhmän toimikausi on 24.2.2025–31.12.2026. Kansallista täytäntöönpanoa valmistellaan vaiheittain. Tavoitteena on antaa ensimmäisen vaiheen hallituksen esitys eduskunnalle keväällä 2026.

Eduskunta on hyväksynyt lait valtion aluehallintouudistuksesta. Vuoden 2026 alusta ELY-keskukset lakkautetaan ja niiden tehtävät siirretään Lupa- ja valvontavirastolle (EV 74/2025 vp – HE 13/2025 vp). Uudistus vaikuttaa 2. ja 3. lakiehdotuksiin.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Markkinointia koskevat uudistukset

Esityksen 1. lakiehdotukseen sisältyvällä markkinointia koskevalla sääntelyllä on merkitystä perustuslain 12 §:ssä säädetyn sananvapauden suojan näkökulmasta. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti käytännössään katsonut, että perustuslain 12 §:ssä säädetty sananvapauden suoja kattaa lähtökohtaisesti myös mainonnan ja markkinoinnin, joskaan valiokunta ei ole pitänyt tällaista viestintää sananvapauden ydinalueelle kuuluvana. Valiokunnan käytännön mukaan mainontaan ja markkinointiin voidaan kohdistaa pidemmälle meneviä rajoituksia kuin muuten olisi mahdollista. Toisaalta myös mainontaa ja markkinointia koskevan sääntelyn tulee täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (ks. esim. PeVL 18/2014 vp, s. 3/II, PeVL 6/2012 vp, s. 2/I, PeVL 3/2010 vp, s. 2/I ja PeVL 54/2006 vp, s. 2/I). Siten esimerkiksi markkinointia koskevaa sääntelyä ei voida avoimin valtuuksin siirtää asetuksella toteutettavaksi (PeVL 15/2010 vp, s. 3). Markkinointia koskevat ehdotukset vaikuttavat myös elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiin, joten sitä koskevat ehdotukset ovat merkityksellisiä myös perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta.

Markkinoinnin rajoittamiselle perustuslakivaliokunta on pitänyt perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä perusteena esimerkiksi kansanterveyden edistämistä ja lasten suojelua (alkoholin televisio- ja radiomainonnan rajoittaminen (PeVL 40/2013 vp)) ja rahapelien markkinoinnin rajoituksia (PeVL 15/2010 vp). Lisäksi perustuslakivaliokunta on matkapuhelinliittymiä koskevan osittaisen puhelinmarkkinointikiellon osalta todennut, että kuluttajien suojaamista puhelinmarkkinoinnin aiheuttamilta erityisiltä ongelmilta voitiin sinänsä pitää hyväksyttävänä perusteena markkinointikiellon asettamiselle (PeVL 6/2012 vp).

Ehdotettu markkinointia koskeva sääntely perustuu direktiiviin. Ehdotettu sääntely on tarpeellista kuluttajien tietoisuuden lisäämiseksi kulutushyödykkeiden ympäristövaikutuksista. Ehdotettu sääntely vähentää niin kutsuttua viherpesua ja ohjaa kuluttajia tekemään kestäviä kulutusratkaisuja.

Seuraamusmaksun käyttöalan laajentaminen

Esityksen 3. lakiehdotuksessa ehdotetaan seuraamusmaksun käyttöalan laajentamista tiettyjen laissa yksilöityjen kuluttajansuojasäännösten rikkomistilanteissa. Seuraamusmaksusäntelyn piirin esitetään lisättäväksi 1. lakiehdotuksen 2 luvun 6 a, 6 b ja 8 f §:n vastainen menettely. Seuraamusmaksusäntelyn laajentaminen perustuu vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanoon siltä osin kuin on kysymys rajat ylittävistä rikkomustilanteista. Siltä osin kuin seuraamusmaksu voidaan edellä mainittuja säännöksiä rikottaessa määrätä esimerkiksi puhtaasti kansallisissa, ei-rajat ylittävissä tapauksissa, ehdotettu sääntely perustuu kansalliseen harkintaan.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä seuraamusmaksuja on pidetty lainvastaisesta teosta tai laiminlyönnistä määrättävinä sanktioluonteisina hallinnollisina seuraamuksina. Valiokunta on rinnastanut rangaistusluonteiset hallinnolliset seuraamukset asiallisesti rikosoikeudellisiin seuraamuksiin (esimerkiksi PeVL 9/2018 vp, s. 2, PeVL 61/2014 vp, PeVL 28/2014 vp, PeVL 14/2013 vp ja PeVL 32/2005 vp). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että vaikka perustuslain 8 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat sääntelyn täsmällisyyttä koskevat vaatimukset eivät sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (esimerkiksi PeVL 9/2018 vp, s. 3, PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5, PeVL 10/2016 vp, s. 7 ja PeVL 57/2010 vp, s. 2/II). Hallinnollisia sanktioita koskevista säännöksistä tulee käydä yksiselitteisesti ilmi, minkä lainsäädännön vastaisista teoista tai laiminlyönneistä voi olla seuraamuksena sanktio. Lisäksi sanktioitavat teot ja laiminlyönnit on laissa luonnehdittava niiden yksilöimiseksi. Erytisen tärkeää on, että säännökset antavat sääntelyn kohteena oleville riittävän ennustettavuuden sanktioiden määräämisestä. Lisäksi säännösten tulee täyttää sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (esimerkiksi PeVL 39/2017 vp, s. 3, PeVL 2/2017 vp, s. 5, PeVL 15/2016 vp, s. 5 ja PeVL 28/2014 vp, s. 2/II).

Lakiehdotuksessa on yksilöity ne elinkeinonharjoittajan kuluttajansuojasäännösten vastaiset menettelyt, joiden perusteella seuraamusmaksu tulisi määrättäväksi. Säännösten täsmällisyysvaatimus on huomioitu myös arvioitaessa seuraamusmaksusäntelyn piiriin esitettäviä säännöksiä. Oikeasuhtaisuuden ja hyväksyttävyyden vaatimuksen johdosta keskeinen valintakriteeri seuraamusmaksusäntelyn piiriin esitettävien säännösten osalta on ollut se, miten olennaisena kyseistä sääntelyä voidaan pitää kuluttajansuojan kannalta. Seuraamusmaksun määrääminen on näissä tilanteissa tarkasti rajattu tiettyihin, laissa määriteltyihin tilanteisiin. Seuraamusmaksun määräämisestä, kuten seuraamusmaksun

suuruudesta, määäämisessä otettavista seikoista ja määäämättä jättämisestä, säädetään kuluttajaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain voimassa olevissa säännöksissä.

Edellä mainittujen kuluttajansuojalain vastaisten menettelyiden tuomista seuraamusmaksusääntelyn piiriin voidaan pitää oikeasuhtaisena ottaen huomioon seuraamusmaksusääntelyn tavoitteena oleva kuluttajien suojaaminen sekä laissa jo nyt säädettyvät sanktion kohteena olevan tahon oikeussuojakeinot.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajansuojalain (38/1978) 5 luvun 2 a §:n 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1242/2021,

muutetaan 2 luvun 8 a §:n 6 ja 8 kohta, 15 a §:n 2 momentti ja 19 a §, 5 luvun 12 §:n 2 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti ja 18 a §:n 2 momentti, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 9, 14 ja 15 kohta, 12 §:n 2 momentti sekä 8 luvun 23 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 8 a §:n 6 ja 8 kohta, 15 a §:n 2 momentti ja 19 a § sekä 6 luvun 9 §:n 1 momentin 14 ja 15 kohta laissa 693/2022, 5 luvun 12 §:n 2 momentin 4 kohta, 18 §:n 1 momentti ja 18 a §:n 2 momentti laissa 1242/2021, 6 luvun 9 §:n 1 momentin 9 kohta ja 12 §:n 2 momentti laissa 1211/2013, 8 luvun 23 §:n 2 momentti laissa 1258/2001, sekä

lisätään 2 luvun 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 561/2008 ja 693/2022, uusi 2 a kohta, 2 lukuun uusi 6 a ja 6 b §, 2 luvun 8 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1211/2013, uusi 5 a, 5 b, 6 a, 9 ja 10 kohta ja uusi 3 momentti, 2 lukuun uusi 8 f §, 5 lukuun uusi 31 a §, 6 luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1211/2013, uusi 13 a, 13 b, 20 a ja 20 b kohta, 8 lukuun, sellaisena kuin se on laissa 16/1994, 35 §:n jälkeen uusi väliotsikko sekä uusi 36–39 §, seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

6 §

Kielto antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja

Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot voivat koskea erityisesti:

2 a) tavaran kestävyyttä, korjattavuutta ja kierrätettävyyttä sekä muita kulutushyödykkeen ympäristöön, yhteiskuntaan ja kiertotalouteen liittyviä ominaisuuksia;

6 a §

Kielto markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla

Kulutushyödykettä ei saa markkinoida sellaisilla seikoilla, joilla ei ole merkitystä ja jotka eivät perustu kulutushyödykkeen, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ominaisuuksiin, jos kyseinen väittäjä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väittämää olisi tehnyt.

6 b §

Kielletyt ympäristöväittämät tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa käyttää ympäristöväittämää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta ilman selkeitä, puolueettomia, julkisesti saatavilla olevia ja todennettavissa olevia sitoumuksia, jos kyseinen väittäjä on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen, jota hän ei ilman tällaista väittämää olisi tehnyt.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut sitoumukset tulee esittää yksityiskohtaisessa ja toteutuskelpoisessa täytäntöönpanosuunnitelmassa. Täytäntöönpanosuunnitelman tulee sisältää tavoitteita, joiden saavuttamista mitataan tietyn ajanjakson aikana. Suunnitelmassa tulee olla myös arvio sen toteuttamiseksi tarvittavista resursseista ja muista suunnitelman toteuttamisen kannalta olennaisista seikoista. Elinkeinoharjoittajan on huolehdittava siitä, että riippumaton ulkopuolinen asiantuntija säännöllisesti todentaa täytäntöönpanosuunnitelman edistymisen ja että tämän havainnot asetetaan kuluttajien saataville.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan *ympäristöväittämällä* markkinoinnissa tai asiakassuhteessa esitettyä viestiä, merkintää tai muuta tietoa, jonka esittäminen ei ole pakollista ja jossa todetaan tai luodaan se vaikutelma, että kulutushyödykkeellä, kulutushyödykkeen tuoteluokalla, tuotemerkillä taikka elinkeinonharjoittajalla:

- 1) on myönteinen tai ainakin aiempaa myönteisempi vaikutus ympäristöön;

- 2) on ympäristölle vähemmän haitallinen vaikutus kuin muilla kulutushyödykkeillä tai kulutushyödykkeen tuoteluokilla, tuotemerkeillä tai elinkeinonharjoittajilla; tai
- 3) ei ole vaikutusta ympäristöön.

8 a §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta, elinkeinonharjoittajan on muussa kuin kulutushyödykkeiden koti- ja etämyynnissä ennen kulutushyödykesopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot, elleivät nämä tiedot ilmene muutoin asiayhteydestä:

5 a) lakisääteistä virhevastuuta koskevan yhdenmukaistetun ilmoituksen ja kaupallista kestävyystakuuta koskevan yhdenmukaistetun merkinnän ulkoasusta ja sisällöstä annetussa Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2025/1960 (Euroopan komission täytäntöönpanoasetus) säädetty yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista;

5 b) tarvittaessa tieto tuottajan antamasta takuusta, jolla tämä sitoutuu vastaamaan ilman lisäkustannuksia tavarankäyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista yli kahden vuoden ajan, tieto tällaisen takuun kestosta sekä maininta lakisääteisestä virhevastuusta käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksella annettua yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut edellä tässä kohdassa tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

6) maininta digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta;

6 a) tarvittaessa maininta kaupanteon jälkeisten palvelujen saatavuudesta sekä tieto muusta kuin edellä 5 b kohdassa tarkoitetusta takuusta ja sen ehdoista;

8) tarvittaessa digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankäytön ja digitaalisen sisällön ja palvelun toimivuus, mukaan lukien sovellettava tekninen suojaus, sekä tällaisen hyödykkeen yhteensopivuus ja yhteentoimivuus siltä osin kuin elinkeinonharjoittaja siitä tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa siitä tietävän;

9) vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa sellaisia maksuttomia turva- tai muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot vähimmäisajasta elinkeinonharjoittajan saataville;

10) tarvittaessa tieto pistemäärästä, joka ilmaisee tavaran korjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin (*korjattavuuspistemäärä*) taikka, jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavaran säilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut nämä tiedot elinkeinonharjoittajan saataville.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan *tuottajalla* tavaran valmistajaa ja sitä, joka tuo tavaran unionin alueelle, sekä sitä, joka esiintyy tuottajana liittämällä tavaraan nimensä, tavaramerkkinsä tai muun erottuvan tunnuksensa.

8 f §

Velvollisuus antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta

Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa palvelua, jolla vertaillaan kulutushyödykkeitä ja annetaan kuluttajalle tietoa hyödykkeiden kestävydestä, korjattavuudesta tai kierrätettävyydestä taikka muista kulutushyödykkeiden tai niiden toimittajien ympäristöön, kiertotalouteen taikka yhteiskuntaan liittyvistä ominaisuuksista, kuluttajalle on annettava tiedot käytettävästä vertailumenetelmästä, vertailtavista hyödykkeistä ja niiden toimittajista sekä tieto siitä, miten annettavat tiedot pidetään ajan tasalla.

15 a §

Seuraamukset markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Elinkeinonharjoittaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 1 §:ssä tarkoitettua sopimattoman menettelyn kieltoa tai 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 d, 8 e, 8 f tai 9 §:n säännöksiä, on velvollinen korvaamaan kuluttajalle tästä aiheutuneen vahingon. Samoin elinkeinonharjoittaja on velvollinen korvaamaan vahingon, joka

on aiheutunut siitä, että elinkeinonharjoittaja on tahallaan tai huolimattomuudesta käyttänyt 15 §:n 3 kohdan nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettua harhaanjohtavaa tai aggressiivista menettelytapaa.

19 a §

Seuraamusmaksu markkinointia ja menettelyjä asiakassuhteessa koskevien säännösten rikkomisesta

Tämän luvun 1, 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 a, 8 d, 8 e, 8 f, 9 ja 10 §:n, 10 a §:n 1 momentin, 11 ja 12 §:n sekä 14 §:n 1 momentin säännösten sekä 15 §:n nojalla annettujen säännösten rikkomisen johdosta määrättävästä seuraamusmaksusta säädetään kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa.

5 luku

Tavarankauppa

12 §

Tavaran ominaisuudet

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tavaran tulee täyttää seuraavat yleiset vaatimukset:

4) tavaran määrän, laadun, kestävyys, korjattavuuden ja muiden ominaisuuksien on vastattava ominaisuuksia, joita saman tyyppisillä tavaroilla yleensä on ja joita ostaja voi kohtuudella odottaa, kun otetaan huomioon tavaran luonne sekä tiedot, jotka myyjä, tuottaja tai muu liiketoimintaketjuun aikaisemmassa vaiheessa osallistunut henkilö tai joku näiden lukuun on esittänyt tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä joko korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavaran. Ennen kuin myyjä oikaisee virheen, myyjän on ilmoitettava ostajalle tämän oikeudesta valita virheen korjaamisen tai virheettömän tavaran toimittamisen välillä. Jos ostaja vaatii, että virhe oikaistaan toimittamalla

virheetön tavara, myyjä voi ostajan nimenomaisesta pyynnöstä täyttää tämän velvollisuutensa myös toimittamalla ostajalle vastaavan kunnostetun tavaran. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä ostajan vaatimalla tavalla tai lainkaan, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys sekä tavaran arvo, jos virhettä ei olisi, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle merkittävää haittaa.

18 a §

Menettely oikaistaessa virhe

Virheen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut myyjälle virheestä, ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia taikka merkittävää haittaa ottaen huomioon tavaran luonne ja tarkoitus, jota varten ostaja hankki tavaran. Jos korjattava tavara on luonteeltaan sellainen, että ostajilla on yleensä oltava tällainen tavara pysyvästi käytössään, tai jos kyseisen tuoteryhmän muut erityispiirteet sitä edellyttävät, myyjä ei saa periä ostajan käyttöön korjaamisen ajaksi annetun korvaavan tavaran käytöstä maksua.

31 a §

Tavaran korjaaminen eräissä tapauksissa

Valmistajan velvollisuudesta korjata tavara eräissä tapauksissa säädetään tämän lain 8 luvun 37 §:ssä.

6 luku

Kotimyynti ja etämyynti

9 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Ennen koti- tai etämyyntisopimuksen tekemistä kuluttajalle on annettava seuraavat tiedot:

9) maksua, toimitusta, ja muuta sopimuksen täyttämistä koskevat ehdot, mukaan lukien ympäristöystävälliset toimitusvaihtoehdot, jos niitä on saatavilla, sekä tarvittaessa asiakasvalituksia koskevat käytännöt;

13 a) Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksella annettu yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta ja sen pääkohdista;

13 b) tarvittaessa tieto tuottajan antamasta takuusta, jolla tuottaja sitoutuu vastaamaan ilman lisäkustannuksia tavarankäyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista yli kahden vuoden ajan, tieto tällaisen takuun kestosta sekä maininta lakisääteisestä virhevastuusta käyttäen Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksella annettua yhdenmukaistettua merkintää, jos tuottaja on asettanut edellä tässä kohdassa tarkoitetut tiedot elinkeinonharjoittajan saataville;

14) maininta digitaalisia sisältöjä ja palveluja koskevasta lakisääteisestä virhevastuusta;

15) tarvittaessa maininta asiakastuesta, muista kaupanteon jälkeisistä palveluista ja tieto muusta kuin edellä 13 b kohdassa tarkoitetusta takuusta sekä niitä koskevista ehdoista;

20 a) vähimmäisaika, jona tuottaja tai palveluntarjoaja toimittaa sellaisia maksuttomia turva- tai muita päivityksiä, jotka ovat tarpeen digitaalisia elementtejä sisältävän tavarankäytön digitaalisen sisällön tai palvelun säilyttämiseksi vaaditun mukaisena, jos tuottaja tai palveluntarjoaja on asettanut tiedot vähimmäisajasta elinkeinonharjoittajan saataville;

20 b) tarvittaessa tieto pistemäärästä, joka ilmaisee tavarankorjattavuuden ja joka perustuu Euroopan unionin tasolla vahvistettuihin yhdenmukaistettuihin vaatimuksiin (*korjattavuuspistemäärä*) taikka, jos tavaralla ei ole korjattavuuspistemäärää, tiedot korjaus- ja huolto-ohjeiden saatavuudesta ja korjaamiseen liittyvistä rajoituksista sekä sellaisten varaosien saatavuudesta, jotka ovat tarpeen tavarankäilymiseksi vaaditun mukaisena, samoin kuin näiden varaosien arvioiduista kustannuksista ja tilausmenettelyistä, jos tuottaja on asettanut edellä tässä kohdassa mainitun tiedon elinkeinonharjoittajan saataville.

12 §

Ennakkotietojen antaminen etämyynnissä

Jos sähköisesti tehtävässä sopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, kuluttajalle on ilmoitettava 9 §:n 1 momentin 1, 6, 7, 13 b, 17 ja 18 kohdassa tarkoitetuista seikoista selkeällä tavalla ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa. Elinkeinonharjoittajan on myös varmistettava, että kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tilaukseen liittyvän maksuvelvollisuuden.

8 luku

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

23 §

Palveluksen hinta

Jos elinkeinonharjoittaja on kuluttajan pyynnöstä alustavasti selvittänyt suorituksen sisältöä tai siitä johtuvia kustannuksia, hänellä on oikeus vaatia kuluttajalta maksu tällaisista valmistelevista toimenpiteistä aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista edellyttäen, että kustannuksista on ilmoitettu kuluttajalle ennen toimenpiteen suorittamista.

Tavaroiden korjauspalveluja tarjoavia elinkeinonharjoittajia koskevat erityissäännökset

36 §

Eurooppalainen korjaustietolomake

Jos toimeksisaaja on tavaroiden korjauspalveluja tarjoava elinkeinonharjoittaja, tämä voi toimittaa tilaajalle maksutta ja pysyväällä tavalla vakiomuotoisen eurooppalaisen korjaustietolomakkeen. Tällöin lomake on toimitettava tilaajalle kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun tilaaja on esittänyt pyynnön lomakkeen toimittamisesta ja ennen kuin korjauspalvelujen tarjoamista koskeva sopimus sitoo häntä. Lomakkeella on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot:

- 1) korjauspalveluja tarjoavan elinkeinonharjoittajan nimi;
- 2) käyntiosoite, johon toimeksisaaja on sijoittautunut, toimeksisaajan puhelinnumero, sähköpostiosoite ja, jos sellaisia on saatavilla, muut verkkoviestintävälineet, joiden avulla tilaaja voi ottaa yhteyttä toimeksisaajaan ja viestiä tämän kanssa nopealla, tehokkaalla ja helppokäyttöisellä tavalla;

- 3) korjattava tavara;
- 4) vian luonne ja ehdotettu korjaustapa;
- 5) hinta tai, jos hintaa ei voida kohtuudella laskea etukäteen, tapa, jolla hinta on tarkoitus laskea, sekä korjaamisen enimmäiskustannus;
- 6) korjaamiseen tarvittava aika;
- 7) tilapäisen korvaavan tavaran saatavuus korjaamisen aikana ja mahdollisesta tavaran tilapäisestä korvaamisesta tilaajalle aiheutuvat kustannukset;
- 8) paikka, jossa tilaaja luovuttaa tavaran korjaamista varten;
- 9) tarvittaessa toimeksisaajan tarjoamien lisäpalvelujen, kuten poisto-, asennus- ja kuljetuspalvelujen, saatavuus ja kyseisistä palveluista tilaajalle mahdollisesti aiheutuvat yksilöidyt kustannukset;
- 10) eurooppalaisen korjaustietolomakkeen voimassaoloaika;
- 11) tarvittaessa muut lisätiedot.

Toimeksisaaja ei saa muuttaa eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa määriteltyjä korjausehtoja 30 kalenteripäivän ajan päivästä, jona kyseinen lomake toimitettiin tilaajalle. Osapuolet voivat sopia eurooppalaisen korjaustietolomakkeen pidemmästä voimassaoloajasta. Jos tilaaja hyväksyy eurooppalaisessa korjaustietolomakkeessa esitetyt ehdot sen voimassaoloaikana, toimeksisaaja on velvollinen suorittamaan korjauspalvelun kyseisillä ehdoilla.

Lomakkeen muodosta ja tarkemmasta sisällöstä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Eräiden tavaroiden valmistajia koskevat erityissäännökset

37 §

Valmistajan korjausvelvollisuus eräissä tapauksissa

Jos kyse on tavarasta, jonka korjattavuutta koskevista vaatimuksista säädetään tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 (*tavaroiden korjaamisdirektiivi*) liitteessä II mainituissa säädöksissä, ja tavarassa on vika, josta tavaran myyjä tai valmistaja eivät ole tämän lain nojalla eikä valmistaja myöskään antamansa takuun perusteella virhevastuussa, valmistaja on velvollinen kuluttajan pyynnöstä korjaamaan tavaran siinä laajuudessa kuin tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II mainituissa säädöksissä säädetään. Tällöin valmistaja voi kieltäytyä korjaamasta tavaran vain, jos korjaaminen on mahdotonta.

Korjaustyö on suoritettava kohtuullisessa ajassa siitä, kun valmistaja sai tavaran haltuunsa tai vastaanotti sen taikka kun kuluttaja asetti tavaran valmistajan saataville. Korjaustyöstä sekä korjauksen ajaksi kuluttajan käyttöön mahdollisesti annetun korvaavan tavaran käytöstä perittävien maksujen tulee olla kohtuullisia.

Jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unionin ulkopuolelle, tätä pykälää sovelletaan valmistajan asemesta:

1) valmistajan Euroopan unionissa sijaitsevaan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 (*ekosuunnitteluasetus*) 2 artiklan 43 alakohdassa tarkoitettuun valtuutettuun edustajaan;

2) siihen, joka on tuonut tavaran Euroopan unionin alueelle, jos valtuutettua edustajaa ei ole;

3) jakeluketjussa toimivaan muuhun luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön kuin valmistajaan tai tavaran Euroopan unionin alueelle tuoneeseen (*jakelija*), jos valtuutettua edustajaa tai sitä, joka on tuonut tavaran Euroopan unionin markkinoille, ei ole.

Edellä tässä pykälässä *valmistajalla* tarkoitetaan ekosuunnitteluasetuksen 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

38 §

Valmistajan tiedottamisvelvollisuus korjauspalveluista ja ohjehinnoista

Valmistajan tai tarvittaessa edellä 37 §:n 3 momentissa tarkoitetun tahon on pidettävä korjauspalvelujaan koskevat yleiset tiedot helposti kuluttajien saatavilla. Tiedot on ilmoitettava selkeästi ja ymmärrettävästi. Valmistajan on pidettävä kuluttajien saatavilla verkkosivuillaan tiedot myös tavaroiden korjaamisesta tyypillisesti perittävistä ohjehinnoista.

Seuraamukset

39 §

Seuraamukset eräiden säännösten rikkomisesta

Elinkeinonharjoittajaa, joka rikkoo tämän luvun 36, 37 tai 38 §:ää, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyä taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään 2 ja 3 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen ja sitoumukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**jätelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään jätelakiin (646/2011) uusi 9 b ja 9 c § seuraavasti:

9 b §

Varaosien ja työkalujen tarjoaminen kohtuulliseen hintaan

Jos valmistaja tarjoaa varaosia ja työkaluja tavaroiden korjaamista edistävästä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 (*tavaroiden korjaamisdirektiivi*) liitteessä II mainittujen säädösten soveltamisalaan kuuluvia tavaroita varten, varaosia ja työkaluja on tarjottava sellaiseen kohtuulliseen hintaan, joka ei estä tavaroiden korjaamista.

Valmistajalla tarkoitetaan kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1781 (*ekosuunnitteluasetus*) 2 artiklan 42 alakohdassa tarkoitettua valmistajaa.

9 c §

Kielletyt sopimusehdot ja käytännöt

Valmistaja ei saa käyttää sellaisia sopimuslausekkeita, laitteistoja tai ohjelmistotekniikoita, jotka estävät tavaroiden korjaamisdirektiivin liitteessä II lueteltujen Euroopan unionin säädösten soveltamisalaan kuuluvien tavaroiden korjaamisen, ellei tällaisten sopimuslausekkeiden, laitteistojen tai ohjelmistotekniikoiden käyttäminen ole perusteltua teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Valmistaja ei saa estää riippumattomia korjaajia käyttämästä alkuperäisiä tai käytettyjä varaosia, yhteensopivia varaosia ja 3D-tulostuksesta peräisin olevia varaosia, jos kyseiset varaosat ovat laissa asetettujen vaatimusten, kuten tuoteturvallisuusvaatimusten tai teollis- ja tekijänoikeuksien, mukaisia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen ja sitoumukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) 3 §:n 1 momenttia, 13 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 16 §:n 1 momentin 1 kohtaa, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 694/2022, ja
lisätään 2 §:n 3 momenttiin uusi 4 kohta seuraavasti:

2 §

Yhteistyöasetuksen mukaiset toimivaltaiset viranomaiset

Yhteistyöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii vain:

3) Kilpailu- ja kuluttajavirasto siltä osin kuin se valvoo matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 90/314/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2302 17–20 artiklan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa;

4) Lupa- ja valvontavirasto siltä osin kuin se valvoo tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1799 (*tavaroiden korjaamisdirektiivi*) 5 artiklan 4 ja 6 kohdan noudattamista, sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

3 §

Toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa

Kuluttaja-asiamiehellä, tietosuojavaltuutetulla, Liikenne- ja viestintävirastolla, Kilpailu- ja kuluttajavirastolla sekä Lupa- ja valvontavirastolla on tässä laissa säädetyt toimivaltuudet yhteistyöasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, kun ne ovat 2 §:n 1 tai 3 momentin mukaan toimivaltaisia viranomaisia.

13 §

Seuraamusmaksu eräiden kuluttajansuojalain säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain (38/1978):

1) 2 luvun 4 §:n mukaista vaatimusta markkinoinnin tunnistettavuudesta, 5 §:n mukaista kieltoa aiheuttaa sekaannuksen vaaraa, 6 §:n mukaista kieltoa antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, 6 a §:n mukaista kieltoa markkinoida kulutushyödykettä merkityksettömillä ja ominaisuuksiin perustumattomilla seikoilla, 6 b §:ssä tarkoitettua kieltoa käyttää ympäristöväättämää tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta, 7 §:n mukaista kieltoa jättää antamatta olennaisia tietoja, 9 §:n mukaista kieltoa käyttää aggressiivisiä menettelyjä, 10 §:n säännöstä kulutushyödykkeen toimittamisesta ilman tilausta, 10 a §:n 1 momentin mukaista velvollisuutta pyytää kuluttajan nimenomainen suostumus lisämaksuihin, 11 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa tavaraa koskevassa hinnanalennusilmoituksessa hinnanalennusta edeltävä alin hinta, jolla tavaraa on markkinoitu, 12 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa markkinoinnissa tietoja yhdistetystä tarjouksesta ja kylkiäistarjouksesta tai 14 §:n 1 momentin mukaista kieltoa käyttää tekemäänsä kulutushyödykesopimusta koskevassa puhelinasiointissa mainitun säännöksen vastaista palvelua;

16 §

Seuraamusmaksu tietojen antamista koskevien säännösten rikkomisesta

Seuraamusmaksu voidaan määrätä elinkeinonharjoittajalle, joka kuluttajien vahingoksi tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö kuluttajansuojalain:

1) 2 luvun 8 §:ää tiedonantovelvollisuudesta tarjottaessa yksilöityä kulutushyödykettä, 8 a §:n mukaisen velvollisuuden antaa tietoja ennen sopimuksen tekemistä muussa kuin koti- ja etämyynnissä, 8 d §:n mukaista velvollisuutta pitää saatavilla tietoa hakukyselyn tuloksien keskeisistä muuttujista, 8 e §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa kuluttaja-arvosteluista tai 8 f §:n mukaista velvollisuutta antaa tietoa ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten vertailusta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i konsumentskyddslagen (38/1978) 5 kap. 2 a § 1 punkten, sådan den lyder i lag 1242/2021,

ändras 2 kap. 8 a § 6 och 8 punkten, 15 a § 2 mom., 19 a §, 5 kap. 12 § 2 mom. 4 punkten, 18 § 1 mom., 18 a § 2 mom., 6 kap. 9 § 1 mom. 9, 14 och 15 punkten, 12 § 2 mom. samt 8 kap. 23 § 2 mom., sådana de lyder, 2 kap. 8 a § 6 och 8 punkten, 15 a § 2 mom. och 19 a § i lag 693/2022, 5 kap. 12 § 2 mom. 4 punkten, 18 § 1 mom. och 18 a § 2 mom. i lag 1242/2021, 6 kap. 9 § 1 mom. 9 punkten och 12 § 2 mom. i lag 1211/2013 och 9 § 1 mom. 14 och 15 punkten i lag 693/2022, 8 kap. 23 § 2 mom. i lag 1258/2001, och

fogas till 2 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder i lag 561/2008, en ny 2 a-punkt, till 2 kap. nya 6 a och 6 b §, till 2 kap. 8 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1211/2013, nya 5 a, 5 b, 6 a, 9 och 10 punkter och till paragrafen ett nytt 3 mom., till 2 kap. en ny 8 f §, till 5 kap. en ny 31 a §, till 6 kap. 9 § 1 mom., sådant den lyder i lag 1211/2013, nya 13 a-, 13 b-, 20 a- och 20 b-punkter, till 8 kap., sådant den lyder i lag 16/1994, en ny mellanrubrik efter 35 § och nya 36–39 §, som följer:

2 kap.

Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer

6 §

Förbud mot osann eller vilseledande information

Osann eller vilseledande information kan gälla särskilt

2 a) varans hållbarhet, reparerbarhet och återvinningsbarhet samt andra egenskaper hos konsumtionsnyttigheten som hänför sig till miljö, samhälle och cirkulär ekonomi,

6 a §

Förbud mot marknadsföring av konsumtionsnyttigheter genom irrelevanta och icke-egenskapsbaserade aspekter

En konsumtionsnyttighet får inte marknadsföras med sådana aspekter som saknar betydelse och som inte baserar sig på egenskaperna hos konsumtionsnyttigheten, näringsidkaren eller näringsverksamheten, om påståendet är ägnat att leda till att konsumenten fattar ett köpbeslut eller något annat beslut i anslutning till konsumtionsnyttigheten som konsumenten inte skulle ha fattat utan ett sådant påstående.

6 b §

Förbjudna miljöpåståenden om framtida miljöprestanda

Vid marknadsföring eller i en kundrelation får inte användas ett miljöpåstående om framtida miljöprestanda utan tydliga, opartiska, allmänt tillgängliga och kontrollerbara åtaganden, om påståendet är ägnat att leda till att konsumenten fattar ett köpbeslut eller något annat beslut i anslutning till konsumtionsnyttigheten som konsumenten inte skulle ha fattat utan ett sådant påstående.

De åtaganden som avses i 1 mom. ska presenteras i en detaljerad och genomförbar genomförandeplan. Genomförandeplanen ska innehålla mål vars uppnående ska mätas under en viss period. Planen ska också innehålla en uppskattning av de resurser som behövs för att genomföra den och av andra omständigheter som är väsentliga med tanke på genomförandet av planen. Näringsidkaren ska se till att en oberoende extern expert regelbundet kontrollerar hur genomförandeplanen framskrider och att dennes slutsatser görs tillgängliga för konsumenterna.

I 1 mom. avses med *miljöpåstående* ett meddelande, en märkning eller någon annan information som presenteras vid marknadsföring eller i en kundrelation och som inte är obligatorisk och i vilken det anges eller ges intryck av att en konsumtionsnyttighet, en konsumtionsnyttighetskategori, ett varumärke eller en näringsidkare

- 1) har en positiv eller åtminstone mer positiv inverkan än tidigare på miljön,
- 2) är mindre skadlig för miljön än andra konsumtionsnyttigheter, konsumtionsnyttighetskategorier, varumärken eller näringsidkare, eller
- 3) inte har någon inverkan på miljön.

8 a §

Information innan ett avtal ingås

Utöver vad som föreskrivs om informationsskyldighet någon annanstans i lag, ska näringsidkaren i fråga om annan försäljning av konsumtionsnyttigheter än hem- och distansförsäljning innan ett avtal om konsumtionsnyttigheter ingås ge konsumenten följande information på ett klart och begripligt sätt, om den inte annars framgår av sammanhanget:

5 a) ett sådant harmoniserat meddelande om rättsligt ansvar för fel i fråga om varorna samt dess huvudsakliga delar som föreskrivs i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/1960 om utformningen av och innehållet i det harmoniserade meddelandet om den rättsliga garantin om avtalsenlighet (reklamationsrätt) och den harmoniserade märkningen för den kommersiella hållbarhetsgarantin, nedan *Europeiska kommissionens genomförandeförordning*,

5 b) vid behov uppgift om den garanti som tillverkaren har gett och genom vilken tillverkaren förbinder sig att utan extra kostnader svara för varans användbarhet eller andra egenskaper i mer än två år, uppgift om garantins varaktighet samt omnämnande om lagstadgat ansvar för fel med hjälp av en harmoniserad märkning antagen genom Europeiska kommissionens genomförandeförordning, om tillverkaren har gjort de uppgifter som avses i denna punkt tillgängliga för näringsidkaren,

6) ett omnämnande av att det finns ett lagstadgat ansvar för fel i fråga om digitalt innehåll och digitala tjänster,

6 a) vid behov uppgift om tillgången till tjänster efter köpslutet samt uppgift om annan garanti än den som avses i 5 b-punkten och om villkoren för garantin,

8) vid behov uppgift om funktionaliteten hos varor med digitala delar, digitalt innehåll och digitala tjänster, inklusive användning av tekniska skyddsåtgärder för dem, samt kompatibiliteten och driftskompatibiliteten för en sådan nyttighet enligt vad näringsidkaren känner till eller rimligen kan förväntas känna till,

9) den minimitid under vilken tillverkaren eller tjänsteleverantören tillhandahåller sådana avgiftsfria säkerhetsuppdateringar eller andra uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla en vara med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster i enlighet med kraven, om tillverkaren eller tjänsteleverantören har gjort informationen om minimitiden tillgänglig för näringsidkaren,

10) vid behov uppgift om det index som uttrycker möjligheterna att reparera varan och som baseras på harmoniserade krav som fastställts på unionsnivå (*reparerbarhetsindex*) eller, om varan inte har ett reparerbarhetsindex, uppgifter om tillgången till reparations- och underhållsanvisningar och reparationsbegränsningar

samt om tillgången till sådana reservdelar som är nödvändiga för att varan ska kunna upprätthållas i enlighet med kraven, liksom uppgift om de beräknade kostnaderna för dessa reservdelar och om beställningsförfarandena, om tillverkaren har gjort denna information tillgänglig för näringsidkaren.

I 1 mom. avses med *tillverkare* den som tillverkar en vara och den som importerar en vara till unionen samt den som uppger sig vara tillverkare genom att sätta sitt namn, varumärke eller annat eget kännetecken på varan.

8 f §

Skyldighet att informera om jämförelse av miljö- och samhällskonsekvenser

Om en näringsidkare tillhandahåller en tjänst genom vilken konsumtionsnyttigheter jämförs och konsumenten ges information om nyttigheternas hållbarhet, reparerbarhet eller återvinningsbarhet eller om andra miljömässiga, cirkulära eller samhällseliga egenskaper hos konsumtionsnyttigheterna eller leverantörerna av dem, ska konsumenten ges information om den jämförelsemetod som används, de nyttigheter som jämförs och deras leverantörer samt om åtgärderna för att hålla informationen uppdaterad.

15 a §

Påföljderna vid brott mot bestämmelserna om marknadsföring och förfaranden i kundrelationer

En näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar det förbud mot otillbörligt förfarande som avses i 1 § eller bestämmelserna i 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 d, 8 e, 8 f eller 9 § är skyldig att ersätta konsumenten den skada som detta orsakat. Likaså är näringsidkaren skyldig att ersätta skada som orsakats av att näringsidkaren uppsåtligen eller av oaktsamhet tillämpat ett sådant vilseledande eller aggressivt förfarande som avses i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 3 punkten.

19 a §

Påföljdsavgift för brott mot bestämmelserna om marknadsföring och förfaranden i kundrelationer

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot bestämmelserna i 1, 4–6, 6 a, 6 b, 7, 8, 8 a, 8 d, 8 e, 8 f, 9 och 10 §, 10 a § 1 mom., 11 och 12 § samt 14 § 1 mom. och mot de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020).

5 kap.

Köp av varor

12 §

Varans beskaffenhet

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska varan uppfylla följande allmänna krav:

4) den ska vara av den kvantitet och kvalitet och besitta den hållbarhet och reparerbarhet samt andra egenskaper som är normala för varor av samma typ och som köparen rimligen kan förvänta sig med hänsyn till varans karaktär och med beaktande av de uppgifter som har lämnats av eller på uppdrag av säljaren, tillverkaren eller andra personer i tidigare led i transaktionskedjan vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet.

18 §

Avhjälpan av fel

Köparen har rätt att enligt eget val kräva att säljaren avhjälper felet genom att antingen rätta till det eller leverera en felfri vara. Innan säljaren avhjälper felet ska säljaren informera köparen om dennes rätt att välja mellan antingen rättelse av felet eller leverans av en felfri vara. Om köparen kräver att felet avhjälps genom leverans av en felfri vara, kan säljaren på köparens uttryckliga begäran fullgöra sin skyldighet också genom att leverera en motsvarande reparerad vara till köparen. Säljaren är dock inte skyldig att avhjälpa felet på det sätt som köparen kräver eller över huvud taget, om det föreligger ett hinder som säljaren inte kan övervinna eller om det skulle medföra oskäliga kostnader för säljaren att avhjälpa felet. I sådana fall ska det

i synnerhet tas hänsyn till betydelsen av felet samt varans värde, i det fall att varan inte hade haft något fel, samt till huruvida rättelse kan ske på något annat sätt utan betydande olägenhet för köparen.

18 a §

Förfarande vid avhjälpande av fel

Avhjälpande av fel ska ske inom skälig tid efter det att köparen har informerat säljaren om felet och så att det inte leder till kostnader eller betydande olägenhet för köparen, med beaktande av varans natur och det ändamål för vilket köparen behövde varan. Om den vara som ska repareras till sin natur är sådan att köparna i allmänhet ska ha en sådan vara i permanent bruk eller om andra särdrag hos produktkategorin kräver det, får säljaren inte ta ut någon avgift för användningen av den ersättningsvara som ställts till köparens förfogande under reparationstiden.

31 a §

Reparation av varor i vissa fall

Bestämmelser om tillverkarens skyldighet att reparera en vara i vissa fall finns i 8 kap. 37 §.

6 kap.

Hemförsäljning och distansförsäljning

9 §

Information som ska lämnas innan ett avtal ingås

Innan ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal ingås ska konsumenten ges följande information:

9) villkor för betalning, leverans och annat fullgörande av avtal, inbegripet tillgången till miljövänliga leveransalternativ i förekommande fall, och vid behov praxis för reklamation,

13 a) ett harmoniserat meddelande om lagstadgat ansvar för fel i fråga om varorna samt dess huvudsakliga delar antaget genom Europeiska kommissionens genomförandeförordning,

13 b) vid behov uppgift om den garanti som tillverkaren har gett och genom vilken tillverkaren förbinder sig att utan extra kostnader svara för varans användbarhet eller andra egenskaper i mer än två år, uppgift om garantins varaktighet samt omnämmande om lagstadgat ansvar för fel med hjälp av en harmoniserad märkning antagen genom Europeiska kommissionens genomförandeförordning, om tillverkaren har gjort de uppgifter som avses i denna punkt tillgängliga för näringsidkaren,

14) ett omnämmande av att det finns ett lagstadgat ansvar för fel i fråga om digitalt innehåll och digitala tjänster,

15) vid behov ett omnämmande av kundservice, annan service efter köpet och information om andra garantier än de som avses i 13 b-punkten samt villkoren för dem,

20 a) den minimitid under vilken tillverkaren eller tjänsteleverantören tillhandahåller sådana avgiftsfria säkerhetsuppdateringar eller andra uppdateringar som är nödvändiga för att upprätthålla en vara med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster i enlighet med kraven, om tillverkaren eller tjänsteleverantören har gjort informationen om minimitiden tillgänglig för näringsidkaren,

20 b) vid behov uppgift om det index som uttrycker möjligheterna att reparera varan och som baseras på harmoniserade krav som fastställts på unionsnivå (*reparerbarhetsindex*) eller, om varan inte har ett reparerbarhetsindex, uppgifter om tillgången till reparations- och underhållsanvisningar och reparationsbegränsningar samt om tillgången till sådana reservdelar som är nödvändiga för att varan ska kunna upprätthållas i enlighet med kraven, liksom uppgift om de beräknade kostnaderna för dessa reservdelar och om beställningsförfarandena, om tillverkaren har gjort denna information tillgänglig för näringsidkaren.

12 §

Förhandsinformation vid distansförsäljning

Om konsumenten blir betalningsskyldig genom ett avtal som ingås elektroniskt, ska konsumenten informeras om de omständigheter som avses i 9 § 1 mom. 1, 6, 7, 13 b, 17 och 18 punkten på ett klart sätt och omedelbart innan konsumenten gör beställningen. Näringsidkaren ska också säkerställa att konsumenten uttryckligen godkänner den betalningsskyldighet som är förenad med beställningen.

8 kap.

Vissa konsumenttjänstavtal

23 §

Priset

Om näringsidkaren på konsumentens begäran har företagit förberedande undersökning för att utreda omfattningen av eller kostnaden för en tjänst, har näringsidkaren rätt att kräva betalning för de direkta kostnaderna för dessa förberedande åtgärder under förutsättning att konsumenten har informerats om kostnaderna innan åtgärden utfördes.

Särskilda bestämmelser som gäller näringsidkare som tillhandahåller reparationstjänster

36 §

Det europeiska formuläret för reparationsinformation

Om uppdragstagaren är en näringsidkare som tillhandahåller reparationstjänster för varor, kan denne kostnadsfritt och i varaktig form tillhandahålla beställaren ett standardiserat europeiskt formulär för reparationsinformation. Formuläret ska då lämnas till beställaren inom skälig tid från det att beställaren begärde att få det och innan beställaren blir bunden av ett avtal om tillhandahållande av reparationstjänster. På blanketten ska följande uppgifter ges på ett klart och begripligt sätt:

- 1) namnet på den näringsidkare som tillhandahåller reparationstjänsterna,
- 2) besöksadress där uppdragstagaren är etablerad, uppdragstagarens telefonnummer, e-postadress och, i förekommande fall, andra kommunikationsmedel online som gör det möjligt för beställaren att kontakta och kommunicera med uppdragstagaren på ett snabbt, effektivt och lättillgängligt sätt,
- 3) den vara som ska repareras,
- 4) felets natur och den typ av reparation som föreslås,
- 5) priset för reparationen eller, om priset rimligen inte kan beräknas i förväg, det sätt på vilket priset ska beräknas och den maximala kostnaden för reparationen,

- 6) den tid som behövs för att slutföra reparationen,
- 7) tillgången till tillfälliga ersättningsvaror under reparationstiden och eventuella kostnader för tillfälligt utbyte av varan för beställaren,
- 8) den plats där beställaren ska överlämna varan för reparation,
- 9) vid behov, tillgången till stödtjänster, såsom avlägsnande, installation och transport, som erbjuds av uppdragstagaren och specificerade eventuella kostnader för dessa tjänster för beställaren,
- 10) giltighetstiden för det europeiska formuläret för reparationsinformation,
- 11) vid behov ytterligare information.

Uppdragstagaren får inte ändra de reparationsvillkor som anges i det europeiska formuläret för reparationsinformation under en period av 30 kalenderdagar från den dag då formuläret lämnades till beställaren. Parterna får komma överens om en längre giltighetstid för det europeiska formuläret för reparationsinformation. Om beställaren inom giltighetstiden godtar de villkor som anges i det europeiska formuläret för reparationsinformation är uppdragstagaren skyldig att utföra reparationstjänsten på dessa villkor.

Bestämmelser om formulärets form och närmare innehåll utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Särskilda bestämmelser som gäller tillverkare av vissa varor

37 §

Tillverkarens reparationsskyldighet i vissa fall

Om det är fråga om en vara vars krav på reparerbarhet regleras i de rättsakter som anges bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828, nedan *direktivet om reparation av varor*, och varan har ett fel för vilket säljaren eller tillverkaren inte med stöd av denna lag och tillverkaren inte heller utifrån den garanti som tillverkaren gett är ansvarig för felet, är tillverkaren skyldig att på konsumentens begäran reparera varan i den omfattning som föreskrivs i rättsakterna i bilaga II till direktivet om reparation av varor. I sådana fall får tillverkaren vägra att reparera varan endast om det är omöjligt att reparera den.

Reparationsarbetet ska utföras inom skälig tid från det att tillverkaren fick varan i sin besittning eller tog emot den eller när konsumenten gjorde varan tillgänglig för tillverkaren. De avgifter som tas ut för reparationsarbetet och för användning av en ersättningsvara som eventuellt ställts till konsumentens förfogande under tiden för reparationen ska vara skäliga.

Om tillverkaren är etablerad utanför Europeiska unionen, tillämpas i stället för på tillverkaren denna paragraf

1) på tillverkarens auktoriserade representant enligt artikel 2.43 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter, om ändring av direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv 2009/125/EG, nedan *ekodesignförordningen*,

2) på den som har importerat varan till Europeiska unionen, om det inte finns någon auktoriserad representant,

3) på andra fysiska eller juridiska personer i leveranskedjan än tillverkaren eller den som importerat varan till Europeiska unionen (*distributören*), om det inte finns någon auktoriserad representant eller någon som har importerat varan till Europeiska unionens marknad.

[I denna paragraf avses med tillverkare en *tillverkare* enligt artikel 2.42 i ekodesignförordningen.]

38 §

Tillverkarens skyldighet att informera om reparationstjänster och vägledande priser

Tillverkaren eller vid behov en aktör som avses i 37 § 3 mom. ska hålla den allmänna informationen om sina reparationstjänster lättillgänglig för konsumenterna. Informationen ska vara klar och begriplig. Tillverkaren ska på sin webbplats tillgänglig för konsumenterna hålla information om de vägledande priser som vanligen tas ut för reparationer av varor.

Påföljder

39 §

Påföljderna vid brott mot vissa bestämmelser

Näringsidkare som bryter mot 36, 37 eller 38 § i detta kapitel får, om det med hänsyn till konsumentskyddet är behövt, förbjudas att fortsätta med ett sådant förfarande eller att upprepa det eller ett därmed jämförbart förfarande. Bestämmelser om meddelande av förbud och förenande av förbud med vite finns i 2 och 3 kap.

Denna lag träder i kraft den 20 .
På avtal som ingåtts och utfästelser som getts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till avfallslagen (646/2011) nya 9 b och 9 c § som följer:

9 b §

Tillhandahållande av reservdelar och verktyg till ett skäligt pris

Om tillverkaren tillhandahåller reservdelar och verktyg för varor som omfattas av de rättsakter som anges i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828, nedan direktivet om reparation av varor, ska reservdelar och verktyg tillhandahållas till ett skäligt pris som inte förhindrar reparation av varorna.

Med tillverkare avses en tillverkare enligt artikel 2.42 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1781 om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter, om ändring av direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv 2009/125/EG, nedan ekodesignförordningen.

9 c §

Förbjudna avtalsvillkor och förbjuden praxis

En tillverkare får inte använda sådana avtalsklausuler eller hårdvaru- eller programvarutekniker som hindrar reparation av varor som omfattas av de Europeiska unionens rättsakter som förtecknas i bilaga II till direktivet om reparation av varor, såvida det inte är motiverat att använda sådana avtalsklausuler eller hårdvaru- eller programvarutekniker för att skydda immateriella rättigheter eller av någon annan grundad anledning.

Tillverkaren får inte hindra oberoende reparatörer från att använda originalreservdelar eller begagnade reservdelar, kompatibla reservdelar och reservdelar som skapats genom 3D-printing om dessa reservdelar uppfyller kraven enligt lag, såsom krav på produktsäkerhet, och efterlever immateriella rättigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .
På avtal som ingåtts och utfästelser som getts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) 3 § 1 mom., 13 § 1 mom. 1 punkten och 16 § 1 mom. 1 punkten, av dem 13 § 1 mom. 1 punkten och 16 § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 694/2022, och
fogas till 2 § 3 mom. en ny 4 punkt som följer:

2 §

Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen

Behörig myndighet enligt samarbetsförordningen är enbart

3) Konkurrens- och konsumentverket till den del det övervakar efterlevnaden av artiklarna 17–20 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig,

4) Tillstånds- och tillsynsverket till den del det övervakar efterlevnaden av artikel 5.4 och 5.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1799 om gemensamma regler för att främja reparation av varor och om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiven (EU) 2019/771 och (EU) 2020/1828, nedan *direktivet om reparation av varor*, sådana den har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig.

3 §

Befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Konsumentombudsmannen, dataombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket, Konkurrens- och konsumentverket samt Tillstånds- och tillsynsverket har i denna lag föreskrivna befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, när de enligt 2 § 1 eller 3 mom. är behöriga myndigheter.

13 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen

Påföljdsavgift kan påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter följande bestämmelser, skyldigheter eller förbud i konsumentskyddslagen (38/1978):

1) bestämmelsen i 2 kap. 4 § om krav på identifierbar marknadsföring, förbudet enligt 2 kap. 5 § mot att medföra risk för förväxling, förbudet enligt 2 kap. 6 § mot osann eller vilseledande information, förbudet enligt 2 kap. 6 a § att marknadsföra konsumtionsnyttigheter genom irrelevanta och icke-egenskapsbaserade aspekter, förbudet enligt 2 kap. 6 b § att använda ett miljöpåstående om framtida miljöprestanda, förbudet enligt 2 kap. 7 § mot att utelämna väsentlig information, förbudet enligt 2 kap. 9 § mot aggressiva förfaranden, bestämmelsen i 2 kap. 10 § om leverans av konsumtionsnyttigheter utan beställning, skyldigheten enligt 2 kap. 10 a § 1 mom. att begära konsumentens uttryckliga samtycke till tilläggsavgifter, skyldigheten enligt 2 kap. 11 § att i ett meddelande om nedsatta priser på en vara ange det lägsta pris till vilket varan har marknadsförts före prissänkningen, skyldigheten enligt 2 kap. 12 § att vid marknadsföring lämna information om samerbjudanden och tilläggförmåner eller förbudet enligt 2 kap. 14 § 1 mom. mot att vid telefonkommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter som näringsidkaren har ingått anlita en tjänst som strider mot den bestämmelsen,

16 §

Påföljdsavgift för brott mot bestämmelser om lämnande av information

Påföljdsavgift kan påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter följande bestämmelser eller skyldigheter i konsumentskyddslagen:

1) informationskyldigheten enligt 2 kap. 8 § vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter, skyldigheten enligt 2 kap. 8 a § att ge information innan ett avtal ingås i fråga om annan försäljning än hem- och distansförsäljning, skyldigheten enligt 2 kap. 8 d § att tillhandahålla information om huvudparametrarna för sökresultat, skyldigheten enligt 2 kap. 8 e § att tillhandahålla information om konsumentrecensioner eller skyldigheten enligt 2 kap. 8 f § att informera om jämförelse av miljö- och samhällskonsekvenser,

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Asetusehdotukset

Valtioneuvoston asetus

kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 15 §:n nojalla:

1 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *kestävyyserkinnällä* vapaaehtoista kulutushyödykkeen, menetelmän, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskevaa merkintää, jonka tarkoituksena on edistää kulutushyödykkeen myyntiä erottamalla kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta muista kulutushyödykkeistä, menetelmistä, elinkeinonharjoittajista tai muusta elinkeinotoiminnasta;

2) *sertifiointijärjestelmällä* sellaista kolmannen osapuolen varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta täyttää tietyn kestävyysmerkinnän käytölle asetetut, julkisesti saatavilla olevat vaatimukset ja joka lisäksi täyttää seuraavat edellytykset:

a) järjestelmän ehdot ovat läpinäkyviä, oikeudenmukaisia ja syrjimättömiä, ja järjestelmä on kaikkien elinkeinonharjoittajien käytettävissä, jotka kykenevät noudattamaan sitä koskevia vaatimuksia;

b) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten laatija (*sertifiointijärjestelmän omistaja*) kuulee vaatimuksia laatiessaan asiantuntijoita ja sidosryhmiä;

c) järjestelmän ehdoissa määrätään menettelystä, mukaan lukien kestävyysmerkinnän peruuttamisesta tai sen käytön keskeyttämisestä, jos elinkeinonharjoittaja ei noudata kestävyysmerkinnän käytölle asetettuja vaatimuksia;

d) kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten noudattamista valvoo sertifiointijärjestelmän omistajaan nähden ulkopuolinen taho, jonka pätevyys sekä riippumattomuus niin järjestelmän omistajasta kuin merkintää käyttävästä elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai Euroopan unionin standardeihin ja menettelyihin; ja

e) vaatimusten noudattamista valvova taho toimii puolueettomasti;

3) *yleisellä ympäristöväittämällä* sellaista kestävyysmerkintään sisältymätöntä ja kirjallisesti tai suullisesti esitettyä ympäristöväittämää, jota ei täsmennetä selvästi ja helposti havaittavasti samassa viestintäväliseessä kuin missä kyseinen ympäristöväittäjä esitetään;

4) *tunnustetulla erinomaisella ympäristösuojelullisella tasolla* EU-ympäristömerkistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaista tasoa ja ETA-valtioissa virallisesti tunnustettujen kansallisten ja alueellisten EN ISO 14024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkijärjestelmien mukaista ympäristösuojelullista tasoa ja muun sovellettavan ETA-valtioiden oikeuden mukaista parasta ympäristösuojelullista tasoa.

2 §

Harhaanjohtava menettely

Seuraavia menettelytapoja markkinoinnissa ja asiakassuhteissa pidetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla harhaanjohtavina:

1) perätön väite, jonka mukaan elinkeinonharjoittaja on sitoutunut noudattamaan joitain käytännesääntöjä;

2) perätön väite, että viranomainen tai jokin muu taho on hyväksynyt elinkeinonharjoittajan noudattamat käytännesäännöt tai hänen tarjoamansa kulutushyödykkeet tai toiminnan taikka tällaisesta hyväksynnästä ilmoittaminen, vaikka elinkeinonharjoittaja ei noudata hyväksyntään liittyviä ehtoja;

3) luotettavuus- tai laatumerkinnän tai muun vastaavan merkinnän käyttäminen ilman siihen tarvittavaa lupaa;

4) sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet;

5) kehoitus ostaa kulutushyödykkeitä tiettyyn hintaan ilmoittamatta, että elinkeinonharjoittajalla on perusteltu syy uskoa, ettei hän ottaen huomioon hyödykkeen laatu ja hinta sekä myyninedistämistoimien laajuus kykene toimittamaan kyseisiä hyödykkeitä tarjottuun hintaan kohtuullista aikaa tai kohtuullista määrää;

6) kehotus ostaa jokin kulutushyödyke tiettyyn hintaan, jos elinkeinonharjoittaja sen jälkeen esittelee kyseisestä hyödykkeestä viallisen kappaleen taikka kieltäytyy näyttämästä hyödykettä kuluttajille, ottamasta vastaan siitä tilauksia tai toimittamasta sitä kohtuullisessa ajassa tarkoituksenaan edistää jonkin toisen kulutushyödykkeen myyntiä;

7) perätön väite, että kulutushyödyke on tarjolla vain hyvin rajoitetun ajan tai tietyillä ehdoilla vain hyvin rajoitetun ajan, jotta kuluttaja tekisi ostopäätöksen välittömästi;

8) sitoutuminen asiakastuen antamiseen käyttäen jotain muuta kuin elinkeinonharjoittajan sijaintivaltion virallista kieltä, ellei kuluttajalle selkeästi ilmoiteta ennen sopimuksen tekemistä, ettei tukea sopimussuhteen aikana tarjota kyseisellä kielellä;

9) perättömän vaikutelman antaminen siitä, että asiakastuki on saatavilla myös muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa kulutushyödyke myydään;

10) perätön ilmoitus tai sellaisen perättömän vaikutelman antaminen, että kulutushyödyke voidaan myydä laillisesti;

11) kuluttajalle lain mukaan kuuluvien oikeuksien esittäminen osana elinkeinonharjoittajan tarjousta;

12) sellaisten vaatimusten esittäminen elinkeinonharjoittajan tarjouksen ominaisena piirteenä, jotka on laissa asetettu kaikille kyseiseen tuoteluokkaan kuuluville kulutushyödykkeille unionin markkinoilla;

13) perätön väite sen riskin luonteesta ja laajuudesta, joka kuluttajan tai hänen läheistensä turvallisuuteen voi kohdistua, jollei hän osta kulutushyödykettä;

14) tietyn valmistajan tuotetta muistuttavan kulutushyödykkeen markkinointi harhaanjohtaen kuluttaja uskomaan, että kulutushyödyke on kyseisen valmistajan tekemä;

15) sellaisen pyramidimyyntijärjestelmän luominen, käyttäminen tai edistäminen, jossa kuluttajalla on tekemänsä suorituksen vastikkeena mahdollisuus saada korvausta etupäässä siitä, että hän saa muita kuluttajia liittymään järjestelmään eikä siitä, että hän myy kulutushyödykkeitä;

16) perätön väite loppuunmyynnistä tai muuttomyynnistä;

17) väite, että kulutushyödyke voi helpottaa rahapelissä voittamista;

18) perätön väite, että kulutushyödyke voi parantaa sairauksia, toimintahäiriöitä tai epämuodostumia;

19) virheellisen tiedon antaminen markkinatilanteesta tai mahdollisuudesta löytää kulutushyödyke muualta, jotta kuluttaja ostaisi hyödykkeen tavanomaista epäedullisimmilla ehdoilla;

20) perätön väite markkinointikilpailusta tai palkinnosta;

21) kulutushyödykkeen luonnehtiminen sanalla ilmainen tai maksuton taikka muulla vastaavalla tavalla, jos kuluttajan on maksettava muuta kuin markkinointiin vastaamisesta, kulutushyödykkeen noutamisesta tai sen toimittamisesta aiheutuvat välttämättömät kulut;

22) laskun tai muun maksukehotuksen sisällyttäminen markkinointiaineistoon siten, että kuluttajalle syntyy väärä käsitys, että hän on jo tilannut kulutushyödykkeen;

23) sellaisen kuvan antaminen, että elinkeinonharjoittaja ei harjoita elinkeinoaan vaan on kuluttaja;

24) tiedotusvälineen toimituksellisen sisällön käyttäminen kulutushyödykkeen myynnin edistämiseen siten, että elinkeinonharjoittaja on maksanut myynninedistämisen, mutta siitä ei ilmoiteta selvästi sisällössä tai kuluttajalle selkeästi tunnistettavin kuvin tai äänin;

25) hakutulosten antaminen kuluttajan verkossa tekemään hakukyselyyn ilman, että kuluttajalle selvästi ilmoitetaan maksetusta mainonnasta tai maksusta, jonka nimenomaisena tarkoituksena on kulutushyödykkeiden asettaminen järjestyksessä korkeammalle hakutuloksissa;

26) tapahtumalippujen jälleenmyynti kuluttajille, jos elinkeinonharjoittaja on hankkinut liput käyttäen automaattisia keinoja, joilla kierretään yksittäisen henkilön ostamien lippujen määrälle asetettua rajoitusta tai lippujen ostamiseen sovellettavia muita sääntöjä;

27) ilmoitus, jonka mukaan tuotearvostelut ovat kuluttajilta, jotka ovat tosiasiallisesti käyttäneet kulutushyödykettä tai ostaneet sen, ilman, että on toteutettu kohtuullisia ja oikeasuhteisia toimia sen tarkistamiseksi, että arvostelut ovat peräisin tällaisilta kuluttajilta;

28) tekaistujen kuluttaja-arvostelujen tai suosittelujen esittäminen tai tämän antaminen toimeksi muulle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle taikka kuluttaja-arvostelujen tai sosiaalisen median suosittelujen vääristeleminen kulutushyödykkeiden myynnin edistämiseksi;

29) yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa;

30) ympäristöväittämän esittäminen koko kulutushyödykkeestä tai elinkeinonharjoittajan koko yrityksestä, jos väittämä koskee vain kulutushyödykkeen tiettyä osaa tai elinkeinonharjoittajan yrityksen tiettyä toimintaa;

31) väitteen esittäminen siitä, että kulutushyödykkeellä on neutraali, tavanomaista vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön, jos väite perustuu kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin;

32) tiedon antamatta jättäminen kuluttajalle siitä, että ohjelmistopäivitys vaikuttaa kielteisesti digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran toimintaan taikka digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen käyttöön;

33) ohjelmistopäivityksen esittäminen välttämättömänä, jos se ainoastaan parantaa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun toiminnallisia ominaisuuksia;

34) sellaisen tavaran markkinointi, jonka kestävyyttä on rajoitettu, jos tieto tällaisesta kestävyyttä rajoittavasta ominaisuudesta ja sen vaikutuksista tavaran kestävyteen on elinkeinonharjoittajan saatavilla;

35) perätön väite, jonka mukaan tavanomaisissa käyttöolosuhteissa tavara kestää tietyn käyttöajan tai -asteen;

36) tavaran esittäminen korjauskelpoisena, vaikka se ei ole korjattavissa;

37) kuluttajan kehottaminen korvaamaan tavaran kuluvat osat tai hankkimaan niitä lisää aikaisemmin kuin teknisistä syistä on välttämätöntä;

38) tiedon antamatta jättäminen siitä, että tavaran toimivuus heikkenee, kun käytetään kuluvia osia, varaosia tai tarvikkeita, joita alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut, tai perätön väite, että tällaista heikkenemistä tapahtuisi.

3 §

Aggressiivinen menettely

Seuraavia menettelytapoja markkinoinnissa ja asiakassuhteissa pidetään kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla aggressiivisinä:

1) sellaisen vaikutelman antaminen, ettei kuluttaja voi poistua ennen kuin hän on tehnyt sopimuksen;

2) laiminlyönti noudattaa kuluttajan kehotusta poistua tämän kodista tai kieltoa olla palaamatta takaisin tämän kotiin;

3) sinnikkäät ja ei-toivotut myyntiyhteydenotot puhelimitse, telekopiolaitteella, sähköpostitse tai muulla etäviestimellä;

4) mainokseen sisällytetty lapsiin kohdistuva suora kehoitus ostaa kulutushyödyke tai suostutella vanhempi tai muu aikuinen ostamaan mainostettu hyödyke heille;

5) kuluttajalle annettu selkeä ilmoitus siitä, että elinkeinonharjoittajan työpaikka tai toimeentulo on vaarassa, jos kuluttaja ei osta kulutushyödykettä;

6) väärän vaikutelman antaminen siitä, että kuluttaja on voittanut, voittaa tai tietyllä tavalla toimiessaan voittaa jotain, vaikka palkintoa tai etua ei ole taikka sen saaminen edellyttää kuluttajalta rahasuoritusta tai kustannuksia aiheuttavaa toimenpidettä;

7) vaatimus, että kuluttajan, joka haluaa tehdä korvaushakemuksen vakuutuksen perusteella, on esitettävä asiakirjoja, joita ei kohtuudella voida pitää korvaushakemuksen hyväksyttävyyden kannalta olennaisina, tai järjestelmällinen vastaamatta jättäminen asiaan liittyvään kirjeenvaihtoon, jotta kuluttaja jättäisi käyttämättä hänelle sopimuksen perusteella kuuluvia oikeuksia.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä asetuksella kumotaan valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettu valtioneuvoston asetus (601/2008).

Oikeusministeriön asetus

kuluttajansuojalain 8 luvussa tarkoitetusta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 8 luvun 36 §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa xx/xxxx:

1 §

Korjauspalveluiden tarjoaja voi halutessaan antaa kuluttajansuojalain (38/1978) 8 luvun 36 §:n 1 kohdassa tarkoitetut tiedot liitteessä I olevan eurooppalaisen korjaustietolomakkeen mallin mukaisesti.

Jos korjauspalveluiden tarjoaja on toimittanut kuluttajalle eurooppalaisen korjaustietolomakkeen oikein täytettynä, hänen katsotaan täyttäneen kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a §:n 1 momentin 1–5 kohdan ja 6 luvun 9 §:n 1–9 kohdan, palvelujen tarjoamisesta annetun lain (1166/2009) 7 §:n 1–2 ja 10–11 kohdan ja 8 §:n 1 kohdan sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 176 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiset tiedonantovelvollisuutensa.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan xx päivänä xxkuuta 2026.

Liite 1. Eurooppalainen korjaustietolomake

I osa. Korjauspalvelun tarjoavan korjaajan henkilöllisyys ja yhteystiedot

Korjaaja	[Elinkeinonharjoittajan nimi]
Osoite	[Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Puhelinnumero	
Sähköpostiosoite	
Korjaajan mahdollisesti tarjoamat muut verkkoviestintävälineet, joiden avulla kuluttaja voi ottaa yhteyttä korjaajaan ja viestiä tämän kanssa nopeasti ja tehokkaasti	

II osa. Korjauspalvelua koskevat tiedot

Korjattava tavara	[Tavaran tunnistetiedot]
Vian luonne	[Vian kuvaus]
Ehdotettu korjaustapa	[Millä tavoin vika korjataan]
Korjaamisen hinta tai, jos sitä ei voida laskea, käytettävä laskentamenetelmä ja korjaamisen enimmäishinta	[Tällä tarkoitetaan korjauspalvelun kokonaishintaa tai, jos sitä ei voida ilmoittaa, hinnan laskemisessa käytettävää menetelmää ja korjauspalvelun enimmäishintaa euroina]
Korjaamiseen tarvittava aika	[Aika, jonka kuluessa korjaaja sitoutuu suorittamaan palvelun, päivinä]
Tilapäisten korvaavien tavaroiden saatavuus	[Tilapäisellä korvaavalla tavaralla tarkoitetaan sitä, että kuluttaja saa vastaavan tavarankäyttöön korjaamisen ajaksi, eli korjaaja merkitsee kohtaan "Kyllä" tai "Ei"]

Korjattava tavara	[Tavaran tunnistetiedot]
Jos lisäpalveluja on saatavilla, niiden kustannukset	[euroina]
Tavaroiden luovutuspaikka	[Paikka, jossa kuluttaja luovuttaa tavaran korjattavaksi]
Tarvittaessa lisäpalvelujen saatavuus	[Ilmoitetaan mahdolliset tarjottavat lisäpalvelut, kuten poistaminen, asentaminen ja kuljetus, sekä niiden laajuus. Jos kyseistä korjausta varten ei tarjota lisäpalvelua, merkitään "Ei ole"]
Jos lisäpalveluja on saatavilla, niiden kustannukset	[euroina kutakin tarjottua palvelua kohden]
Eurooppalaisen korjaustietolomakkeen ehtojen voimassaoloaika	[Voimassaoloaika vähintään 30 päivää]
Mahdollisesti tarvittavat lisätiedot	

Hakasulkeissa olevat maininnat ovat selityksiä korjaajalle, ja ne on korvattava vastaavilla tiedoilla.

Förslag till förordningar

Statsrådets förordning

om otillbörligt förfarande från konsumentsynpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning av justitieministeriet, föreskrivs med stöd av 2 kap. 15 § i konsumentskyddslagen (38/1978):

1 §

Definitioner

I denna förordning avses med

- 1) *hållbarhetsmärkning* en frivillig märkning av en konsumtionsnyttighet, en metod eller en näringsidkares eller näringsverksamhets miljöegenskaper eller samhällseliga egenskaper som syftar till att främja försäljningen av en konsumtionsnyttighet genom att särskilja konsumtionsnyttigheten, metoden, näringsidkaren eller näringsverksamheten från andra konsumtionsnyttigheter, metoder eller näringsidkare eller annan näringsverksamhet,
- 2) *certifieringssystem* ett sådant kontrollsystem från tredje part som intygar att en konsumtionsnyttighet, metod, näringsidkare eller näringsverksamhet uppfyller de allmänt tillgängliga krav som ställs på användningen av en viss hållbarhetsmärkning och som dessutom uppfyller följande kriterier:
 - a) kraven för systemet är transparenta, rättvisa och icke-diskriminerande och systemet är tillgängligt för samtliga näringsidkare som kan uppfylla systemets krav,
 - b) den som utarbetar kraven för användning av hållbarhetsmärkningen (*certifieringssystemets ägare*) ska samråda med experter och berörda parter när kraven utarbetas,
 - c) i kraven för systemet fastställs ett förfarande, inbegripet återkallande eller tillfälligt inställande av hållbarhetsmärkningen, för situationer när näringsidkaren inte uppfyller kraven för användning av hållbarhetsmärkningen,
 - d) iakttagandet av de krav som ställs på användningen av hållbarhetsmärkningen övervakas av en i förhållande till certifieringssystemets ägare utomstående aktör vars kompetens och oberoende i förhållande till både systemets ägare och den näringsidkare som använder märkningen grundar sig på standarder och förfaranden på internationell nivå, unionsnivå eller nationell nivå, och
 - e) den aktör som utövar tillsyn över efterlevnaden av kraven agerar opartiskt,

3) *allmänt miljöpåstående* ett miljöpåstående som inte ingår i en hållbarhetsmärkning och som läggs fram i skriftlig form eller muntligen och som inte tydligt och väl synligt specificeras på samma kommunikationsmedium som miljöpåståendet anges,

4) *erkänd utmärkt miljöprestanda* miljöprestanda som uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 om ett EU-miljömärke eller i nationella eller regionala EN ISO 14024 typ I miljömärkesprogram som är officiellt erkända i EES-medlemsstaterna eller enligt högsta miljöprestanda i enlighet med annan tillämplig lagstiftning i EES-stater.

2 §

Vilseledande förfaranden

Följande förfaranden vid marknadsföring och i kundrelationer ska betraktas som otillbörliga enligt 2 kap. 3 § i konsumentskyddslagen (38/1978) och som vilseledande enligt 2 kap. 6 och 7 § i den lagen:

- 1) att oriktigt ange att näringsidkaren har åtagit sig att följa en uppförandekod,
- 2) att oriktigt ange att en myndighet eller något annat organ har godkänt en uppförandekod som näringsidkaren följer eller konsumtionsnyttigheter som näringsidkaren saluför eller näringsidkarens verksamhet eller att uppge sådant godkännande utan att näringsidkaren iakttar villkoren för godkännandet,
- 3) att använda förtroendemärkning, kvalitetsmärkning eller motsvarande märkning utan nödvändigt tillstånd,
- 4) att uppvisa en hållbarhetsmärkning som inte grundas på ett certifieringssystem eller som inte fastställts av myndigheter,
- 5) att erbjuda konsumtionsnyttigheter till ett angivet pris utan att uppge att näringsidkaren har rimliga skäl att tro att dessa inte kommer att kunna levereras till det angivna priset inom en tid och i en sådan mängd som är rimligt med beaktande av nyttighetens kvalitet och pris samt omfattningen av de säljfrämjande åtgärderna,
- 6) att erbjuda konsumtionsnyttigheter till ett angivet pris, om näringsidkaren därefter, i avsikt att försöka sälja en annan produkt, förevisar ett defekt exemplar av den eller vägrar att visa konsumenten nyttigheten i fråga eller vägrar ta emot en beställning eller leverera den inom rimlig tid,
- 7) att oriktigt ange att en konsumtionsnyttighet kommer att vara tillgänglig enbart under en mycket begränsad tid eller enbart på särskilda villkor under en mycket begränsad tid för att få konsumenten att fatta ett omedelbart köpbeslut,
- 8) att på ett språk som inte är officiellt språk i det land där näringsidkaren har sitt säte åta sig att lämna kundstöd till konsumenten, om inte konsumenten innan ett avtal ingås underrättas om att stödet under avtalstiden inte kommer att ges på det språket,

- 9) att oriktigt skapa intryck av att kundstöd finns att tillgå också i en annan medlemsstat än den där konsumtionsnyttigheten säljs,
- 10) att oriktigt ange eller på annat sätt skapa ett oriktigt intryck av att det är lagligt att sälja en konsumtionsnyttighet,
- 11) att framställa konsumenters lagliga rättigheter som en del av näringsidkarens erbjudande,
- 12) att framställa krav som enligt lag gäller för samtliga konsumtionsnyttigheter inom den relevanta produktkategorin på unionsmarknaden som utmärkande för näringsidkarens erbjudande,
- 13) att göra ett oriktigt påstående om arten och omfattningen av den risk som konsumenten kan utsätta sig själv eller sina närstående för om han eller hon inte köper konsumtionsnyttigheten,
- 14) att marknadsföra en konsumtionsnyttighet som liknar en produkt av en annan tillverkare på ett sätt som leder konsumenten att tro att konsumtionsnyttigheten är gjord av tillverkaren i fråga,
- 15) att inrätta, driva eller göra reklam för pyramidspel där konsumenten som vederlag för sin prestation har möjlighet att få ersättning främst för att han eller hon värvar andra konsumenter till spelet och inte för försäljning av konsumtionsnyttigheter,
- 16) att oriktigt påstå att det är fråga om en slutförsäljning eller en flyttförsäljning,
- 17) att påstå att en konsumtionsnyttighet kan underlätta vinst i hasardspel,
- 18) att oriktigt påstå att en konsumtionsnyttighet förmår bota sjukdomar, nedsatt funktionsförmåga eller medfödda funktionsnedsättningar,
- 19) att lämna oriktig information om marknadsvillkor eller möjligheten att hitta konsumtionsnyttigheten annanstans för att förmå konsumenten att köpa nyttigheten på mindre fördelaktiga villkor än normalt,
- 20) att oriktigt påstå att tävlingar ordnas eller att priser delas ut,
- 21) att beskriva en konsumtionsnyttighet med orden gratis, utan avgift eller liknande, om konsumenten måste betala annat än de nödvändiga kostnaderna för att konsumenten svarar på marknadsföringen eller avhämtar en konsumtionsnyttighet eller att nyttigheten levereras till konsumenten,
- 22) att i marknadsföringsmaterialet inkludera faktura eller annan betalningsuppsmaning som ger konsumenten intryck av att han eller hon redan har beställt konsumtionsnyttigheten,
- 23) att skapa intryck av att näringsidkaren inte bedriver sin näringsverksamhet utan uppträder som konsument,
- 24) att använda redaktionellt material i medierna för att främja försäljningen av en konsumtionsnyttighet om näringsidkaren har betalat för det säljfrämjande materialet och detta inte uppges i innehållet eller genom bilder eller ljud som tydligt kan identifieras av konsumenten,

25) att tillhandahålla sökresultat som svar på en konsumentens sökning på internet utan att konsumenten tydligt informeras om att det är fråga om betald reklam eller då betalning skett specifikt för att uppnå en högre ranking av konsumtionsnyttigheter i sökresultaten,

26) att återförsälja evenemangsbiljetter till konsumenter, om näringsidkaren har köpt biljetterna genom användning av automatiska medel för att kringgå eventuella begränsningar av antalet biljetter som en person kan köpa eller andra regler som är tillämpliga på biljettköp,

27) att uppge att recensioner av en produkt har lagts ut av konsumenter som faktiskt har använt eller köpt konsumtionsnyttigheten utan att vidta rimliga och proportionerliga åtgärder för att säkerställa att recensionerna härrör från sådana konsumenter,

28) att lägga ut eller ge en annan juridisk eller fysisk person i uppdrag att lägga ut falska konsumentrecensioner eller konsumentrekommendationer, eller ge en vilseledande bild av konsumentrecensioner eller konsumentrekommendationer på sociala medier för att göra reklam för produkter,

29) att göra ett allmänt miljöpåstående utan att näringsidkaren kan styrka erkänd utmärkt miljöprestanda som är relevant för påståendet,

30) att göra ett miljöpåstående om hela konsumtionsnyttigheten eller näringsidkarens hela affärsverksamhet när det faktiskt hänför sig bara till vissa aspekter av konsumtionsnyttigheten eller en specifik del av näringsidkarens affärsverksamhet,

31) att påstå att en konsumtionsnyttighet har en neutral, minskad eller positiv inverkan på miljön, om invändningen grundar sig på kompensation av växthusgasutsläpp,

32) att undanhålla konsumenten information om att en programvaruuppdatering kommer att inverka negativt på funktionen hos en vara med digitala delar eller användningen av digitalt innehåll eller digitala tjänster,

33) att framställa en programuppdatering som nödvändig när den bara förbättrar funktionaliteten hos en vara med digitala delar eller ett digitalt innehåll eller en digital tjänst,

34) att marknadsföra en vara vars hållbarhet har begränsats, om näringsidkaren har tillgång till information om en sådan hållbarhetsbegränsande egenskap och dess inverkan på varans hållbarhet,

35) att oriktigt påstå att en vara under normala användningsförhållanden har en viss hållbarhet i fråga om användningstid eller användningsintensitet,

36) att framställa det som att en vara går att reparera när så inte är fallet,

37) att förmå konsumenten att byta ut eller fylla på förbrukningsvaror för en vara tidigare än vad som är nödvändigt av tekniska skäl,

38) att undanhålla information om en varas bristfälliga funktionalitet vid användning av förbrukningsvaror, reservdelar eller tillbehör som inte tillhandahålls av den ursprungliga tillverkaren, eller oriktigt påstå att sådana brister kommer att uppstå.

3 §

Aggressiva förfaranden

Följande förfaranden ska betraktas som otillbörliga enligt 2 kap. 3 § i konsumentskyddslagen och som aggressiva enligt 2 kap. 9 § i den lagen:

- 1) att ge intryck av att konsumenten inte kan lämna platsen innan han eller hon har ingått ett avtal,
- 2) att ignorera konsumentens anmodan att lämna hans eller hennes hem, eller ignorera hans eller hennes förbud att komma tillbaka,
- 3) att ta upprepade och oönskade försäljningskontakter per telefon, fax, e-post eller annat medel för distanskommunikation,
- 4) att i en annons direkt uppmana barn att köpa en konsumtionsnyttighet eller att övertala en förälder eller någon annan vuxen att köpa utannonserade nyttigheter åt dem,
- 5) att tydligt informera konsumenten om att näringsidkarens arbete eller försörjning står på spel om konsumenten inte köper konsumtionsnyttigheten,
- 6) att oriktigt skapa intryck av att konsumenten har vunnit, kommer att vinna eller genom att utföra en särskild handling vinner ett pris eller en förmån trots att det inte finns något pris eller någon förmån eller det förutsätts att konsumenten betalar pengar eller ådrar sig en kostnad för att få priset eller förmånen,
- 7) att kräva att en konsument som gör anspråk på ersättning från en försäkring lägger fram dokument som inte rimligen kan anses relevanta för huruvida anspråket är giltigt, eller systematiskt underlåta att svara på relevant korrespondens i ärendet, om detta sker i syfte att förmå konsumenten att avstå från att utöva sina avtalsenliga rättigheter.

4 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Genom denna förordning upphävs statsrådets förordning om otillbörligt förfarande från konsumentsynpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer (601/2008).

Justitieministeriets förordning

om det i 8 kap. i konsumentskyddslagen avsedda europeiska formuläret för reparationsinformation

I enlighet med justitieministeriets beslut föreskrivs med stöd av 8 kap. 36 § 3 mom. i konsumentskyddslagen (38/1978), sådant momentet lyder i lag xx/xxxx:

1 §

Leverantörer av reparationstjänster kan, om de så önskar, lämna den information som avses i 8 kap. 36 § 1 punkten i konsumentskyddslagen (38/1978) i enlighet med modellen för det europeiska formuläret för reparationsinformation i bilaga 1.

Om leverantören av reparationstjänster har lämnat det europeiska formuläret för reparationsinformation till konsumenten korrekt ifyllt, anses leverantören ha fullgjort sin informationsskyldighet enligt 2 kap. 8 a § 1 mom. 1–5 punkten och 6 kap. 9 § 1–9 punkten i konsumentskyddslagen, 7 § 1–2 och 10–11 punkten och 8 § 1 punkten i lagen om tillhandahållande av tjänster (1166/2009) samt 176 § 1 mom. 1 punkten i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

2 §

Denna förordning träder i kraft den xx xxx 2026.

Bilaga 1. Europeiskt formulär för reparationsinformation

Del I. Identitet och kontaktuppgifter för den reparatör som tillhandahåller reparationstjänsten

Reparatör	[Näringsidkarens namn]
Adress	[Besöksadress som konsumenten ska använda]
Telefonnummer	
E-postadress	
Andra kommunikationsmedel online som gör det möjligt för konsumenten att snabbt och effektivt kontakta och kommunicera med reparatören, om sådana tillhandahålls av reparatören.	

Del II. Information om reparationstjänsten

Vara som ska repareras	[Identifiering av varan]
Felets natur	[Beskrivning av felet]
Typ av reparation som föreslås	[Vilka typer av åtgärder kommer att vidtas för att reparera felet]
Pris för reparation eller, om det inte går att beräkna, tillämplig beräkningsmetod och maximipris för reparationen	[Detta avser det totala beloppet eller, om detta inte är möjligt, beräkningsmetoden och pristaket för reparationstjänsten i euro]
Tid för att slutföra reparationen	[Tid i antal dagar då reparatören åtar sig att utföra tjänsten]
Tillgång till tillfällig ersättningsvara	[Med tillfällig ersättningsvara förstås att konsumenten kommer att få en likvärdig vara för användning under reparationstiden, reparatören ska ange "Ja" eller "Nej".]

Vara som ska repareras	[Identifiering av varan]
Om ja, ange i förekommande fall motsvarande kostnader	[i euro]
Plats för överlämnande av varorna	[Den plats där konsumenten ska överlämna varan för reparation]
I förekommande fall, tillgången till stödtjänster	[Ange om och i vilken mån stödtjänster som flyttning, installation och transport erbjuds, eller "Inga" om ingen stödtjänst erbjuds för den berörda reparationen]
Om ja, ange i förekommande fall motsvarande kostnader	[i euro, per erbjuden tjänst]
Giltighetstiden för villkoren enligt det europeiska formuläret för reparationsinformation	[Giltighetstid på minst 30 dagar]
I förekommande fall, ytterligare information	

Texten inom hakparentes utgör förklarande information till reparatören och måste ersättas med motsvarande uppgifter.

Valtioneuvoston asetuksen perustelumuistiolounnos

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuus

Eduskunta hyväksyi X päivänä [-]kuuta 2026 lain kuluttajansuojalain muuttamisesta (X/2026) ja lain kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta (X/2026). Laeilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/825 direktiivien 2005/29/EY ja 2011/83/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä parantamalla suojaa sopimattomilta menettelyiltä ja parantamalla tiedottamista (jäljempänä *vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi*). Lait on vahvistettu X päivänä [-]kuuta 2026.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivillä on muutettu sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevaa direktiiviä 2005/29/EY. Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpano edellyttää edellä mainittujen lakien lisäksi muutoksia kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen (601/2008). Muutokset ovat siinä määrin merkittäviä, että tarkoituksenmukaisena pidetään asetuksen uudistamista kokonaisuudessaan.

Asetuksenantovaltuudesta säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 15 §:n 3 kohdassa, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan parlamentin ja neuvoston sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2005/29/EY liitteen I panemiseksi täytäntöön.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotusta on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä. Työryhmän tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin sekä tavaroiden korjaamisdirektiivin (EU) 2024/1799 täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä sekä muista toimista, esimerkiksi eurooppalaiseen verkkoalustaan ja sitä varten nimettävään kansalliseen yhteyspisteeseen liittyen.

[Asetusehdotus ja asetuksen perustelumuistio ovat olleet työryhmän mietinnön liitteenä. Asetusehdotus ja perustelumuistio ovat olleet siten lausuttavina työryhmän mietinnön yhteydessä xx.-xx.xx.2025.]

[Asetusehdotus on tarkistettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.]

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Valtioneuvoston asetuksessa kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa säädetään niistä menettelyistä, joita pidetään kaikissa tapauksissa harhaanjohtavina tai aggressiivisina ja siten kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina. Voimassa olevan asetuksen 1 §:ssä säädetään harhaanjohtavasta menettelystä ja 2 §:ssä säädetään aggressiivisesta menettelystä. Asetuksessa mainitut menettelyt ovat aina kiellettyjä ilman erityistä kokonaisarviointia.

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa vastaisi muilta osin nykyistä asetusta, mutta uuden asetuksen myötä voimassa olevaan 1 §:ään, jossa säädetään harhaanjohtavista menettelyistä, lisättäisiin useita uusia kohtia. Näihin kohtiin sisältyy uusia käsitteitä, joiden määrittelemistä asetuksessa pidetään tarpeellisenä.

Määritelmien lisäämiseksi asetuksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksen 1 § sisältäisi määritelmät, 2 § harhaanjohtavat menettelyt ja 3 § aggressiiviset menettelyt. Muutosten laajuus huomioon ottaen nykyinen asetus ehdotetaan uudistettavaksi kokonaisuudessaan.

4 Pääasialliset vaikutukset

[Pääasialliset vaikutukset on kuvattu työryhmämietinnössä.]

5 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Määritelmät. Pykälä sisältäisi eräitä asetuksen 2 §:n kannalta merkityksellisiä määritelmiä.

Pykälän *1 kohta* sisältäisi kestävyysmerkinnän määritelmän, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uusi q alakohta.

Kestävyysmerkinnällä tarkoitettaisiin määritelmän mukaan sellaista kulutushyödykkeen, menetelmän, elinkeinonharjoittajan tai elinkeinotoiminnan ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia koskevaa merkintää, jonka tarkoituksena on edistää kulutushyödykkeen myyntiä erottamalla kulutushyödykke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta muista kulutushyödykkeistä, menetelmistä, elinkeinonharjoittajista tai muusta elinkeinotoiminnasta.

Lisäedellytyksenä määritelmän täyttymiselle olisi, että merkintä on vapaaehtoinen. Määritelmä ei siis kattaisi merkintöjä, joiden esittäminen on pakollista kansallisen tai unionin lainsäädännön nojalla. Tällä perusteella määritelmän ulkopuolelle jäisivät esimerkiksi eräiden kertakäyttömuovituotteiden merkinnät, joista säädetään eräistä muovituotteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1318/2022), sekä energiamerkinnät, joista säädetään tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetussa laissa (1005/2008).

Menetelmällä tarkoitettaisiin esimerkiksi hyödykkeen valmistusprosessia. Viittauksella sekä elinkeinonharjoittajaan että elinkeinotoimintaan direktiivissä käytetyn termin ”yritys” sijaan selvennettäisiin, että kyse voisi olla paitsi elinkeinonharjoittajasta itsestään myös tämän liiketoiminnasta tietyllä toimialalla. Kestävyysmerkintä voisi siten viitata esimerkiksi elinkeinonharjoittajan sitoumukseen noudattaa ympäristöä, yhteiskuntaa ja hyvää hallintotapaa koskevia periaatteita eli niin sanottuja ESG-periaatteita.

Jotta kestävyysmerkintä kuuluisi määritelmän piiriin, sen tulisi koskea ympäristöominaisuuksia tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia taikka molempia samanaikaisesti. Yhteiskunnallisilla ominaisuuksilla viitataan esimerkiksi käytettyjen työolojen laatuun ja oikeudenmukaisuuteen sekä eettisiin sitoumuksiin, kuten eläinten hyvinvoinnin huomioimiseen.

Hyödykkeen alkuperää ja tuotesisältöä koskevilla merkinnöillä voidaan pyrkiä viestimään myös hyödykkeen ympäristö- tai yhteiskunnallisia ominaisuuksia. Tästä huolimatta yksinomaan hyödykkeen kotimaisuuden ilmaisevaa merkintää ei olisi

pidettävä määritelmän mukaisena kestävyysmerkintänä, ja sama koskee lähtökohtaisesti myös yksinomaan hyödykkeen tuotesisältöä ilmaisevia merkintöjä, kuten merkintää ”gluteeniton”.

Vaikka kestävyysmerkinnän määritelmä on laaja, tosiasiallisesti sitä rajaa jossain määrin asetuksen 2 §:ään sisältyvä edellytys siitä, että kestävyysmerkinnän tulee perustua sertifiointijärjestelmään tai olla viranomaisen vahvistama. Vaatimus merkitsee käytännössä sitä, että merkinnällä voidaan tarkoittaa vain sen tyyppistä merkintää, jolle on asetettavissa konkreettisia ja valvottavissa olevia kriteerejä. Siten esimerkiksi yksinomaan tiettyä arvoa, ajatussuuntaa tai tukihanketta kuvaavia merkkejä tai visualisointeja, kuten sateenkaarimerkkiä tai liikunnan lisäämiseen kannustavia merkkejä, ei olisi pidettävä määritelmässä tarkoitettuina kestävyysmerkintöinä.

Lisäksi kestävyysmerkinnän määritelmää rajaa se, onko hyödyke suunnattu kuluttajille vai ei. Tällä perusteella esimerkiksi sen ilmaisemista, että elinkeinonharjoittaja noudattaa vihreitä ja kestäviä joukkolainoja koskevia vapaaehtoisia markkinapohjaisia standardeja, joista säädetään eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista ja ympäristön kannalta kestävinä markkinoitavia joukkolainoja ja kestävyteen sidottuja joukkolainoja koskevasta valinnaisesta tietojen julkistamisesta annetussa asetuksessa (EU) 2023/2631, ei olisi pidettävä määritelmässä tarkoitettuna kestävyysmerkintänä, koska näiden standardien kohteena eivät ole ensisijaisesti yksityisjoittajat vaan yritykset. (Ks. Vihreän siirtymän direktiivin johdanto-osan 7 kappale)

Tavaramerkkilaisissa (544/2019) säädetään tarkastusmerkeistä, joilla tarkoitetaan mainitun lain 2 §:n 4 kohdan mukaan tavaramerkkejä, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tarkastuksen tai valvonnan kohteena olevia tavaroita tai palveluja varten. Selvyyden vuoksi todettakoon, että myös esimerkiksi tällaisia tarkastusmerkkejä voitaisiin pitää kestävyysmerkintöinä, jos niillä edistetään tuotteen, prosessin tai yrityksen myyntiä viittaamalla esimerkiksi sen ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin tai molempiin. (Ks. vihreän siirtymän kuluttajansuoja-direktiivin johdanto-osan 7 kappale).

Kestävyysmerkintä voisi olla joko julkinen tai yksityinen. Esimerkkeinä julkisista, viranomaisten vahvistamista kestävyysmerkinnöistä mainittakoon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1221/2009 (EMAS-järjestelmä) tai (EY) N:o 66/2010 (EU-ympäristömerkki) vaatimusten noudattamisen johdosta myönnettävät logot.

Pykälän 2 kohdassa määriteltäisiin sertifiointijärjestelmä. Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uusi r alakohta.

Sertifiointijärjestelmällä tarkoitettaisiin määritelmän mukaan kolmannen osapuolen – joko julkisen tai yksityisen tahon, kuten yrityksen tai yhdistyksen – varmennusjärjestelmää, jolla todistetaan, että kulutushyödyke, menetelmä, elinkeinonharjoittaja tai elinkeinotoiminta täyttää sen käytölle asetetut julkisesti saatavilla olevat vaatimukset. Lisäksi sertifiointijärjestelmän määritelmän täyttyminen edellyttäisi tiettyjen lisäkriteerien täyttymistä.

Ensinnäkin kohdan a alakohdan mukaan järjestelmän ehtojen tulee olla läpinäkyviä, oikeudenmukaisia ja syrjimättömiä. Järjestelmän tulee myös olla kaikkien elinkeinonharjoittajien käytettävissä, jotka kykenevät noudattamaan sitä koskevia vaatimuksia. Kykenemisellä viitataan direktiivin mukaisesti paitsi noudattamiskykyyn myös noudattamishalukkuuteen.

Kohdan b alakohdan mukaan kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten laatijan eli sertifiointijärjestelmän omistajan tulee kuulla vaatimuksia laatiessaan asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Lisäksi c alakohdan mukaan järjestelmän ehdoissa tulee määrätä menettelystä, jota noudatetaan silloin, kun elinkeinonharjoittaja ei noudata kestävyysmerkinnän käytölle asetettuja vaatimuksia. Tässä tulee huomioida myös oikeus peruuttaa tai keskeyttää oikeus käyttää merkkiä.

Mainitun 2 kohdan d alakohdan mukaan sertifiointijärjestelmän määritelmän täyttymisen edellytyksenä olisi lisäksi, että kestävyysmerkinnän käytölle asetettujen vaatimusten noudattamista valvoo sertifiointijärjestelmän omistajaan nähden ulkopuolinen taho, jonka pätevyys sekä riippumattomuus niin merkinnän omistajasta kuin merkintää käyttävästä elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansallisiin, kansainvälisiin tai Euroopan unionin standardeihin ja menettelyihin. Näillä tarkoitettaisiin esimerkiksi akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 765/2008 säädettyä mekanismia sekä esimerkiksi kansainvälistä ISO-standardia 17065 vaatimusten mukaisuuden arvioinnista – vaatimuksista tuotteita, prosesseja ja palveluita sertifioiduille elimille.

Edelleen e alakohdassa sertifiointijärjestelmältä edellytettäisiin sitä, että vaatimusten noudattamista valvova taho toimii puolueettomasti.

Pykälän 3 kohdassa määriteltäisiin yleinen ympäristöväittäjä, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uusi p alakohta.

Yleisellä ympäristöväittäjällä tarkoitettaisiin sellaista ympäristöväittäjää, joka ei ole kestävyysmerkintä ja jota ei eritellä selvästi ja helposti havaittavasti samassa viestintävälineessä, jossa ympäristöväittäjä esitetään. Kestävyysmerkintä on määritelty edellä 1 kohdassa ja ympäristöväittäjä puolestaan kuluttajansuojalain 2 luvun 6 b §:n 3 momentissa.

Väittämän katsominen yleiseksi ympäristöväittäjäksi ei riipu siitä, missä muodossa väittäjä esitetään: se voidaan esittää niin kirjallisesti kuin suullisestikin. Yleinen ympäristöväittäjä voidaan esittää myös audiovisuaalisessa viestintävälineessä, jossa käytetään sekä ääntä että kuvaa, kuten esimerkiksi televisiossa tai tietokonepelissä.

Esimerkkeinä yleisistä ympäristöväittäjistä on direktiivin johdanto-osassa mainittu muun muassa ilmaisut ”ympäristöystävällinen”, ”ympäristöä säästävä”, ”vihreä”, ”luontoystävällinen”, ”ekologinen”, ”ympäristöä kunnioittava”, ”ilmastoystävällinen”, ”ympäristöä säästävä”, ”energiatehokas”, ”biohajoava”, ”biopohjainen” ja muut vastaavat ilmaisut, jotka luovat vaikutelman siitä, että ympäristönsuojelullinen taso on erinomainen. Myös kirjallisesti tai suullisesti esitetty väittäjä, johon yhdistetään epäsuoria väittämiä, kuten värejä ja kuvia, voi olla yleinen ympäristöväittäjä. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 9 kappale)

Jos ympäristöväittäjä eritellään selvästi ja helposti havaittavasti samassa viestintävälineessä kuin missä väittäjä esitetään, kuten samassa mainoksessa, tavarankaukussa tai samalla verkkosivulla, kyseessä ei ole yleinen ympäristöväittäjä. Esimerkiksi väittäjä ”ympäristöystävällinen pakkaus” on yleinen ympäristöväittäjä, mutta väittäjä, jonka mukaan ”100 prosenttia tämän pakkauksen tuottamiseen käytetystä energiasta saadaan uusiutuvista lähteistä”, olisi pidettävä täsmällisenä väittämänä, joka ei olisi yleinen ympäristöväittäjä. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 9 kappale)

Pykälän 4 kohdassa määriteltäisiin tunnustettu erinomainen ympäristönsuojelullinen taso. Määritelmällä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2 artiklan uusi s alakohta.

Tunnustetulla erinomaisella ympäristönsuojelullisella tasolla tarkoitettaisiin EU-ympäristömerkistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaista tasoa ja ETA-valtioissa virallisesti tunnustettujen

kansallisten ja alueellisten EN ISO 14024 -standardin mukaisten tyyppin I ympäristömerkkijärjestelmien mukaista ympäristönsuojelullista tasoa ja muun sovellettavan ETA-valtioiden oikeuden mukaista parasta ympäristönsuojelullista tasoa. Tunnustetun erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason täyttää Suomessa EU-ympäristömerkin lisäksi nykyisin ISO 14024 -standardin täyttävä Pohjoismainen ympäristömerkki eli Joutsenmerkki. Tunnustettu erinomainen ympäristönsuojelullinen taso voidaan myös osoittaa noudattamalla muuta sovellettavaa unionin oikeutta, kuten energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1369 mukaista luokkaa A. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 10 kappale)

Tunnustetun erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason olisi oltava koko väittämän kannalta merkityksellinen. Esimerkiksi yleinen ympäristöväittäjä, kuten "energiatehokas", voitaisiin esittää tunnustetun erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason perusteella energiamerkintää koskevan asetuksen (EU) 2017/1369 mukaisesti. Sitä vastoin yleistä ympäristöväittäjää, kuten "biohajoava", ei voitaisi esittää tunnustetun erinomaisen ympäristönsuojelullisen tason perusteella EU-ympäristömerkkiä koskevan asetuksen (EY) N:o 66/2010 mukaisesti, jos kyseiseen tuotteeseen liittyvissä EU-ympäristömerkin myöntämisperusteissa ei ole biohajoavuutta koskevia vaatimuksia. Elinkeinonharjoittajan ei myöskään pitäisi esittää yleistä väittämää, kuten "tiedostava", "kestävä" tai "vastuullinen", joka perustuu yksinomaan tunnustettuun erinomaiseen ympäristönsuojelulliseen tasoon, koska tällaiset väittämät liittyvät ympäristöön liittyvän ominaisuuden lisäksi muihin ominaisuuksiin, kuten yhteiskuntaan liittyviin ominaisuuksiin. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 10 kappale)

2 §. Harhaanjohtava menettely. Pykälässä säädetään sellaisista menettelytavoista markkinoinnissa ja asiakassuhteissa, joita olisi aina pidettävä kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla harhaanjohtavina. Pykälä vastaisi monilta osin nykyistä 1 §:ää, mutta siihen lisättäisiin uusia kohtia ja osin muutettaisiin kohtien esittämisjärjestystä.

Pykälän 1–3 kohta vastaavat voimassa olevan asetuksen vastaavia kohtia.

Pykälän 4 kohta olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 2 a kohta. Kohdan mukaan kiellettyä olisi sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet. Kestävyysmerkinnän ja sertifiointijärjestelmän määritelmät sisältyvät ehdotettuun 1 §:ään. Säännöksen tarkoituksena on parantaa elinkeinotoiminnassa käytettävien kestävyysmerkintöjen avoimuutta ja uskottavuutta.

Ehdotetun pykälän 5 kohta vastaa voimassa olevan 1 §:n 4 kohtaa, 6 kohta nykyistä 5 kohtaa, 7 kohta nykyistä 6 kohtaa, 8 kohta nykyistä 7 kohtaa, 9 kohta nykyistä 21 kohtaa, 10 kohta nykyistä 8 kohtaa sekä 11 kohta nykyistä 9 kohtaa.

Pykälän 12 kohta olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 10 a kohta. Kohdan mukaan kiellettyä olisi sellaisten vaatimusten esittäminen elinkeinonharjoittajan tarjouksen ominaisena piirteenä, jotka on laissa asetettu kaikille kyseiseen tuoteluokkaan kuuluville kulutushyödykkeille unionin markkinoilla;

Kieltoa olisi sovellettava esimerkiksi silloin, kun elinkeinonharjoittaja mainostaa tiettyä tuotetta ilmoittamalla, ettei se sisällä tiettyä kemiallista ainetta, vaikka kyseinen aine on jo lailla kielletty kaikkien kyseiseen tuoteluokkaan kuuluvien tuotteiden osalta unionissa. Sitä vastoin kiello ei kattaisi sellaisia kaupallisia menettelyjä, joilla markkinoidaan sitä, että elinkeinonharjoittajat tai tuotteet noudattavat oikeudellisia vaatimuksia, joita sovelletaan ainoastaan joihinkin tuotteisiin mutta ei muihin samaan luokkaan kuuluviin kilpaileviin tuotteisiin unionin markkinoilla, kuten unionin ulkopuolelta peräisin oleviin tuotteisiin. Esimerkiksi unionin oikeuden mukaisesti kestävästi tuotettujen kalatuotteiden osalta olisi sallittua markkinoida kyseisten, unionin oikeudellisia vaatimuksia noudattavien tuotteiden kestävyteen liittyviä ominaisuuksia, jos unionin markkinoilla tarjottavien kolmansista maista peräisin olevien kalatuotteiden ei tarvitse noudattaa kyseisiä unionin oikeudellisia vaatimuksia. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 15 kappale)

Pykälän 13 kohta vastaa voimassa olevan 1 §:n 10 kohtaa, 14 kohta nykyistä 11 kohtaa, 15 kohta nykyistä 12 kohtaa, 16 kohta nykyistä 13 kohtaa, 17 kohta nykyistä 14 kohtaa, 18 kohta nykyistä 15 kohtaa, 19 kohta nykyistä 16 kohtaa, 20 kohta nykyistä 17 kohtaa, 21 kohta nykyistä 18 kohtaa, 22 kohta nykyistä 19 kohtaa, 23 kohta nykyistä 20 kohtaa, 24 kohta nykyistä 22 kohtaa, 25 kohta nykyistä 23 kohtaa, 26 kohta nykyistä 24 kohtaa, 27 kohta nykyistä 25 kohtaa ja 28 kohta nykyistä 26 kohtaa.

Pykälän 29 kohta olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 4 a kohta. Kohdan mukaan kiellettyä olisi yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristösuojelullista tasoa. Yleinen ympäristöväittäminen ja tunnustettu erinomainen ympäristösuojelullinen taso on määritelty asetuksen 1 §:n 3 ja 4 kohdassa.

Myös *30 kohta* olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 4 b kohta. Kohdan mukaan kiellettyä olisi ympäristöväättämisen esittäminen koko kulutushyödykkeestä tai elinkeinonharjoittajan koko yrityksestä, jos väittäminen koskee vain kulutushyödykkeen tiettyä osaa tai elinkeinonharjoittajan yrityksen tiettyä toimintaa.

Kiellon piiriin kuuluisi esimerkiksi tuotteen markkinointi ”kierrätysmateriaalista valmistettuna” luomalla se vaikutelma, että koko tuote olisi valmistettu kierrätysmateriaalista, vaikka tosiasiallisesti kierrätysmateriaalista on valmistettu vain pakkaus. Sama koskisi tilannetta, jossa elinkeinonharjoittaja antaisi sellaisen vaikutelman, että se käyttää ainoastaan uusiutuvia energialähteitä, vaikka tosiasiallisesti useissa elinkeinonharjoittajan toimitiloissa käytettäisiin edelleen fossiilisia polttoaineita. Sen sijaan kiellon vastaista ei olisi esittää koko yritystä koskevia ympäristöväättämisiä edellyttäen, että kyseiset väittämät ovat täsmällisiä ja todennettavissa ja että niissä ei liioitella ympäristöhyötyä, kuten jälkimmäisen esimerkin tapauksessa siten, että elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi fossiilisten polttoaineiden käytön vähenemisestä sen koko yrityksen osalta. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 11 kappale)

Uuden *31 kohdan* mukaan kohdan mukaan kiellettyä olisi väitteen esittäminen siitä, että kulutushyödykkeellä on neutraali, tavanomaista vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön, jos väite perustuu kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin. Kohdalla pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 4 c kohta.

Näin ollen esimerkiksi väittämät ”ilmastoneutraali”, ”sertifioidusti hiilidioksidineutraali”, ”hiiliposiitivinen”, ”nettonollavaikutus”, ”vähemmän ympäristövaikutuksia” ja ”pieni hiilidioksidijalanjälki” olisivat sallittuja ainoastaan, jos ne perustuvat kyseisen tuotteen tosiasiallisiin elinkaari-vaikutuksiin eivätkä kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin tuotteen arvoketjun ulkopuolella.

Kohta ei estä elinkeinonharjoittajia markkinoimasta investointejaan ympäristöaloitteisiin, myös päästöhyvityshankkeisiin, kunhan ne antavat tällaiset tiedot tavalla, joka ei ole harhaanjohtava ja joka täyttää unionin oikeudessa asetetut vaatimukset. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 12 kappale)

Pykälän *32 kohta* on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 d kohta. Kohdan mukaan kiellettyä olisi tiedon antamatta jättäminen kuluttajalle siitä, että ohjelmistopäivitys vaikuttaa kielteisesti digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran toimintaan taikka digitaalisen sisällön tai digitaalisten palvelujen käyttöön.

Yleensä ohjelmistopäivitysten kehittämisestä vastaavilla elinkeinonharjoittajilla oletetaan olevan tällaiset tiedot, kun taas muissa tapauksissa elinkeinonharjoittajat voivat turvautua esimerkiksi ohjelmistokehittäjien, toimittajien tai toimivaltaisten kansallisten viranomaisten toimittamiin luotettaviin tietoihin. Esimerkiksi kehoittaessaan kuluttajia päivittämään älypuhelimensa käyttöjärjestelmän elinkeinonharjoittaja ei saisi pidättää kuluttajalta tietoa siitä, että tällainen päivitys vaikuttaa kielteisesti älypuhelimien jonkin ominaisuuden toimintaan, esimerkiksi akkuun tai tiettyjen sovellusten suorituskykyyn, tai hidastaa älypuhelimien toimintaa kokonaisuudessaan. Kieltoa olisi sovellettava kaikkiin päivityksiin, myös turva- ja toimivuuspäivityksiin. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 17 kappale).

Uuden *33 kohdan* mukaan kiellettyä olisi ohjelmistopäivityksen esittäminen välttämättömänä, jos se ainoastaan parantaa digitaalisia elementtejä sisältävän tavaran taikka digitaalisen sisällön tai palvelun toiminnallisia ominaisuuksia. Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 e kohta.

Myös *34 kohta* olisi uusi, ja sillä pantaisiin täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 f kohta. Kohdassa kiellettäisiin sellaisen tavaran markkinointi, jonka kestävyyttä on rajoitettu. Lisäedellytyksenä kuitenkin on, että tieto tällaisesta kestävyyttä rajoittavasta ominaisuudesta ja sen vaikutuksista tavaran kestävyyteen on elinkeinonharjoittajan saatavilla.

Kohdassa tarkoitettuja ominaisuuksia voisivat olla ohjelmisto, joka tietyn ajan kuluttua keskeyttää tavaran toimivuuden tai heikentää sitä, tai laite, joka on suunniteltu vikaantumaan tietyn ajan kuluttua. Kyseessä voisi olla myös suunnittelu- tai valmistusvirhe, joka johtaa tavaran ennenaikaiseen vikaantumiseen, jos sitä ei korjata, kun tieto ominaisuuden olemassaolosta ja vaikutuksista on tullut elinkeinonharjoittajan saataville, vaikka kyseessä ei olisikaan tätä tarkoitusta varten käyttöön otettu ominaisuus. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 19 kappale).

Kiellon olisi tarkoitus kattaa pääasiassa elinkeinonharjoittajat, jotka ovat myös tavaroiden tuottajia, koska nämä määrittävät tavaroiden kestävyys. Näin ollen silloin, kun tavarana todetaan sisältävän kestävyttä rajoittavan ominaisuuden, kyseisen tavarantoittajan olisi oletettava yleensä olevan tietoinen kyseisestä ominaisuudesta ja sen vaikutuksesta kyseisen tavarantoittajan kestävyteen. Kyseisen kiellon olisi kuitenkin kohdistuttava sellaisiin elinkeinonharjoittajiin, jotka eivät ole tavaroiden tuottajia, kuten myyjiin, jos näiden saatavilla on luotettavaa tietoa ominaisuudesta ja sen vaikutuksista kestävyteen, kuten toimivaltaisen kansallisen viranomaisen lausunto tai tuottajan toimittamat tiedot. Kieltoa olisi sovellettava heti, kun tällaiset tiedot ovat elinkeinonharjoittajan saatavilla, riippumatta siitä, ovatko kyseiset tiedot tosiasiallisesti elinkeinonharjoittajan tiedossa vai onko tämä tietämätön niistä esimerkiksi siksi, että on jätännyt ne huomiotta.

Jotta tällainen kaupallinen menettely voidaan katsoa sopimattomaksi, ei olisi tarpeen osoittaa, että ominaisuuden tarkoituksena on edistää tavarantoittajan korvaamista, vaan riittävää olisi sen osoittaminen, että ominaisuus on otettu käyttöön tavarantoittajan kestävyys rajoittamiseksi. Tavaroiden kestävyttä rajoittavien ominaisuuksien käyttö olisi erotettava valmistuskäytännöistä, joissa käytetään yleisesti heikkolaatuisia materiaaleja tai prosesseja, mikä johtaa tavaroiden heikkoon kestävyteen. Heikkolaatuisten materiaalien tai prosessien käytöstä johtuviin tavarantoittajan virheisiin sovellettavaksi tulevat kuluttajansuojalain 5 luvun säännökset virheestä. (ks. myös vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 19 kappale).

Pykälän 35 kohta on uusi, ja sillä pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 g kohta. Kohdan mukaan kiellettyä on esittää perätön väite, jonka mukaan tavantomaisissa käyttöolosuhteissa tavara kestänee tietyn käyttöajan tai -asteen.

Esimerkkinä kohdan mukaisesta tilanteesta voidaan mainita tilanne, jossa elinkeinonharjoittaja ilmoittaa kuluttajille, että pyykinpesukoneen odotetaan kestävän tietyn määrän pesuohjelmia odotetussa tavantomaisessa ohjeiden mukaisessa käytössä, vaikka pyykinpesukoneen tosiasiallinen vaatimusten mukainen käyttö osoittaa, että näin ei ole. Tällaiset väittämät ovat suurelta osin tuottajien esittämiä, koska nämä määrittävät tavaroiden kestävyys. Sen vuoksi sellaisten elinkeinonharjoittajien, jotka ovat myös tavaroiden tuottajia, oletetaan yleensä olevan tietoisia tavarantoittajan kestävyttä koskevista perättömistä väittämistä, kun taas muiden elinkeinonharjoittajien, kuten myyjien, olisi turvaututtava niiden saatavilla olevaan luotettavaan tietoon, joka perustuu esimerkiksi toimivaltaisen kansallisen viranomaisen lausuntoon tai tuottajan toimittamiin tietoihin. Satunnaisista

valmistusvirheistä johtuviin tavaran virheisiin sovellettavaksi tulevat kuluttajan-suojalain 5 luvun säännökset virheestä. (ks. myös vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 20 kappale).

Pykälän uuden *36 kohdan* mukaan kiellettyä olisi tavaran esittäminen korjauskelpoisena, vaikka se ei ole korjattavissa. Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 h kohta.

Uuden *37 kohdan* mukaan kiellettyä olisi kuluttajan kehottaminen korvaamaan tavaran kuluvat osat tai hankkimaan niitä lisää aikaisemmin kuin teknisistä syistä on välttämätöntä. Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 i kohta. Kohdan mukaisesti kiellettyä olisi esimerkiksi kehottaa kuluttajaa tulostimen asetusten avulla korvaamaan tulostimen mustepatruunat ennen kuin ne ovat tosiasiallisesti tyhjiä (vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 23 kappale).

Uuden *38 kohdan* mukaan kiellettyä olisi tiedon antamatta jättäminen siitä, että tavaran toimivuus heikkenee, kun käytetään kuluvia osia, varaosia tai tarvikkeita, joita alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut, tai perätön väite, että tällaista heikkenemistä tapahtuisi. Kohdalla pannaan täytäntöön sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin liitteen I uusi 23 j kohta.

Kohdan perusteella kiellettyä olisi esimerkiksi salata kuluttajalta tieto siitä, että tulostin on suunniteltu siten, että sen toimivuus rajoittuu, kun käytetään mustepatruunoita, joita tulostimen alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut, koska tällainen menettely voisi erehdyttää kuluttajan ostamaan vaihtoehdoisen mustepatruunan, jota ei voi käyttää kyseisessä tulostimessa. Vastaavasti kuluttajalta ei saisi salata ostohetkellä tietoa siitä, mikäli älylaite on suunniteltu siten, että sen toimivuus rajoittuu käytettäessä latureita tai varaosia, joita alkuperäinen tuottaja ei ole toimittanut. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 24 kappale).

Kiellettyä olisi toisaalta vastaavasti kuluttajan harhauttaminen uskomaan, että muun kuin alkuperäisen tuottajan toimittamien kuluvien osien, varaosien tai tarvikkeiden käyttäminen heikentäisi tavaran toimivuutta, jos näin ei tosiasiallisesti ole. Yleensä elinkeinonharjoittajilla, jotka ovat myös tavaroiden tuottajia, oletetaan olevan kyseiset tiedot, kun taas muiden elinkeinonharjoittajien, kuten myyjien, olisi turvaututtava saatavillaan olevaan luotettavaan tietoon, joka perustuu esimerkiksi toimivaltaisen kansallisen viranomaisen lausuntoon tai tuottajan toimittamiin tietoihin. (Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin johdanto-osan 24 kappale).

3 §. Aggressiivinen menettely. Pykälässä säädetään sellaisista menettelytavoista markkinoinnissa ja asiakassuhteissa, joita pidetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina ja lain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla aggressiivisinä. Pykälä vastaa kokonaisuudessaan voimassa olevan asetuksen 2 §:ää.

4 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädetään voimaantulosta ja 2 momentissa siitä, että asetuksella kumottaisiin voimassa oleva samanniminen asetus.

6 Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan X.X.2026.

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-400-385-8 (PDF)